

Urząd Statystyczny w Warszawie

Statistical Office in Warszawa

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
W 2015 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF MAZOWIECKIE VOIVODSHIP
IN 2015**

Maj 2016 May

WYDAWCA   *EDITOR*
Urząd Statystyczny w Warszawie   *Statistical Office in Warsaw*

ZESPÓŁ REDAKCYJNY   *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO   *OF STATISTICAL OFFICE*

PRZEWODNICZĄCY   *PRESIDENT*
Zofia Kozłowska

REDAKTOR GŁÓWNY   *EDITOR-IN-CHIEF*
Barbara Czerwińska-Jędrusiak

CZŁONKOWIE   *MEMBERS*
Agnieszka Ajdyn, Anna Cacko, Patrycja Gałązka-Seliga, Mariusz Godlewski, Krzysztof Kowalski,
Elżbieta Lipińska, Gabriela Nowakowska, Grażyna Silny, Leszek Szot, Tomasz Zegar

SEKRETARZ   *SECRETARY*
Małgorzata Bieńkowska

PRZYGOTOWANIE PUBLIKACJI   *PUBLICATION PREPARATION*
Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych   *Mazovian Centre for Regional Surveys*
pod kierunkiem   *supervised by*
Tomasza Zegara

PROJEKT OKŁADKI   *COVER DESIGN*
Lidia Motrenko-Makuch

ISSN 2084-6886

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
Please indicate source when publishing data SO

Publikacja dostępna w Internecie na stronie <http://warszawa.stat.gov.pl>
Publication available in Internet on page <http://warszawa.stat.gov.pl>

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych
Cena 15,00 zł

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Warszawie przekazuje Państwu kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego”. Publikacja ta należy do systemu analitycznych opracowań regionalnych realizowanych przez resort statystyki publicznej. Do systemu tego zaliczono również wydawany z częstotliwością miesięczną „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” oraz z częstotliwością kwartalną „Biuletyn Statystyczny Województwa Mazowieckiego”.

Niniejsze opracowanie składa się z części analitycznej i tabelarycznej, które zawierają zestaw informacji charakteryzujących takie aspekty życia społeczno-gospodarczego regionu, jak: stan i struktura ludności, rynek pracy, wynagrodzenia, emerytury i renty, ceny, rolnictwo, produkcja sprzedana przemysłu i budownictwa, budownictwo mieszkaniowe, rynek wewnętrzny, wyniki finansowe i nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw. W tekście analitycznym, oprócz tablic i wykresów, znajdują się podstawowe wyjaśnienia metodyczne.

Dane zgrupowane w 13 rozdziałach tematycznych dotyczą lat 2010–2015. Na początku opracowania zamieszczono uwagi ogólne oraz opis podstawowych tendencji zachodzących w różnych dziedzinach społecznych i gospodarczych. Przedstawiono również województwo na tle kraju i pozostałych województw.

Wyrażam nadzieję, że niniejsze wydawnictwo dostarczy szeregu interesujących informacji o województwie mazowieckim. Jednocześnie proszę o przekazywanie wszelkich uwag i propozycji, które przyczynią się do kształtowania treści kolejnych edycji *Raportu*.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie

Zofia Kozłowska

Warszawa, maj 2016 r.

PREFACE

The Statistical Office in Warsaw presents the next edition of a yearly “Report on socio-economic situation of mazowieckie voivodship”. The publication is included in the analytical system of regional studies produced by official statistics. This system also includes monthly issued “Communique on socio-economic situation of mazowieckie voivodship” as well as quarterly published “Statistical Bulletin of Mazowieckie Voivodship”.

This publication contains analytical and tabular part, which comprise a set of information on such aspects of socio-economic life of the region as: size and structure of population, labour market, wages and salaries, pensions, prices, agriculture, sold production of industry and construction, housing construction, internal market, financial results and investment outlays of enterprises. The analytical part, apart from tables and charts, contains basic methodological explanations.

Data gathered in 13 thematic chapters concern the years 2010 to 2015. At the beginning of the publication there are general notes and description of basic trends in different social and economic fields. The voivodship has also been presented against the background of the country and other voivodships.

I do hope that this publication will provide you with a range of interesting information on mazowieckie voivodship. At the same time I would like to ask for comments and suggestions which will help contribute to the contents of subsequent editions of the Report.

*Director
of the Statistical Office*

in Warsaw

Zofia Kozłowska

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Str. <u>Page</u>
Przedmowa.....	<i>Preface</i>	3, 4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	10
Znaki umowne	<i>Symbols</i>	13
Skróty	<i>Abbreviations</i>	13
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	14, 17
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	20
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	21
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA.....	<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	24
LUDNOŚĆ.....	<i>POPULATION</i>	25
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	31
WYNAGRODZENIA.....	<i>WAGES AND SALARIES</i>	45
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE.....	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	48
CENY.....	<i>PRICES</i>	52
ROLNICTWO.....	<i>AGRICULTURE</i>	56
PRZEMYSŁ.....	<i>INDUSTRY</i>	65
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	69
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE.....	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	72
RYNEK WEWNĘTRZNY.....	<i>INTERNAL MARKET</i>	77
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	80
NAKLADY INWESTYCYJNE.....	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	84

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Nr <u>No.</u>	Str. <u>Page</u>
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2015 r.	<i>Selected data for voivodship and Poland in 2015</i>	1	20
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population based on balances</i>	2	26
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności.....	<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	27
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsię- biorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	31
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sek- torze przedsiębiorstw w województwie mazowieckim.....	<i>Average monthly paid employment in the en- terprise sector in Mazowieckie voivodship</i> ...	5	32
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezro- bocia	<i>Registered unemployed persons as well as unemployment rate</i>	6	33
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezro- bocia w województwie mazowieckim.....	<i>Registered unemployed persons as well as unemployment rate in Mazowieckie voivod- ship</i>	7	36
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale.....	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8	39

		Nr No.	Str. Page
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw.....	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	9	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie mazowieckim.....	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in Mazowieckie voivodship.....</i>	10	46
Świadczenia społeczne.....	<i>Social benefits .....</i>	11	48
Świadczenia społeczne w województwie mazowieckim.....	<i>Social benefits in Mazowieckie voivodship .....</i>	12	49
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services .....</i>	13	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie mazowieckim.....	<i>Price indices of consumer goods and services in Mazowieckie voivodship.....</i>	14	54
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December .....</i>	15	55
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture .....</i>	16	57
Przemysł.....	<i>Industry .....</i>	17	65
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie mazowieckim (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry in Mazowieckie voivodship (constant prices) .....</i>	18	67
Budownictwo	<i>Construction.....</i>	19	69
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie mazowieckim (ceny bieżące).....	<i>Indices of construction and assembly production in Mazowieckie voivodship (current prices) .....</i>	20	70
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Housing construction .....</i>	21	72
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie mazowieckim	<i>Dwellings completed in Mazowieckie voivodship .....</i>	22	73
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie mazowieckim.....	<i>Dwellings for which permits have been issued in Mazowieckie voivodship.....</i>	23	76
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices) .....</i>	24	77
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie mazowieckim (ceny bieżące).....	<i>Indices of retail sale in Mazowieckie voivodship (current prices) .....</i>	25	78
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises .....</i>	26	82
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące).....	<i>Investment outlays (current prices).....</i>	27	84

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Nr No.	Str. Page
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2015</i>	1	21
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2015 r.	<i>Internal net migration for permanent residence per 1000 population in 2015 .....</i>	2	21
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2015 r.	<i>Employment rate by LFS in 2015.....</i>	3	21
Stopa bezrobocia według BAEL w 2015 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2015 .....</i>	4	22
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2015 .....</i>	5	22
Zmiana cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r.	<i>Change of prices of consumer goods and services in 2015 .....</i>	6	22
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2015 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2015 .....</i>	7	22

		Nr No.	Str. Page
Mieszkania oddane do użytkowania w 2015 r.	<i>Dwellings completed in 2015</i>	8	23
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2015 r.	<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2015</i>	9	23
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2015 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2015</i>	10	23
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	28
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in Mazowieckie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	12	28
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	29
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Internal net migration for permanent residence per 1000 population in Mazowieckie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	14	30
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD	<i>Structure of average paid employment by PKD sections</i>	16	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	35
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Registered unemployment rate in Mazowieckie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	21	37
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	40
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	23	40
Struktura pracujących według wieku w województwie mazowieckim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in Mazowieckie voivodship in the 4th quarter</i>	24	41
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	25	41
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie mazowieckim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in Mazowieckie voivodship in the 4th quarter</i>	26	42
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie mazowieckim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in Mazowieckie voivodship in the 4th quarter</i>	27	43
Stopa bezrobocia	<i>Unemployment rate</i>	28	43
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons</i>	29	44
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	30	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w wybranych sekcjach w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in selected sections in the enterprise sector in 2015</i>	31	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	32	50
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension</i>	33	51

		Nr No.	Str. Page
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	53
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie mazowieckim w 2015 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in Mazowieckie voivodship in 2015</i>	35	54
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha</i>	36	58
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	37	58
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land</i>	38	59
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych.....	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	39	59
Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego).....	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	40	60
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej).....	<i>Indices of procurement of total animals (in live weight)</i>	41	60
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	42	60
Cena skupu pszenicy za 1 dt	<i>Procurement price of wheat per 1 dt</i>	43	61
Cena skupu żyta za 1 dt	<i>Procurement price of rye per 1 dt</i>	44	61
Cena targowiskowa ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt.....	<i>Marketplace price of edible potatoes (excluding early kinds) per 1 dt</i>	45	61
Cena skupu żywca wieprzowego za 1 kg	<i>Procurement price of pigs per 1 kg</i>	46	62
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley</i>	47	62
Cena skupu żywca wołowego za 1 kg	<i>Procurement price of cattle per 1 kg</i>	48	63
Cena skupu mleka za 1 l	<i>Procurement price of milk per 1 l</i>	49	63
Dynamika globalnej produkcji rolniczej (ceny stałe roku poprzedniego)	<i>Indices of gross agricultural output (constant prices from previous year)</i>	50	63
Struktura towarowej produkcji rolniczej według produktów (ceny stałe roku poprzedniego).....	<i>Structure of market agricultural output by products (constant prices from previous year)</i>	51	64
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe).....	<i>Indices of sold production of industry (constant prices)</i>	52	66
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD w 2015 r. (ceny bieżące)	<i>Structure of sold production of industry by PKD sections in 2015 (current prices)</i>	53	66
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.....	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	54	68
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD w 2015 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD sections in 2015</i>	55	68
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące).....	<i>Indices of sold production of construction (current prices)</i>	56	70
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące).....	<i>Indices of construction and assembly production (current prices)</i>	57	70
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production by divisions (current prices)</i>	58	71
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	59	71
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania.....	<i>Indices of dwellings completed</i>	60	73
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności.....	<i>Dwellings completed per 1000 population</i>	61	73

		Nr No.	Str. Page
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction .....</i>	62	74
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Dwellings completed in podlaskie voivodship by subregions and powiats in 2015 .....</i>	63	74
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed .....</i>	64	75
Dynamika liczby mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym	<i>Indices of number of permits and registrations with a construction project issued for dwellings .....</i>	65	75
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto.....	<i>Indices of number of dwellings started .....</i>	66	76
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices).....</i>	67	78
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	<i>Share of companies showing net profit in the total number of non-financial enterprises ....</i>	68	80
Udział przychodów przedsiębiorstw niefinansowych wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności.....	<i>Share of revenues of non-financial enterprises showing net profit in the revenues from total activity .....</i>	69	80
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator .....</i>	70	81
Wskaźnik rentowności obrotu netto.....	<i>Net turnover profitability rate .....</i>	71	81
Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące).....	<i>Indices of investment outlays (current prices)</i>	72	84

ANEKS

APPENDIX

		Nr No.	Str. Page
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM	<i>SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP .....</i>	I	87
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP IN MONTHS.....</i>	II	91

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2015 r.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz.U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In description of voivodship information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2015.*

2. *Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004 / NACE Rev. 1.1.*

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

- 1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 3) ***financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2014 r. – z lat 2013 i 2014;

10. *Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.*

11. *Since 2010 agricultural surveys do not include holders of agricultural land not conducting any agricultural activities and the holders of agricultural land with an area of less than 1 ha conducting activities on a small scale (determined by the appropriate thresholds).*

12. *Constant prices were adopted as follows:*

1) *agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2014 – the prices from 2013 and 2014, are assumed;*

- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
- ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006–2010,
  - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i na wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
	sekcje <i>sections</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy <i>divisions</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana

- 2) *sold production of industry:*
- *2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006–2010,*
  - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. *Relative numbers (indices, percentages)* are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. *When computing per capita data (1000 population etc.)* as of the end of the year, the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June.

15. *Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.*

16. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.*

17. *The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót <i>abbreviation</i>	działy (dok.) <i>divisions (cont.)</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
Budowa budynków		Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej		Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
<p>18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.</p>		<p>18. <i>Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.</i></p>

ZNAKI UMOWNE   ***SYMBOLS***

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
“W tym” “Of which”		–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)		–	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY   ***ABBREVIATIONS***

zł	–	złoty <i>zloty</i>	km ²	–	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
tys.	–	tysiąc <i>thousand</i>	kpl.	–	komplet <i>set</i>
mln	–	milion <i>million</i>	szt.	–	sztuka <i>piece, unit</i>
g	–	gram <i>gram</i>	kw.	–	kwartał <i>quarter</i>
kg	–	kilogram <i>kilogram</i>	ok.	–	około <i>approximately</i>
dt	–	decytona <i>deciton</i>	pkt	–	punkt <i>point</i>
l	–	litr <i>litre</i>	p.proc.	–	punkt procentowy <i>percentage point</i>
ha	–	hektar <i>hectare</i>	m.st.	–	miasto stołeczne <i>Capital City</i>
m ²	–	metr kwadratowy <i>square metre</i>	PKD	–	Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>
m ³	–	metr sześcienny <i>cubic metre</i>			

PODSTAWOWE TENDENCJE

Liczba mieszkańców województwa mazowieckiego systematycznie zwiększa się, przy czym rozwój demograficzny województwa jest zróżnicowany przestrzennie. W 2015 r. spośród 42 powiatów 17 zaludniało się, a 25 wyludniało się. Największy przyrost ludności występował w powiatach koncentrujących się wokół Warszawy, a największy ubytek w powiatach usytuowanych na krańcach województwa.

Po utrzymującym się w województwie mazowieckim na **rynku pracy** w latach 2010–2013 wzroście bezrobocia od 2014 r. i w kolejnych kwartałach 2015 r. obserwowano poprawę. W poszczególnych miesiącach 2015 r. zarówno stopa bezrobocia, jak i liczba zarejestrowanych bezrobotnych kształtowały się poniżej poziomu notowanego przed rokiem. Zmniejszyło się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W końcu 2015 r. różnica pomiędzy najniższą wartością stopy bezrobocia w m.st. Warszawie (3,4%) a najwyższą w powiecie szydłowieckim (31,5%) wyniosła 28,1 p.proc. i w skali roku zmniejszyła się o 2,1 p.proc. Na koniec omawianego roku stopa bezrobocia w województwie ukształtowała się na poziomie 8,4% i nadal należała do najniższych w kraju.

W 2015 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (o 1,4% w skali roku).

Korzystne zmiany na rynku pracy potwierdzają wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2015 r. Wskazują one na poprawę sytuacji na rynku pracy zarówno w odniesieniu do obserwowanej przed rokiem, jak i w latach 2010–2013. W porównaniu z 2014 r. odnotowano spadek liczby bezrobotnych oraz stopy bezrobocia. Zwiększyła się liczba pracujących, odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej, zmniejszyło się obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.

W 2015 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto** w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły wolniej niż przed rokiem. W porównaniu z 2014 r. największy wzrost wynagrodzeń odnotowano w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz obsługa rynku nieruchomości. W omawianym roku przeciętne wynagrodzenie w województwie było najwyższe w kraju i stanowiło 121,1% średniego wynagrodzenia.

Po notowanym w latach 2010–2014 spadku w skali roku **przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**, w 2015 r. nastąpił wzrost. Emerytów i rencistów pobierających świadczenia z ZUS było więcej, a świadczeniobiorców KRUS nieco mniej niż w 2014 r. W 2015 r. odnotowano wzrost wartości przeciętnych świadczeń, przy czym (odmiennie niż rok wcześniej) skala wzrostu była większa w przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury i renty wypłacanej przez KRUS niż przez ZUS. Pod względem wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z ZUS (103,3% średniej krajowej) województwo zajmowało drugie miejsce w Polsce, a analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych było jednym z najniższych i stanowiło 97,0% przeciętnej emerytury i renty rolniczej w kraju.

W 2015 r. po raz pierwszy w badanym okresie sześciu lat **ceny detaliczne towarów i usług konsumpcyjnych** obniżyły się w ujęciu rocznym. Spadek cen w województwie wyniósł 0,9% i był taki sam jak notowany w kraju. W 2014 r. zarówno w województwie, jak i w kraju ceny pozostały na poziomie sprzed roku, natomiast w latach 2010–2013 ceny wzrosły, przy czym w województwie wzrost był nieco wolniejszy niż przeciętnie w kraju. Najgłębszy spadek cen w województwie mazowieckim w 2015 r. dotyczył transportu, a największy wzrost – towarów i usług w zakresie edukacji. Badany rok był kolejnym, w którym odnotowano spadek cen odzieży i obuwia.

W **produkcji rolniczej** województwa mazowieckiego znaczący udział ma produkcja żywca rzeźnego, mleka krowiego, owoców i warzyw oraz zbóż. Rok 2014 był piątym z rzędu, w którym odnotowano wzrost globalnej produkcji rolniczej (licząc rok do roku w cenach stałych). Producenci z naszego województwa wytworzyli 14,0% globalnej produkcji roślinnej i 17,8% produkcji zwierzęcej w kraju (odpowiednio 1 i 2 lokata).

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie 2015 r. zarówno zbiory, jak i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ziemniaków, buraków cukrowych oraz rzepaku i rzepiku były znacznie mniejsze od ubiegłorocznych. Tylko plony buraków cukrowych były wyższe niż przeciętne w kraju.

Badania pogłowia zwierząt gospodarskich przeprowadzone w czerwcu 2015 r. wykazały spadek w skali roku liczebności stada bydła (o 0,9%) i trzody chlewnej (o 3,2%) oraz wzrost stada owiec (o 15,4%) i drobiu (o 10,2%). W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych przypadają 59 szt. bydła i 50 szt. trzody chlewnej; przed rokiem było to odpowiednio: 61 i 53 szt. Obsada bydła była większa niż przeciętna w kraju o 18 szt., natomiast obsada trzody chlewnej – mniejsza o 30 szt.

Na rynku rolnym w latach 2010–2015 obserwowano systematyczny wzrost w ujęciu rocznym skupu żywca rzeźnego ogółem oraz mleka. Wzrost skupu zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) notowano do 2012 r. oraz w latach 2014 i 2015. W omawianym okresie miały miejsce różnokierunkowe zmiany cen produktów rolnych, przy czym w 2015 r. przeciętne ceny większości produktów zwierzęcych i roślinnych (z wyjątkiem cen skupu ziemniaków) były niższe niż przed rokiem.

W 2015 r. **produkcja sprzedana przemysłu** w województwie mazowieckim stanowiła 19,8% ogólnej produkcji przemysłowej w kraju (tj. najwięcej w Polsce). W województwie w ujęciu rocznym odnotowano wzrost produkcji sprzedanej (w cenach stałych) o 1,7%. Zwiększenie produkcji sprzedanej w omawianym roku wynikało głównie ze wzrostu przetwórstwa przemysłowego, które (w cenach bieżących) stanowiło 79,3% wartości sprzedaży produkcji ogółem. W 2015 r. podobnie jak rok wcześniej, zanotowano spadek produkcji w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu (w ujęciu rocznym) towarzyszyło jednocześnie zwiększenie wydajności pracy i przeciętnego zatrudnienia.

W 2015 r. odnotowano wzrost **produkcji sprzedanej budownictwa** w porównaniu do 2014 r. Wyższa niż przed rokiem była również produkcja budowlano-montażowa. Zwiększenie produkcji zanotowano jedynie w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Spadek produkcji wystąpił w jednostkach zajmujących się głównie budową budynków oraz w podmiotach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne. W 2015 r. produkcja sprzedana budownictwa w województwie stanowiła 30,4% produkcji sprzedanej budownictwa w kraju (tj. najwięcej w Polsce).

W **budownictwie mieszkaniowym** w 2015 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w województwie mazowieckim zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim (o 4,7%), podczas gdy w kraju w tym samym czasie nastąpił wzrost (o 3,2%). W latach 2010–2015 spadek w skali roku liczby wybudowanych mieszkań notowano częściej niż wzrost. W województwie mazowieckim najgłębszy spadek miał miejsce w 2010 r., natomiast największy wzrost – w 2012 r. (wzrost rok do roku liczby mieszkań oddanych do użytkowania wystąpił jeszcze tylko w 2014 r.). W 2015 r., podobnie jak rok wcześniej, odnotowano wzrost liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań rozpoczętych, przy czym skala wzrostu w województwie była mniejsza niż w kraju.

W 2015 r., po wzroście w 2014 r., **sprzedaż detaliczna** zmniejszyła się w skali roku o 4,4%. Spadek ten spowodowany był przede wszystkim niższą sprzedażą w jednostkach zajmujących się handlem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi, których udział w ogólnej wartości sprzedaży wyniósł 25,6%.

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw niefinansowych badanych w 2015 r. była lepsza niż przed rokiem. Po niewielkim spadku w 2014 r., znacznie wzrósł wynik na działalności gospodarczej oraz wyniki finansowe brutto i netto. Odnotowano zwiększenie zysku netto, przy znacznym ograniczeniu straty netto. Mniejszy spadek przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania skutkowało poprawą wskaźnika poziomu kosztów (z 96,4% do 95,7%). Bardziej korzystne niż przed rokiem były również wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto, które zwiększyły się odpowiednio o 0,7 i 0,6 p.proc. i wyniosły 4,3% i 3,6%. Obniżyły się natomiast wskaźniki płynności finansowej: I stopnia – o 1,9 p.proc. (do 49,2%) i II stopnia – o 3,9 p.proc. (do 112,8%). Nie zmienił się udział jednostek wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (79,7%), ale udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności ogółu badanych podmiotów był wyższy niż przed rokiem (84,8% wobec 75,4%).

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw w 2015 r. wzrosły (w cenach bieżących) w nieco mniejszym stopniu niż przed rokiem (o 15,6% wobec 15,9%). Zwiększyły się zarówno nakłady na budynki i budowle, jak i na zakupy. Wyższa niż przed rokiem była również liczba inwestycji nowo rozpoczętych (o 20,6%), ale ich wartość kosztorysowa była niższa (o 5,3%).

Produkt krajowy brutto wytworzony w województwie mazowieckim w 2013 r. był realnie wyższy o 2,8% w porównaniu z rokiem poprzednim, a w odniesieniu do poziomu z 2010 r. – o 9,7%. W latach 2010–2013 średnie roczne tempo wzrostu PKB kształtowało się na poziomie 3,1%, przy średnim krajowym 2,6%. W porównaniu z innymi województwami był to jeden z najszybszych wzrostów z roku na rok wolumenu PKB (druga lokata po województwie wielkopolskim ze średniorocznym tempem wzrostu na poziomie 3,3%). Tempo rozwoju gospodarki województwa mazowieckiego obrazuje również produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2013 r. w ujęciu realnym poziom tego wskaźnika był wyższy w stosunku do 2012 r. o 2,5%, a do 2010 r. – o 8,5% (w kraju odpowiednio o 1,3% i o 8,0%). Województwo mazowieckie osiąga najwyższy w Polsce poziom tego miernika – w 2013 r. przewyższył on średnią krajową o 60,5%; w 2010 r. był większy o 59,1% (w cenach bieżących).

BASIC TRENDS

Number of inhabitants of the Mazowieckie voivodship has been systematically growing, while demographic development of the voivodship has been spatially diverse. In 2015, from among 42 powiats 17 were populating and 25 were depopulating. The highest natural increase occurred in powiats concentrated around Warsaw, and the highest loss in powiats situated on the fringes of the voivodship.

After continued increase in registered unemployment in the Mazowieckie voivodship's **labour market** in the years 2010–2013, since 2014 and in the following quarters of 2015 an improvement was observed. In respective months of 2015, both the unemployment rate and the number of the unemployed stood below the level recorded in the previous year. Territorial differences in the unemployment rate decreased. At the end of 2015, the difference between the lowest value of the unemployment rate in the Capital City of Warsaw (3,4%) and the highest value in szydlowiecki powiat (31,5%) amounted to 28,1 pp and decreased by 2,1 pp over a year. At the end of the reviewed year the unemployment rate in the voivodship was as high as 8,4% and was one of the lowest in the country.

In 2015, there was an increase in the average employment in the enterprise sector (by 1,4% over a year).

Favourable changes in the labour market are validated by the results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the fourth quarter of 2015. They indicate an improvement in the market both in regard to the situation in the previous year as well as in 2010–2013. Compared with 2014, both the number of the unemployed and the unemployment rate recorded a decrease. The number of employed persons increased, a rise in the employment rate and economic activity rate was recorded, and there was a decrease in the ratio of the unemployed over the employed.

In 2015, **average monthly gross wages and salaries** in enterprise sector on an annual basis were growing slower than in the previous year. Compared with 2014 the highest increase in wages and salaries was recorded in: accommodation and catering as well as real estate activities. In the reviewed year average wages and salaries in the voivodship were the highest in the country and represented 121,1% of average wages and salaries.

After a yearly decrease in the **average monthly number of pensioners** noted in 2010–2014, there was an increase in 2015. There were more persons receiving retirement and other pensions from ZUS, and slightly fewer KRUS beneficiaries than in 2014. In 2015 the average amount of retirement and other pensions was higher; however (in contrast to the year earlier) the scale of growth was higher in the case of average monthly retirement and other pensions received from KRUS than from ZUS. In 2015, the voivodship ranked second in Poland in terms of the amount of average monthly retirement and other pensions from ZUS (103,3% of the national average), and analogically retirement and other pension benefits received by private farmers were one of the lowest and made up 97,0% of average retirement and other pensions in the country.

In 2015, for the first time in a surveyed six-year period, **retail prices of consumer goods and services** declined on an annual basis. The fall of prices in the voivodship accounted for 0,9% and was the same as in the country. In 2014, both in the voivodship and in the country the prices remained on the previous

year's level, whereas in the years 2010–2013 the prices went up, but the increase in the voivodship was slightly slower than the national average. The deepest drop of prices in Mazowieckie voivodship in 2015 concerned transport, and the biggest increase – goods and services in education. The surveyed year recorded a consecutive decrease of prices of clothing and footwear.

In **agricultural output** of Mazowieckie voivodship a significant share has production of animals for slaughter, cows' milk, fruit and vegetables and cereals. The year 2014 was fifth in a row in which an increase in global agricultural production was recorded (calculating year on year at constant prices). Producers from our voivodship generated 14,0% of total crop production and 17,8% of animal production in the country (first and second place respectively).

According to result estimate conducted in November 2015 both crops and yields of basic cereals with cereal mixed, potatoes, sugar beets and rape and turnip rape were slightly smaller than in the previous year. Only yields of sugar beets were higher than the average in the country.

A survey on the number of farm animals conducted in June 2015 revealed a decrease over a year in the number of cattle (by 0,9%) and pigs (by 3,2%) and an increase in the number of sheep (by 15,4%) and poultry (by 10,2%). There were 59 heads of cattle and 50 heads of pigs per 100 ha of agricultural land; a year earlier it was 61 and 53 heads respectively. The number of cattle was higher than the national average by 18 heads, whereas the number of pigs by 30 heads lower.

On agricultural market in the years 2010–2015 a systematic increase over a year in total procurement of animals for slaughter and milk was observed. An increase in procurement of basic cereals (with cereal mixed, excluding sowing) was noted until 2012 and in the years 2014 and 2015. In the analyzed period multidirectional changes in prices of agricultural products took place, however, in 2015, average prices of most animal and crop products (excluding procurement prices of potatoes) were lower than a year before.

In 2015, **sold production of industry** in Mazowieckie voivodship made up 19,8% of total national production of industry (i.e. the most in Poland). In the voivodship, on a yearly basis, there was an increase in sold production (at constant prices) by 1,7%. An increase in sold production in the analysed year resulted primarily from an increase in manufacturing, which (at current prices) made up 79,3% of total sold production. In 2015, similarly as a year earlier, there was a decrease in the section electricity, gas, steam and air conditioning supply. An increase in sold production of industry (on a yearly basis) was accompanied by an increase in labour productivity and average employment rate.

In 2015, there was an increase in **sold production of construction** in comparison with 2014. Higher than a year before was also construction and assembly production. An increase in production was only recorded in entities specializing in civil engineering. A decrease in production was noted among units engaged primarily in construction of buildings and entities performing mainly specialized construction activities. In 2015, sold production of construction in the voivodship made up 30,4% of total sold production of construction in the country (i.e. the most in Poland).

In **housing construction** in 2015 the number of dwellings completed in Mazowieckie voivodship decreased in comparison with the previous year (by 4,7%), whereas in the country over the same period there was an increase (by 3,2%). During 2010–2015 a decrease over a year in the number of complet-

ed dwellings was more often noted than an increase. In Mazowieckie voivodship the deepest decrease was recorded in 2010, whereas the highest increase – in 2012 (a year-on-year increase in the number of dwellings completed was noted yet only in 2014). In 2015, similarly as a year earlier, there was an increase in the number of dwellings for which permits and registrations with a construction project have been granted and dwellings in which construction has begun, however the level of growth in the voivodship was lower than in the country.

In 2015, after an increase in 2014, **retail sales** decreased over a year by 4,4%. This drop was caused mainly by lower sale in units engaged in trade of solid, liquid and gas fuels, whose share in total sale reached 25,6%.

Financial situation of non-financial enterprises covered by survey in 2015 was better than a year before. After a slight decrease in 2014, the result on economic activity and gross and net financial results grew significantly. An increase in net profit was recorded, along with a significant reduction in net loss. A smaller decrease in revenues from total activity than costs of obtaining them, resulted in an improvement of cost level indicator (from 96,4% to 95,7%). More favourable, than a year before, were also gross and net turnover profitability rates, which increased by 0,7 and 0,6 pp and accounted for 4,3% and 3,6% respectively. In contrast, the financial liquidity indicators declined: of the first degree – by 1,9 pp (up to 49,2%) and of the second degree – by 3,9 pp (up to 112,8%). The share of units showing net profit in the total number of enterprises did not change (79,7%), but the share of their revenues from total activity of total surveyed units was higher than a year before (84,8% compared to 75,4%).

Investment outlays of surveyed enterprises in 2015 increased (at current prices) to a slightly lesser degree than a year before (by 15,6% compared to 15,9%). Both the outlays on buildings and structures as well as on purchases were higher. There were more newly started investments (by 20,6%) than a year before, but their estimated value was lower (by 5,3%).

Gross domestic product generated in Mazowieckie voivodship in 2013 was, in real terms, higher compared with the previous year by 2,8%, and in comparison with 2010 – by 9,7%. In the years 2010–2013 the average annual GDP growth was estimated at 3,1%, compared with the national average of 2,6%. In comparison with other voivodships this was one of the highest increases from year to year of GDP volume (second place after Wielkopolskie voivodship with the average annual growth rate of 3,3%). The growth rate of economic development in Mazowieckie voivodship is also reflected by the gross domestic product per capita. In 2013, in real terms, this indicator was higher compared with 2012 by 2,5%, and compared with 2010 – by 8,5% (in the country by 1,3% and 8,0% respectively). Mazowieckie voivodship reaches the highest level of this rate in Poland – in 2013 it surpassed the national average by 60,5%; in 2010 it was 59,1% higher (at current prices).

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2015 r.

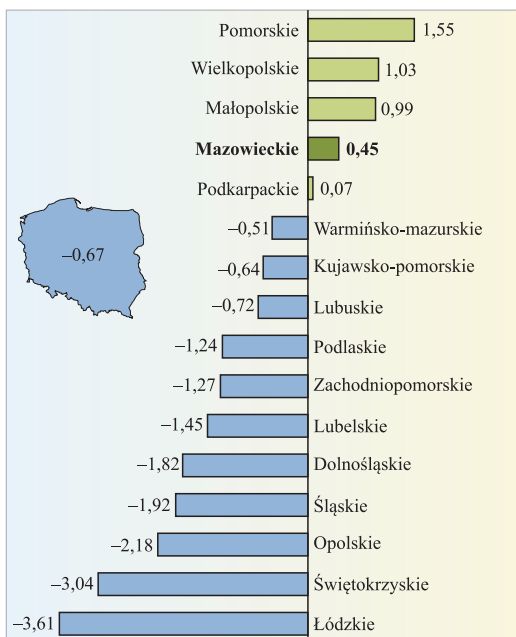
Wyszczególnienie	Polska	Mazowieckie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	150
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,67	0,45
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ^a na pobyt stały na 1000 ludności	-0,41	2,31
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	56,2	61,2
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	51,9	57,3
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	7,5	6,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4121,41	4991,77
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1980,96	2047,16
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1179,63	1144,30
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	99,1	99,1
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w 2013 r. ^c w ha.....	10,22	8,96
Obsada bydła ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,0	58,8
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	80,0	50,4
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	476779	680434
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	471462	682741
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,8	5,5
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1089	1432 ^e
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	22	63 ^e
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych w %	82,9	79,8
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,7	95,7
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	113,7	115,6
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2013 r. w zł	43020	69043

^a W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. ^b Przeciętne w roku. ^c Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych, przeprowadzanego co 3 lata. ^d Stan w czerwcu. ^e Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON.

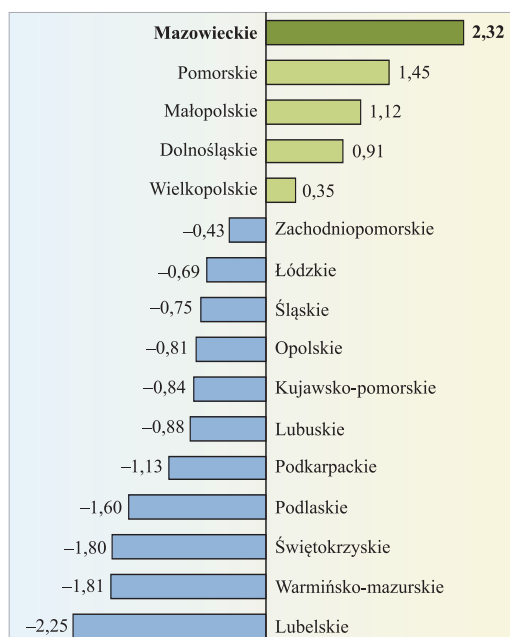

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

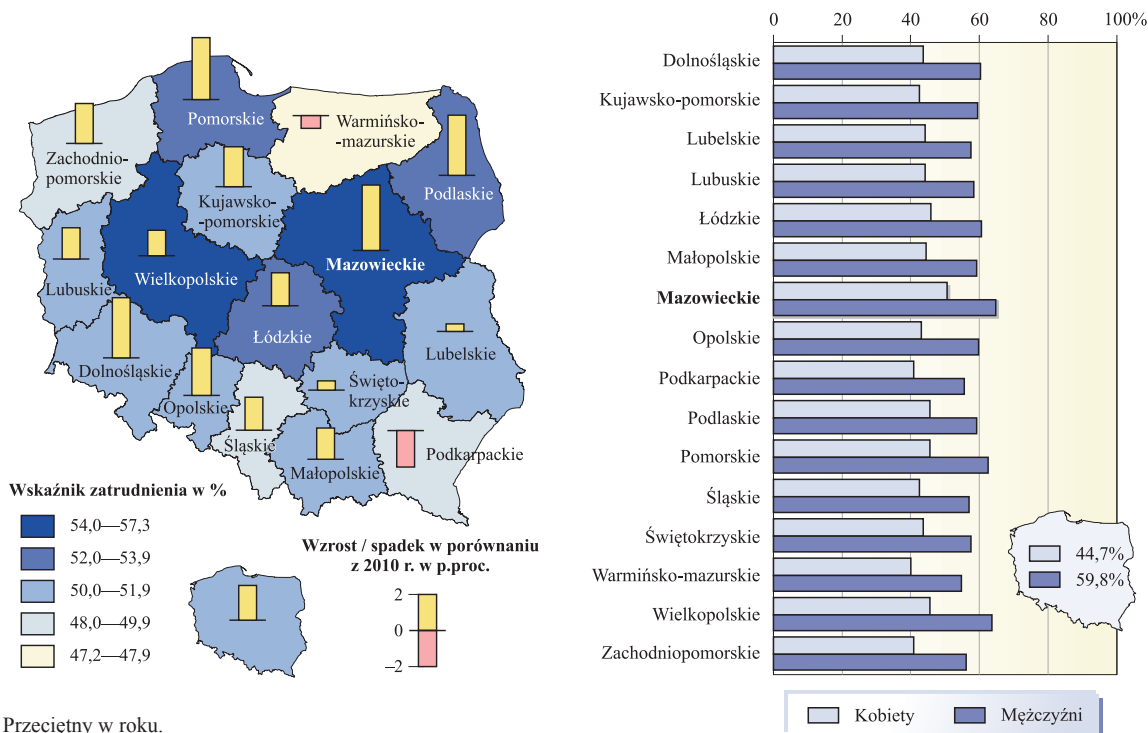
Wyk. 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.

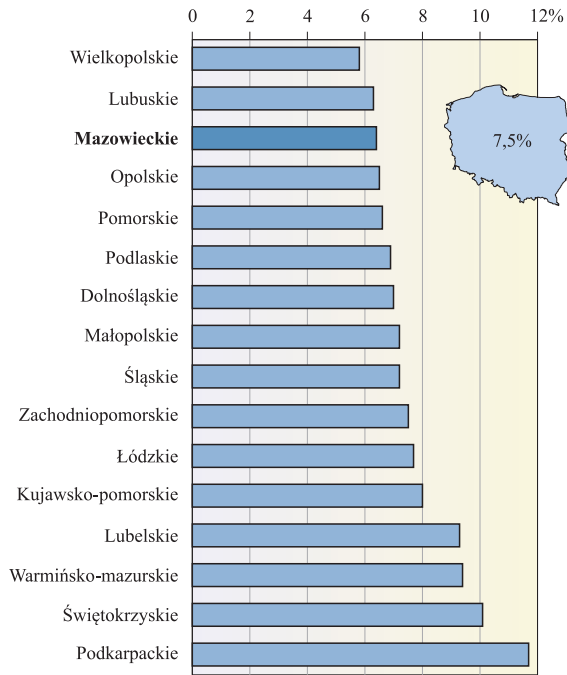

Wyk. 2. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2015 r.

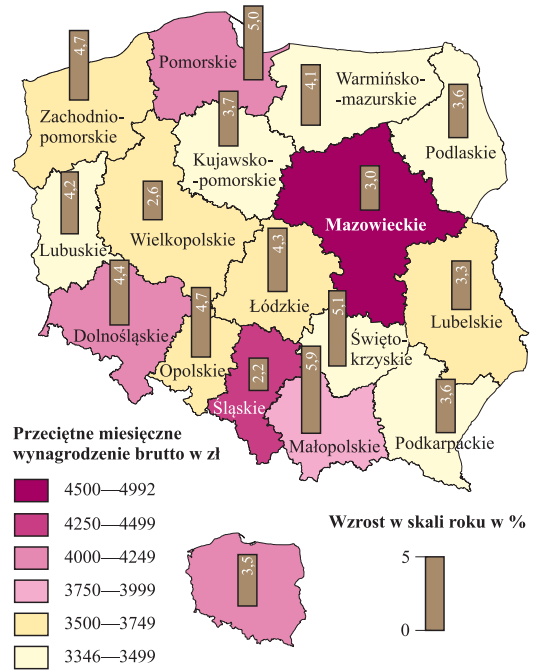
Wyk. 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2015 r.

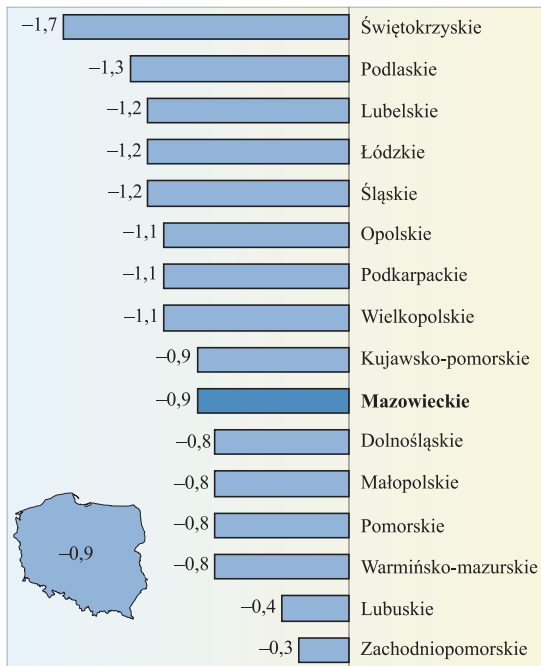
Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2015 r.

^a Przeciętna w roku.

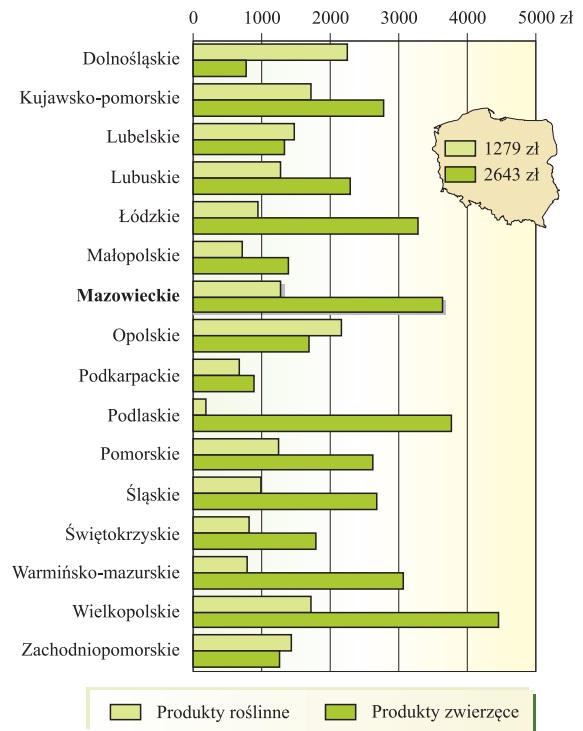
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.

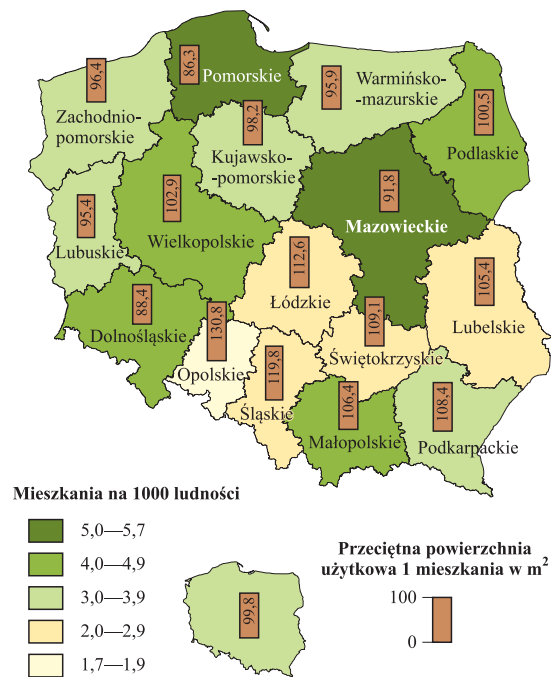
Wyk. 6. Zmiana cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r. Spadek w skali roku w %

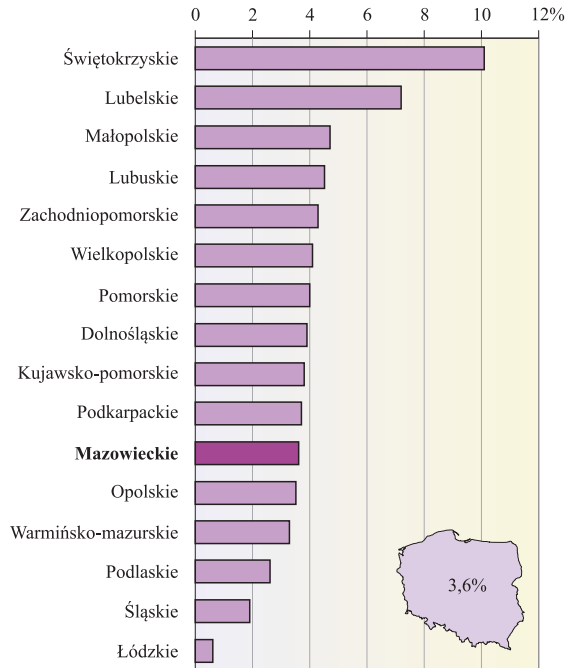
Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2015 r.

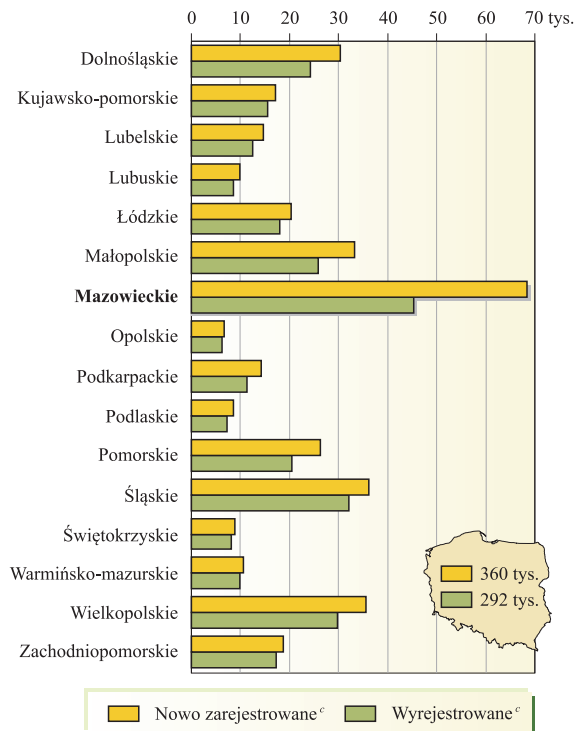
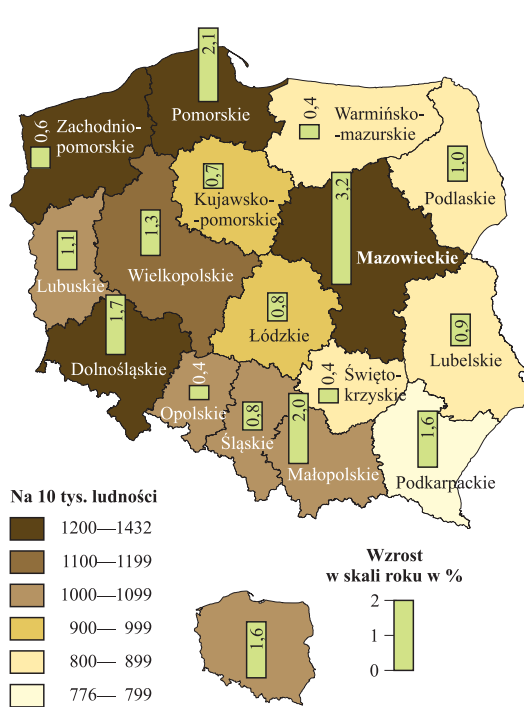
Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2015 r.

Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2015 r.

Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^{ab} w 2015 r. Stan w dniu 31 XII

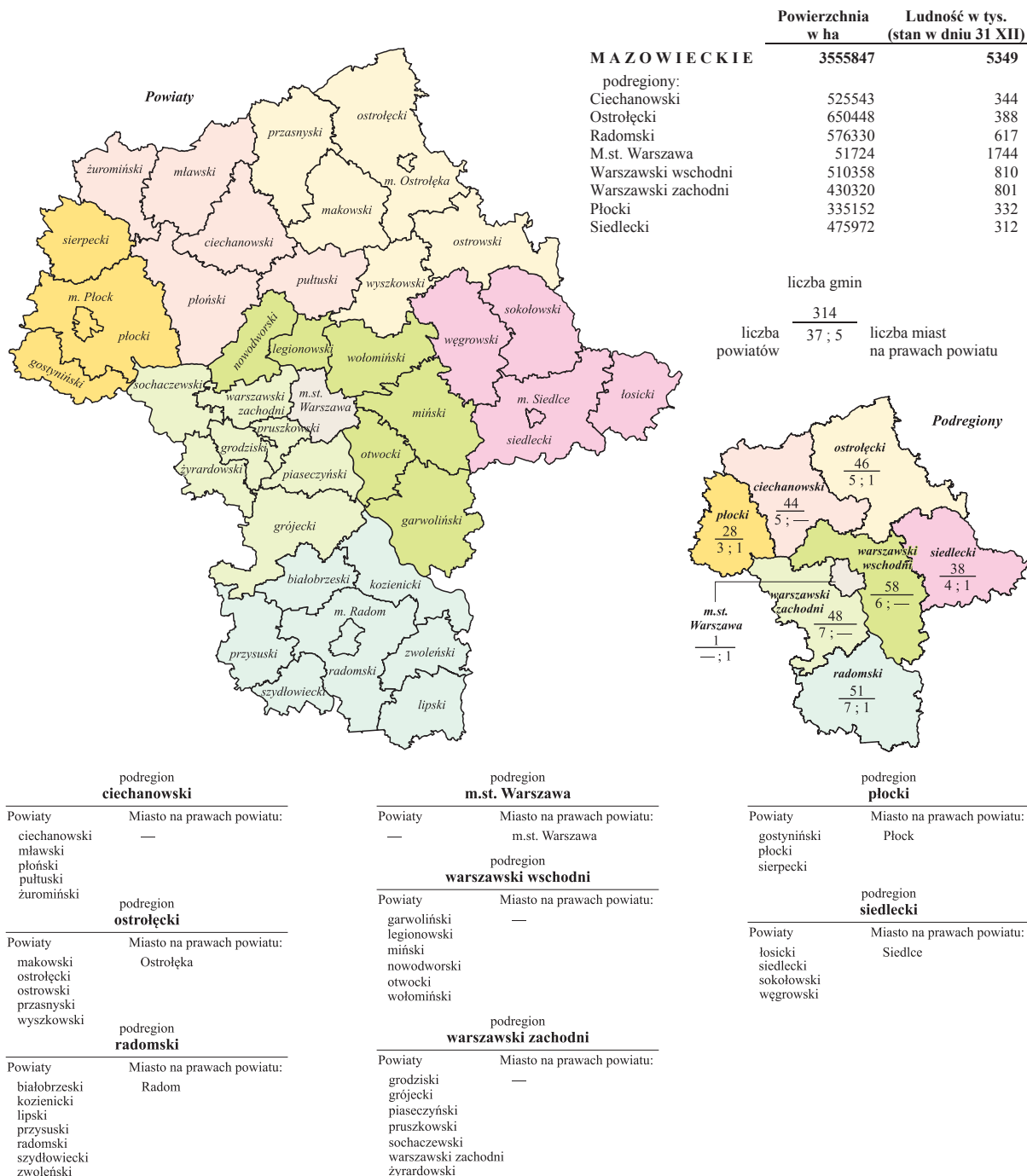

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według województw – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. ^c W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)^a W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

Według stanu w dniu 1 I 2015 r. województwo mazowieckie zajmowało powierzchnię 35558 km², co stanowi 11,4% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkało ok. 5349 tys. ludności, tj. 13,9% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 150 osób (trzecia lokata w kraju). W miastach mieszkało 64,3% ludności województwa.

^a NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne – regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

Województwo mazowieckie z roku na rok zaludnia się, przy czym w większym stopniu w wyniku ruchu migracyjnego niż ruchu naturalnego. W 2015 r. przyrost ludności z tytułu dodatniego salda migracji wewnętrznych na pobyt stały wyniósł 23 osoby w przeliczeniu na 10 tys. ludności, natomiast z tytułu dodatniego przyrostu naturalnego – 4 osoby.

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 grudnia 2015 r. zamieszkiwało ok. 5349 tys. osób, co stanowiło 13,9% ogółu ludności Polski; mieszkańcy miast stanowili 14,8% ludności miejskiej kraju, a mieszkańcy wsi – 12,5% ogółu ludności wiejskiej. W porównaniu z 2014 r. liczba ludności województwa zwiększyła się o 0,27%, a w porównaniu z 2010 r. – o 1,56%.

Warszawa – największe miasto regionu – na koniec roku 2015 liczyła ok. 1744 tys. ludności, stanowiąc 32,6% ogółu ludności województwa. W latach 2010–2015 roczne tempo przyrostu ludności stolicy zawierało się w przedziale od 0,41% w 2012 r. do 0,64% w 2014 r.

Województwo mazowieckie zurbanizowane jest w stopniu wyższym od przeciętnego w kraju – udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności województwa stanowi ponad 64%, natomiast w kraju – nieco ponad 60%.

Prezentowane dane dotyczą ludności zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.) oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.

W końcu 2015 r. wskaźnik zaludnienia wyniósł 150 osób na 1 km² i był bardzo zróżnicowany przestrzennie. Z analizy rozkładu tego wskaźnika na poziomie powiatów wynika, że najmniejsza gęstość zaludnienia występuje w powiecie łosickim (41 osób/km²), a największa – w m.st. Warszawie (3372 osoby/km²).

W województwie mazowieckim struktura ludności według płci charakteryzuje się liczebną przewagą kobiet – podobnie jak w latach wcześniejszych na koniec 2015 r. stanowiły one 52,2% populacji (w kraju 51,6%); wskaźnik feminizacji, tj. liczba kobiet w przeliczeniu na 100 mężczyzn, wyniósł 109 (w kraju 107). Bardziej sfeminizowana jest ludność miast niż wsi – w omawianym roku udział kobiet wyniósł odpowiednio 53,3% wobec 50,1%, a wskaźnik feminizacji 114 wobec 100.

W województwie mazowieckim w 2015 r. zarejestrowano 57456 urodzeń żywych. W stosunku do poprzedniego roku było to o 317 więcej, a w porównaniu z 2010 r. – o 3300 mniej. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 10,76‰ wobec 10,73‰ przed rokiem i 11,56‰ przed pięcioma laty.

W 2015 r. zmarło 55030 osób, tj. o 1536 więcej niż w 2014 r. Współczynnik natężenia zgonów ukształtował się na poziomie 10,30‰ wobec 10,05‰.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	38517	38484	38455
w tym kobiety	19869	19861	19847
Miasta	23449	23245	23203
Wieś	15068	15239	15252
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	38530	38479	38437
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety:			
w tysiącach	19877	19859	19839
na 100 mężczyzn	106,6	106,7	106,7
Miasta: w tysiącach	23429	23216	23166
w %	60,8	60,3	60,3
Wieś: w tysiącach	15101	15262	15271
w %	39,2	39,7	39,7
MAZOWIECKIE			
Stan w dniu 30 VI w tys.	5257	5325	5341
w tym kobiety	2740	2777	2786
Miasta	3375	3421	3432
Wieś	1882	1904	1908
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	5267	5335	5349
na 1 km ²	148	150	150
w tym kobiety:			
w tysiącach	2745	2782	2790
na 100 mężczyzn	108,9	109,0	109,0
Miasta: w tysiącach	3381	3427	3438
w %	64,2	64,3	64,3
Wieś: w tysiącach	1886	1907	1911
w %	35,8	35,7	35,7
m.st. WARSZAWA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	1697	1729	1740
W tym kobiety	918	936	941
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	1700	1735	1744
na 1 km ²	3287	3355	3372
W tym kobiety:			
w tysiącach	920	939	944
na 100 mężczyzn	117,9	118,0	117,8

Liczba zarejestrowanych w 2015 r. zgonów niemowląt wyniosła 221 i była o 7 większa niż przed rokiem, jednak o 53 mniejsza niż w 2010 r. Współczynnik natężenia liczony na 1000 urodzeń żywych wyniósł 3,85 i w skali roku był większy o 0,10 pkt, a w skali pięciu lat – mniejszy o 0,66 pkt.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

W województwie mazowieckim dodatni przyrost naturalny obserwowany jest od 2006 r., przy czym najwyższe jego natężenie wystąpiło w 2010 r. – wówczas, w wyniku bilansu urodzeń i zgonów, na każde 10 tys. ludności przybyło przeciętnie 14 osób. W 2015 r. przyrost naturalny był znacznie niższy – w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców przybyły 4 osoby.

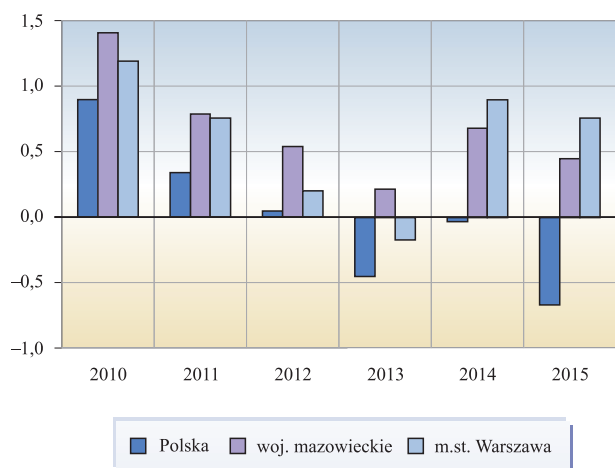
Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Małżeństwa	5,93	4,90	4,91
Urodzenia żywe	10,73	9,75	9,60
Zgony	9,83	9,78	10,27
w tym niemowląt ^a	4,98	4,22	4,00
Przyrost naturalny ^b	0,90	-0,03	-0,67
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	x	x	x
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	-0,05	-0,41	.
MAZOWIECKIE			
Małżeństwa	5,80	4,68	4,83
Urodzenia żywe	11,56	10,73	10,76
Zgony	10,16	10,05	10,30
w tym niemowląt ^a	4,51	3,75	3,85
Przyrost naturalny ^b	1,40	0,68	0,45
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	2,41	2,47	2,32
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	0,13	-0,01	.
m.st. WARSZAWA			
Małżeństwa	5,28	4,31	4,50
Urodzenia żywe	11,60	11,28	11,44
Zgony	10,41	10,39	10,69
w tym niemowląt ^a	3,76	3,33	4,07
Przyrost naturalny ^b	1,19	0,90	0,75
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	2,06	5,20	4,67
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	0,26	0,02	.

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku; wskaźnik podano w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

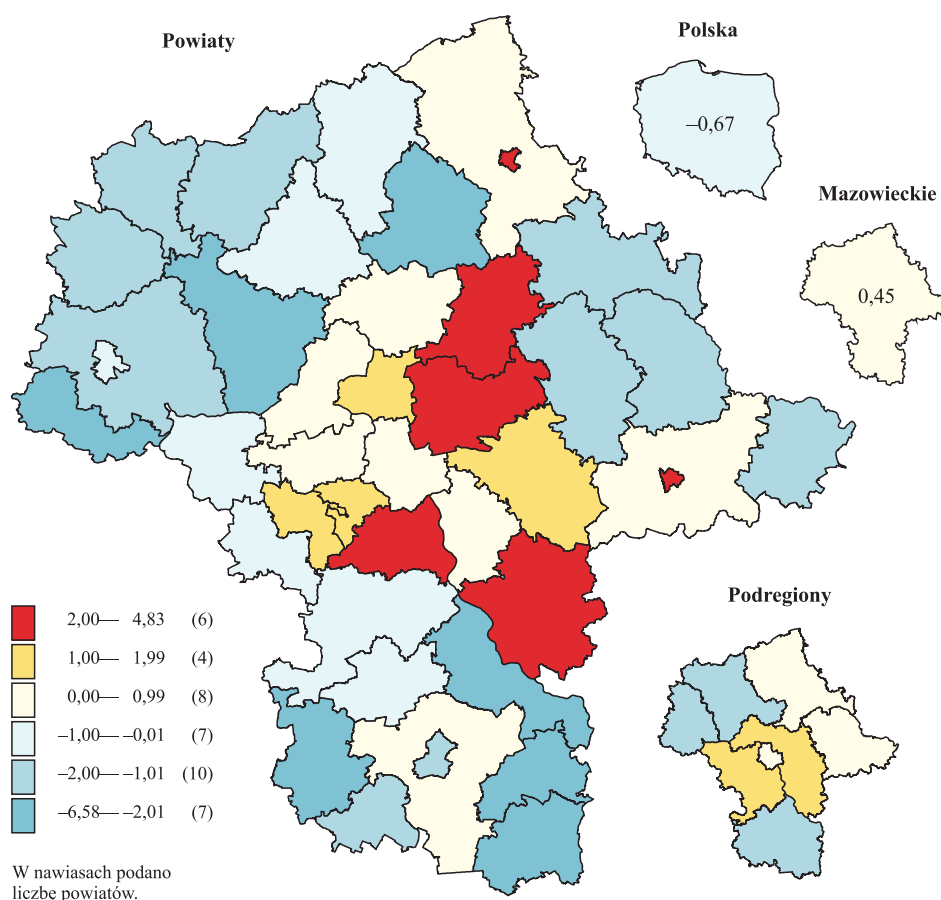

Wyk. 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności

W miastach województwa dodatni przyrost naturalny utrzymuje się od 2005 r., natomiast na wsi wystąpił w latach 2008–2010, 2012 i 2014. W ostatnim roku analizy współczynnik przyrostu naturalnego w miastach wyniósł 0,83‰, a na wsi minus 0,21‰ (przed rokiem odpowiednio 1,01‰ i 0,09‰). W Warszawie dodatni przyrost naturalny utrzymuje się od 2008 r. (z wyjątkiem 2013 r.), przy czym najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w 2010 r. (1,19‰). W 2015 r. współczynnik przyrostu naturalnego w stolicy wyniósł 0,75‰.

Wyk. 12. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.

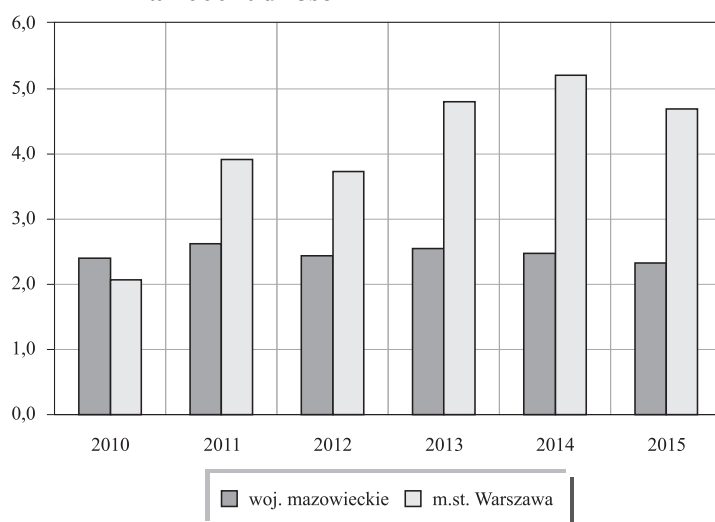

Na koniec 2015 r. dodatni przyrost naturalny wystąpił w 18 powiatach, przy czym w ujęciu względnym w 13 z nich był wyższy niż przeciętnie w województwie; najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie piaseczyńskim (4,83%). Ujemny przyrost naturalny wystąpił w 24 powiatach, w tym w dwóch miastach na prawach powiatu – Płocku i Radomiu; najniższe natężenie omawianego współczynnika odnotowano w powiecie lipskim (minus 6,58%). Z analizy przestrzennego rozkładu omawianego zjawiska wynika, że powiaty z dodatnim przyrostem naturalnym koncentrują się głównie w centralnej części województwa oraz w bezpośrednim otoczeniu trzech miast na prawach powiatu – Ostrołęki, Radomia i Siedlec.

Rok 2015 był drugim z kolei, w którym – po spadkach w latach 2009–2013 – odnotowano wzrost liczby nowo zawartych małżeństw. W województwie mazowieckim związek małżeński zawarło 25808 par, tj. o 884 więcej niż rok temu, jednak o 8167 mniej niż siedem lat temu. Współczynnik małżeństw wyniósł 4,83‰, wobec 4,68‰ w 2014 r. i 6,55‰ w 2008 r. Odnosząc dane wojewódzkie do danych ogólnopolskich można powiedzieć, że we wszystkich omawianych latach częstość zawierania małżeństw była niższa niż średnio w kraju.

W województwie mazowieckim saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały od kilkunastu lat jest dodatnie, co oznacza, że liczba osób, które zameldowały się na pobyt stały w danym okresie przewyższa liczbę osób, które wymeldowały się. W ciągu 2015 r. różnica między napływem migracyjnym

Wyk. 13. **Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności**

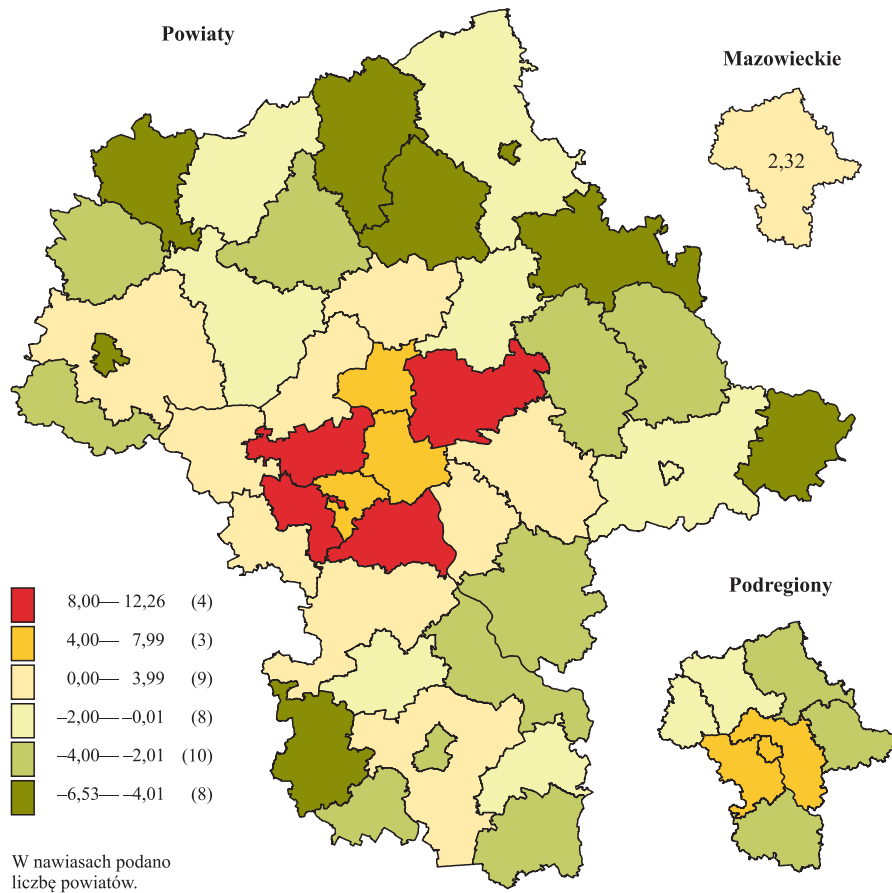

a odpływem wyniosła 12385 osób; na każde 10 tys. ludności przybyły przeciętnie 23 osoby (przed rokiem blisko 25 osób).

W 2015 r. w 16 powiatach województwa saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały było dodatnie, w tym w 10 było relatywnie wyższe niż średnio w województwie; najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie piaseczyńskim (12,26‰). Ujemna wartość współczynnika salda migracji

wewnętrznych wystąpiła w 26 powiatach, przy czym najniższa w mieście Ostrołęce (minus 6,53‰). Rozpatrując przestrzenny rozkład omawianego zjawiska należy stwierdzić, że powiaty zaludniające się w wyniku dodatniego salda migracji wewnętrznych na pobyt stały koncentrują się w centralnej części województwa, co jest zapewne związane z napływem ludności do Warszawy i okolicznych powiatów, głównie w poszukiwaniu pracy. Dodatnie saldo migracji wewnętrznych odnotowano również w powiatach okalających dwa duże miasta – Płock i Radom. We wszystkich – poza stolicą – miastach na prawach powiatu współczynnik salda migracji wewnętrznych na pobyt stały był ujemny.

Wyk. 14. **Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.**

Dane prezentujące ludność w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie mazowieckim” – opracowanie sygnalne dostępne co roku,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie mazowieckim” – publikacja dostępna co roku, jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2015 r. odnotowano wzrost (nieco większy niż rok wcześniej) przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku.

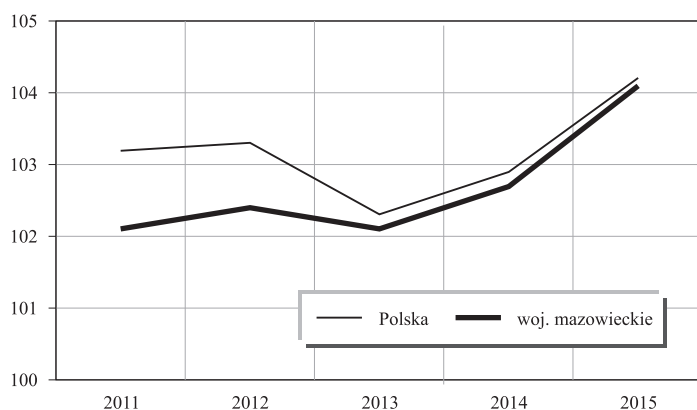
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie mazowieckim w 2015 r. ukształtowało się na poziomie 1353,9 tys. osób, tj. o 1,4% wyższym niż w 2014 r. (wobec wzrostu o 0,6% przed rokiem). W kraju przeciętne zatrudnienie było o 1,3% większe od notowanego w roku poprzednim (wobec wzrostu o 0,6% w 2014 r.).

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w tysiącach		2010 = 100	2014 = 100	
Polska.....	5372,6	5529,5	5601,6	104,2	101,3
Mazowieckie.....	1299,1	1335,0	1353,9	104,1	101,4
M.st. Warszawa.....	942,1	963,5	968,7	102,8	100,5

Wyk. 15. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

wytwarzaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,6%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,1%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,0%).

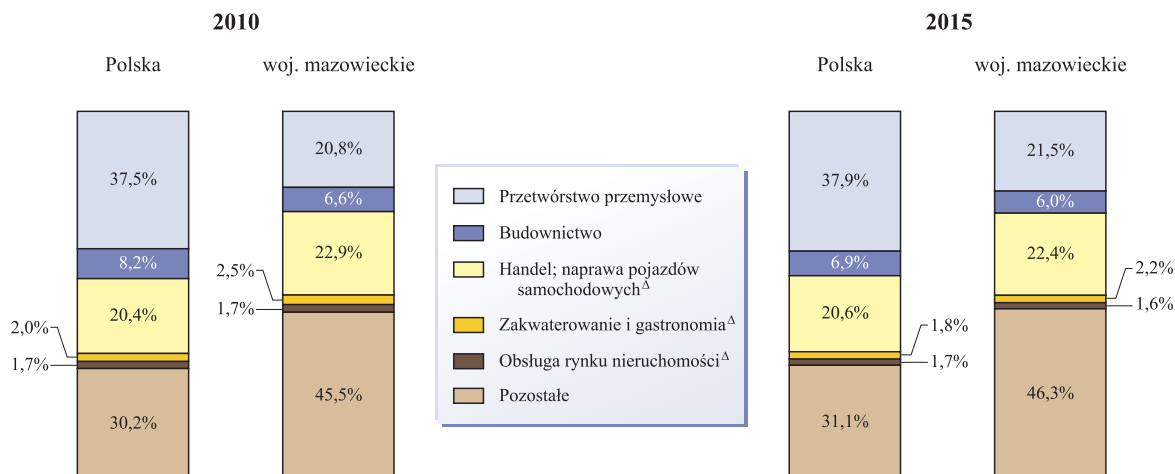
W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie zwiększyło się m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 12,5%), informacji i komunikacji (o 6,2%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 5,1%), w przetwórstwie przemysłowym (o 1,4%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,0%). Spadek zatrudnienia odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,9%), budownictwie (o 5,4%), w wytwarzaniu i zaopatrywaniu

Tabl. 5. **Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie mazowieckim**

Wyszczególnienie	2014				2015				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	100,7	101,2	100,6	100,6	101,2	101,2	101,0	101,4	1353,9
w tym:									
Przemysł.....	105,5	106,2	102,9	102,3	101,4	100,8	100,8	100,5	348,9
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	102,9	103,4	103,5	102,7	102,1	101,6	101,6	101,4	290,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...	141,1	132,3	98,4	98,5	96,8	96,1	96,1	95,4	39,1
Budownictwo	91,9	92,6	91,9	92,2	94,4	93,8	94,5	94,6	81,0
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	98,4	99,5	100,0	100,4	102,3	102,4	101,2	101,0	302,9
Transport i gospodarka magazy- nowa	96,8	96,7	97,1	97,3	99,4	99,6	99,3	99,0	243,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	98,8	98,1	97,3	98,4	93,3	93,6	94,5	94,1	29,8
Informacja i komunikacja	101,1	101,1	100,9	100,5	99,4	99,7	100,1	106,2	103,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	102,1	102,8	103,5	103,5	99,7	99,3	98,7	98,9	21,3
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna ^a	104,8	106,1	106,5	106,6	103,9	103,5	103,6	105,1	75,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	107,9	107,0	107,8	108,0	109,7	111,3	111,5	112,5	117,2

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W województwie w 2015 r., podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej osób zatrudnionych było w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (przeciętnie 302,9 tys. osób), przetwórstwie przemysłowym (290,6 tys.) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (243,9 tys.); ich łączny udział stanowił 61,9% ogólnej liczby zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw.

Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD**

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W województwie mazowieckim w 2015 r. obserwowano poprawę sytuacji na rynku pracy. W poszczególnych miesiącach badanego roku zarówno stopa bezrobocia, jak i liczba bezrobotnych ukształtowały się poniżej poziomu notowanego rok wcześniej.

W końcu grudnia 2015 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego wyniosła 216,5 tys. osób i była o 33,3 tys., tj. o 13,3% mniejsza niż przed rokiem (wobec spadku o 11,8% w grudniu 2014 r.). W kraju liczba bezrobotnych w 2015 r. zmniejszyła się w skali roku o 14,3% (wobec spadku o 15,4% w 2014 r.).

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz.U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	1825,2	1563,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2452,8	2368,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2786,2	2630,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	46	31
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	11,4 ^b	9,8
MAZOWIECKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	238,3	249,8	216,5
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	319,1	283,7	275,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	304,9	317,1	309,1
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	110	62	42
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	9,7	9,6 ^b	8,4
m.st. WARSZAWA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	38,6	48,8	39,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	53,1	55,9	51,3
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	45,8	61,9	60,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	37	20	12
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	3,5	4,2 ^b	3,4

^a W ciągu roku. ^b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

W porównaniu z grudniem 2014 r. liczba bezrobotnych obniżyła się we wszystkich powiatach. Największy spadek zanotowano w powiatach grójeckim (o 26,4%), wyszkowskim (o 21,5%) oraz w warszawskim zachodnim (o 21,3%), a najmniejszy – w powiatach przysuskim (o 3,4%), ciechanowskim (o 3,9%) i mławskim (o 4,7%).

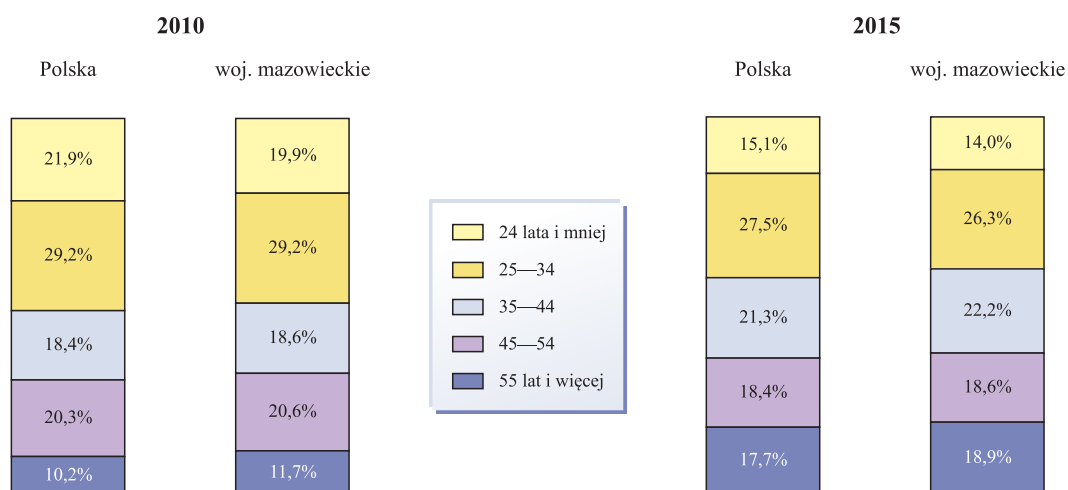
W końcu grudnia 2015 r. w województwie mazowieckim większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowili mężczyźni; ich odsetek wyniósł 51,7% (podczas gdy w kraju – 47,8%). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 14,1%. Nieco mniejszy spadek (o 12,4%) odnotowano w populacji bezrobotnych kobiet.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

Według stanu w końcu 2015 r. 86,4% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2014 r. – 86,9%), 82,1% stanowiły osoby poprzednio pracujące (przed rokiem – 80,8%), a 44,1% mieszkało na wsi (43,2% przed rokiem).

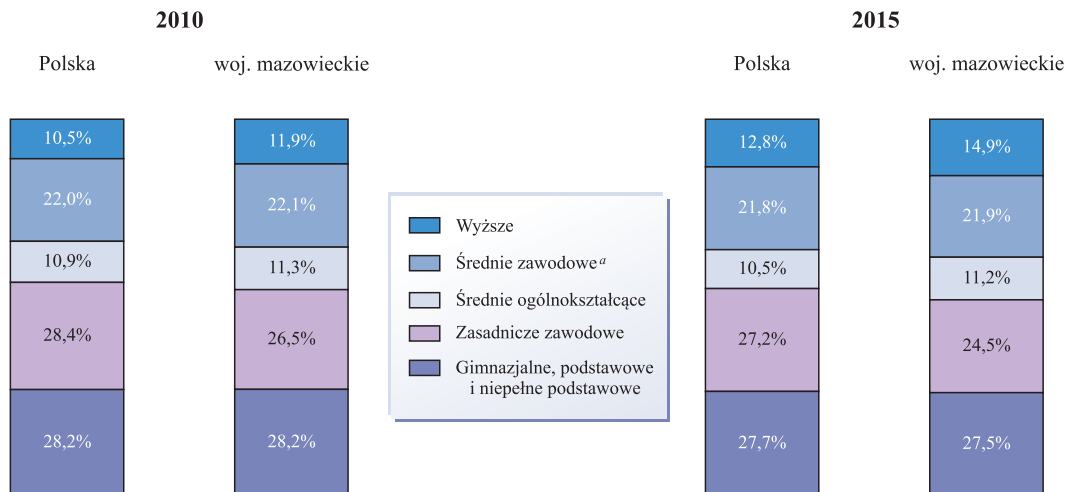
W końcu omawianego roku największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata; ich odsetek wyniósł 26,3% i zmniejszył się w skali roku o 0,8 p.proc. Największe zmiany w strukturze bezrobotnych w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano w grupie osób w wieku 24 lata i mniej (spadek o 1,1 p.proc.) oraz w wieku 55 lat i więcej (wzrost o 1,4 p.proc.).

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 27,5% i 24,5% w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2015 r.). Udział pierwszej z wymienionych grup zwiększył się w skali roku (o 0,2 p.proc.), zmniejszył się natomiast odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 0,2 p.proc.).

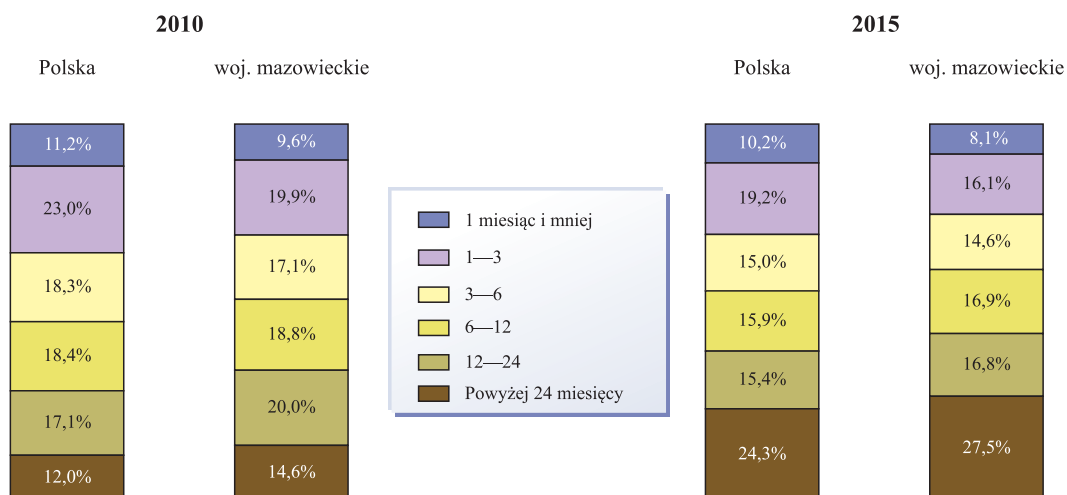
Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z policealnym.

Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy nie zmieniła się znacząco w porównaniu z 2014 r. Najkorzystniejszą sytuację zaobserwowano wśród osób poszukujących pracy od 12 do 24 miesięcy. Tylko w tej grupie odsetek osób zmniejszył się w skali roku (o 2,1 p.proc. do 16,8%); ponadto w tej grupie odnotowano największy spadek liczby osób w porównaniu z rokiem poprzednim (o 23,0%). Najbardziej zwiększył się udział osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy (o 0,6 p.proc.). Najliczniejszą grupę stanowią osoby pozostające bez pracy najdłużej, tj. powyżej 24 miesięcy. W 2015 r. ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 27,5%, a liczba w stosunku do 2010 r. zwiększyła się niemal dwukrotnie.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy nadal miały osoby ze stażem 1–5 lat oraz osoby bez stażu pracy, które łącznie stanowiły blisko dwie piąte ogólnej liczby bezrobotnych (odpowiednio 20,8% i 17,9%). W strukturze bezrobotnych według stażu pracy w porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej wzrósł odsetek osób ze stażem do 1 roku (o 1,0 p.proc. do 17,1%), a najbardziej zmniejszył się –

osób bez stażu pracy (o 1,3 p.proc.). Relatywnie największy spadek liczby bezrobotnych w skali roku zanotowano w grupach osób bez stażu pracy i o najdłuższym (tj. 30 lat i więcej) stażu pracy (odpowiednio o 19,4% i o 17,8%).

Spośród osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w końcu grudnia 2015 r. udział osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia zmniejszył się w skali roku (o 1,1 p.proc. do 14,0%). Zmniejszył się również odsetek długotrwale bezrobotnych, stanowiących ponad połowę zarejestrowanych ogółem (o 0,8 p.proc. do 58,8%). Wzrósł natomiast udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,2 p.proc. do 28,7%) oraz osób niepełnosprawnych (o 0,2 p.proc. do 4,4%).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie mazowieckim**

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób.....	287,4	261,7	254,6	249,8	252,1	227,7	220,9	216,5
analogiczny okres roku poprzedniego = 100.....	96,8	92,9	90,6	88,2	87,7	87,0	86,8	86,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób.....	76,3	59,1	71,7	76,6	73,6	59,8	70,8	71,6
analogiczny okres roku poprzedniego = 100.....	87,9	90,7	93,6	99,9	96,5	101,2	98,7	93,6
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób.....	72,2	84,7	78,8	81,4	71,3	84,1	77,6	76,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100.....	116,3	105,8	101,9	109,2	98,8	99,3	98,5	93,4
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ) w tysiącach osób....	4,2	-25,6	-7,1	-4,8	2,3	-24,3	-6,8	-4,4
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %.....	11,2	10,3	10,0	9,6 ^a	9,7	8,8	8,6	8,4

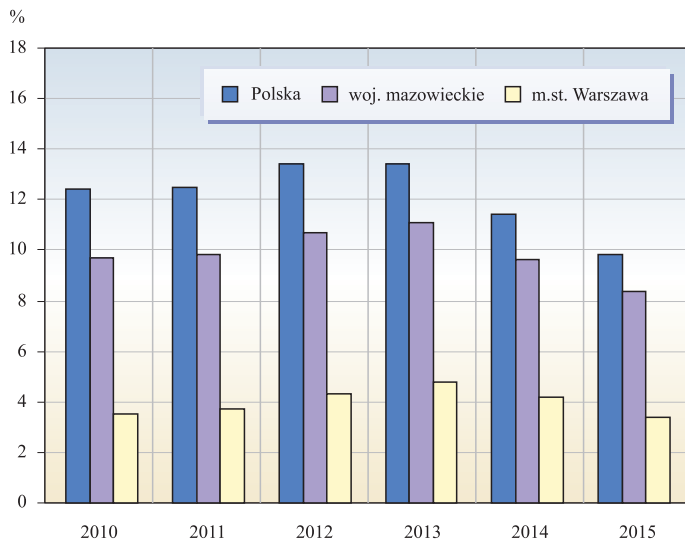
^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie w 2015 r. wykazywała tendencję spadkową. O ile w styczniu i lutym wynosiła 10,0%, to w trzech ostatnich miesiącach roku ukształtowała się na poziomie 8,4%. Również w skali roku stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach zmniejszyła się; od stycznia do listopada spadek wyniósł 1,4–1,5 p.proc., a w grudniu – 1,2 p.proc. W kraju stopa bezrobocia w końcu 2015 r. wyniosła 9,8% i była niższa od notowanej rok wcześniej o 1,6 p.proc. W porównaniu z 2010 r. stopa bezrobocia w województwie była niższa o 1,3 p.proc. (w kraju niższa o 2,6 p.proc.).

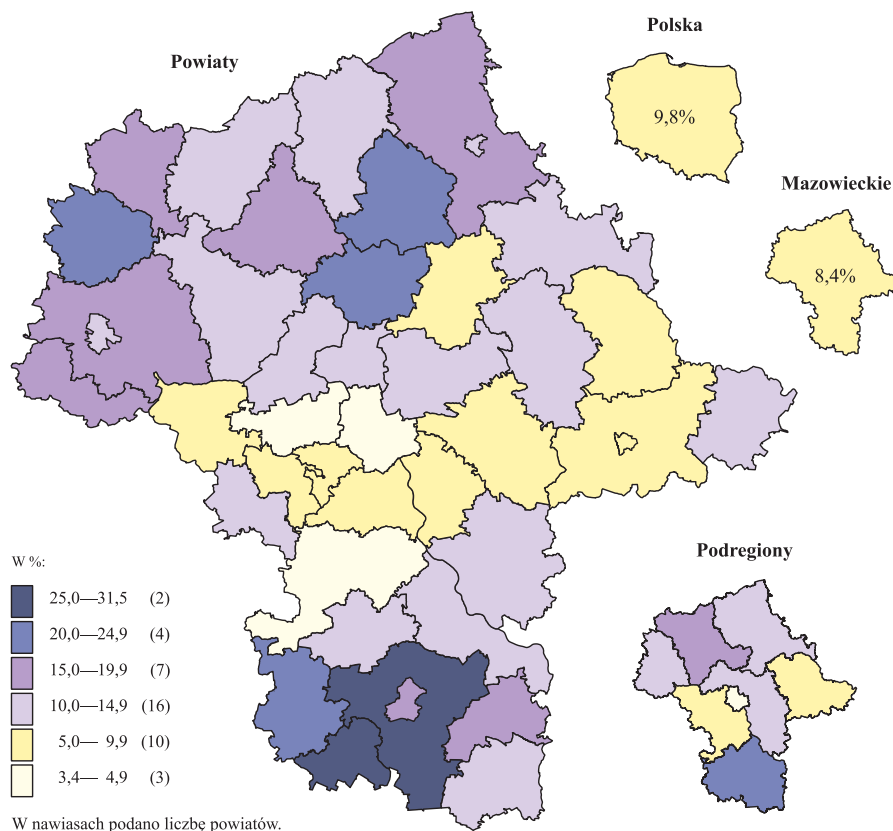

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

W porównaniu z grudniem 2014 r. stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich powiatach. Najgłębszy spadek notowano w powiecie gostynińskim i szydłowieckim (po 2,9 p.proc.), kozienickim (o 2,6 p.proc.) oraz węgrowskim (o 2,3 p.proc.), a najmniejszy w powiatach: ciechanowskim, mławskim i piaseczyńskim (po 0,6 p.proc.) oraz grodziskim, pruskowskim i przysuskim (po 0,7 p.proc.). W województwie utrzymało się przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najniższą a najwyższą stopą bezrobocia wyniosła 28,1 p.proc. (w 2014 r. – 30,2 p.proc.). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: szydłowiecki (31,5%), radomski (25,3%) i przysuski (23,7%). Średniej dla województwa nie przekroczyły natomiast: m.st. Warszawa (3,4%), warszawski zachodni (4,4%), grójecki (4,5%), grodziski (5,7%), pruskowski (6,4%), piaseczyński (6,6%), otwocki (6,9%) oraz m. Siedlce (7,7%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.**
Stan w dniu 31 XII

W 2015 r. w województwie mazowieckim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 275,8 tys. osób i zmniejszyła się o 2,8% w skali roku (wobec spadku o 7,1% w 2014 r.). Najwięcej nowych rejestracji bezrobotnych miało miejsce w styczniu (28,6 tys.), a najmniej w maju i czerwcu (po 19,5 tys.). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem (o 1,8 p.proc. do 78,6%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób dotychczas niepracujących (o 1,9 p.proc. do 20,8%), absolwentów (o 1,1 p.proc. do 9,8%) oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,3 p.proc. do 5,2%).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie mazowieckim w 2015 r. skreślono 309,1 tys. osób, tj. o 2,5% mniej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 7,8% w 2014 r.). Najwięcej osób wyrejestrowano w marcu (29,9 tys.), a najmniej w styczniu (18,1 tys.). Główną przyczyną wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 152,4 tys. osób (wobec 146,9 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych wzrósł w porównaniu z obserwowanym przed rokiem (o 3,0 p.proc. do 49,3%). Nieznacznie zwiększył się także odsetek osób, które rozpoczęły szkolenie lub staż u pracodawców (o 0,3 p.proc. do 9,8%). Zmniejszył się odsetek osób wyrejestrowanych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 4,5 p.proc. do 24,6%) oraz dobrowolnie rezygnujących ze statusu bezrobotnego (o 0,2 p.proc. do 4,9%). Nie zmienił się w porównaniu z 2014 r. odsetek osób wyrejestrowanych z powodu nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego oraz z powodu nabycia prawa do emerytury lub renty (udział tych grup osób w ogólnej liczbie wykreślonych z ewidencji bezrobotnych wyniósł odpowiednio 1,4% oraz 0,9%).

W 2015 r. w województwie mazowieckim bilans bezrobotnych był korzystny, tzn. w ciągu roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowano o 33,3 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Biorąc pod uwagę poszczególne okresy analizowanego roku, najlepsza sytuacja miała miejsce w II kwartale – liczba osób nowo zarejestrowanych była o 24,3 tys. mniejsza od liczby osób wyłączonych z ewidencji. Jedynie w I kwartale napływ do bezrobocia był większy niż odpływ. W omawianym roku relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 89,2% (wobec 89,5% przed rokiem); w kraju wskaźnik ten wyniósł 90,0% (wobec 88,0% przed rokiem).

Do powiatowych urzędów pracy województwa mazowieckiego w 2015 r. zgłoszono 158,3 tys. ofert zatrudnienia, tj. o 21,0% więcej niż w roku poprzednim. W ciągu roku najwięcej ofert wpłynęło do urzędów pracy w m.st. Warszawie (58,3 tys.) oraz w powiatach piaseczyńskim (8,6 tys.) i pruszkowskim (6,0 tys.), a najmniej – w zwoleńskim (0,7 tys.) oraz w grodziskim i ostrołęckim (po 0,9 tys.). W końcu grudnia 2015 r. w województwie na 1 ofertę pracy przypadały 42 osoby bezrobotne (wobec 62 osób przed rokiem); w kraju średnio 31 osób bezrobotnych (wobec 46 w 2014 r.). Najmniejszą liczbę bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w m.st. Warszawie (12 osób) oraz w powiecie grodziskim (17 osób), a największą w powiecie legionowskim (3945 osób). W siedmiu powiatach województwa (białobrzeskim, grójeckim, przysuskim, sierpeckim, szydlowieckim, zwoleńskim i żyrardowskim) urzędy pracy w końcu roku nie dysponowały wolnymi miejscami pracy i miejscami aktywizacji zawodowej.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)¹ przeprowadzonego w IV kwartale 2015 r. w województwie mazowieckim wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy – odnotowano spadek zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia w ujęciu rocznym. Zwiększyła się liczba pracujących, odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej, zmniejszyło się obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.

W IV kwartale 2015 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie mazowieckim liczyła 2960 tys. osób, a biernych zawodowo – 1810 tys. Ludność aktywna zawodowo obejmowała pracujących w liczbie 2773 tys. osób i bezrobotnych – 187 tys.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

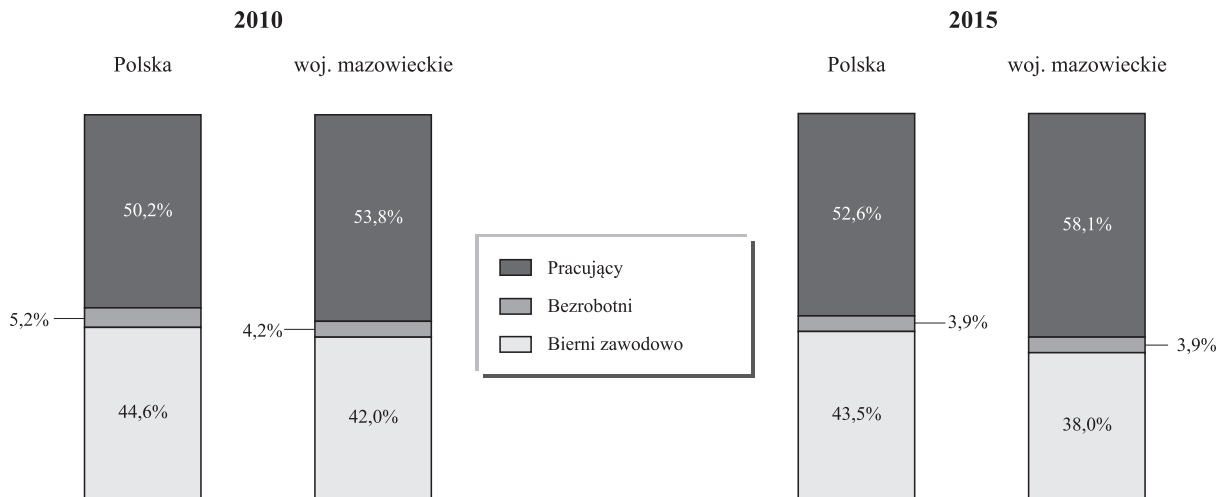
Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17427	17489
pracujący.....	15557	16018	16280
bezrobotni.....	1597	1410	1210
Bierni zawodowo w tys.	13826	13543	13473
Współczynnik aktywności zawodowej w %....	55,4	56,3	56,5
Wskaźnik zatrudnienia w %.....	50,2	51,7	52,6
Stopa bezrobocia w %.....	9,3	8,1	6,9
MAZOWIECKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	2488	2843	2960
pracujący.....	2306	2653	2773
bezrobotni.....	182	191	187
Bierni zawodowo w tys.	1799	1760	1810
Współczynnik aktywności zawodowej w %....	58,0	61,8	62,1
Wskaźnik zatrudnienia w %.....	53,8	57,6	58,1
Stopa bezrobocia w %.....	7,3	6,7	6,3

W strukturze ludności według statusu na rynku pracy w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zwiększył się udział pracujących (o 0,5 p.proc.). Zmniejszył się natomiast odsetek bezrobotnych (o 0,3 p.proc.) oraz biernych zawodowo (o 0,2 p.proc.).

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

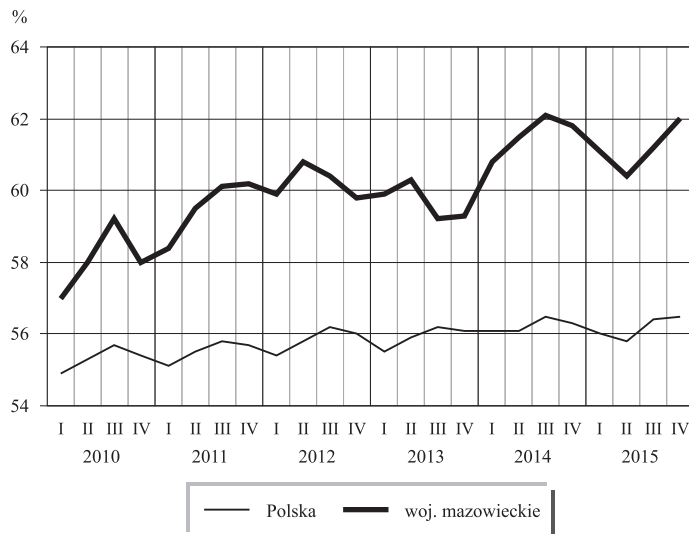
Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2015 r. w stosunku do notowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku zwiększyła się o 117 tys. osób (tj. o 4,1%) i wzrost ten był na podobnym poziomie wśród kobiet i mężczyzn (4,2% wobec 4,1%).

Wyk. 23. Współczynnik aktywności zawodowej

W IV kwartale 2015 r. w województwie mazowieckim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na najwyższym poziomie w kraju i wyniósł 62,1% (największy od 2010 r.). W skali roku współczynnik aktywności zawodowej zwiększył się o 0,3 p.proc. W kraju współczynnik aktywności zawodowej w omawianym okresie wyniósł 56,5% i był o 0,2 p.proc. wyższy od notowanego w IV kwartale 2014 r. W IV kwartale 2015 r., tak jak w latach poprzednich, wyższą aktywność zawodową w województwie wykazywali mężczyźni niż kobiety (69,8% wobec 55,0%).

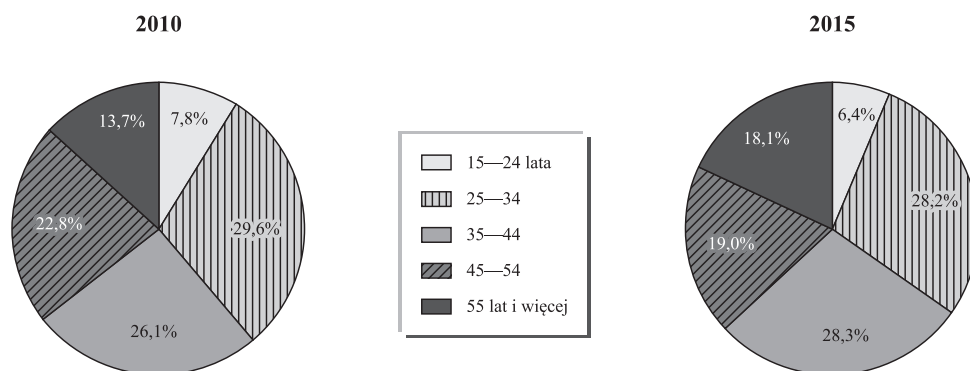
Do pracujących zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

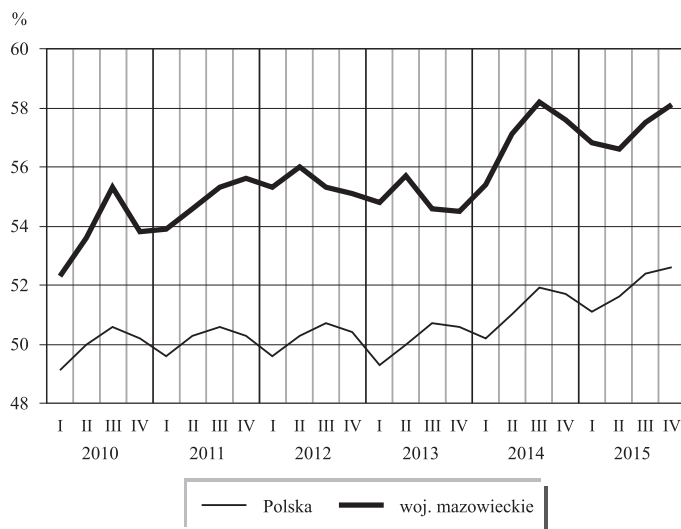
Mazowieckie to województwo o największej liczbie pracujących. W IV kwartale 2015 r. w województwie populacja pracujących liczyła 2773 tys. osób i stanowiła 17,0% ogółu pracujących w kraju. W skali roku liczba pracujących w województwie zwiększyła się o 120 tys. osób (tj. o 4,5%), co było wynikiem wzrostu liczby pracujących kobiet oraz mężczyzn (odpowiednio o 4,7% i o 4,3%).

W IV kwartale 2015 r. najmniejszy udział w populacji pracujących miały osoby z najmłodszej grupy wieku, tj. 15–24 lata (6,4%). Największym natomiast udziałem charakteryzowały się osoby w wieku 35–44 lata (28,3%). W stosunku do analogicznego okresu 2014 r. największe zmiany w strukturze pracujących zanotowano w grupie osób w wieku 25–34 lata (spadek o 1,7 p.proc.) oraz w wieku 55 lat i więcej (wzrost o 1,5 p.proc.).

Wyk. 24. Struktura pracujących według wieku w województwie mazowieckim w IV kwartale

Wyk. 25. Wskaźnik zatrudnienia

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia w województwie mazowieckim w analizowanym kwartale wyniósł 58,1% (największy w okresie ostatnich sześciu lat) i był najwyższy w kraju. W skali roku wskaźnik zatrudnienia zwiększył się o 0,5 p.proc. Wzrost tego wskaźnika odnotowano zarówno w populacji kobiet (o 0,7 p.proc.), jak i mężczyzn (o 0,2 p.proc.). W województwie nadal wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn był wyraźnie wyższy niż dla kobiet (65,5% wobec 51,4%). W kraju wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 52,6% i zwiększył się o 0,9 p.proc. w odniesieniu do analogicznego kwartału poprzedniego roku.

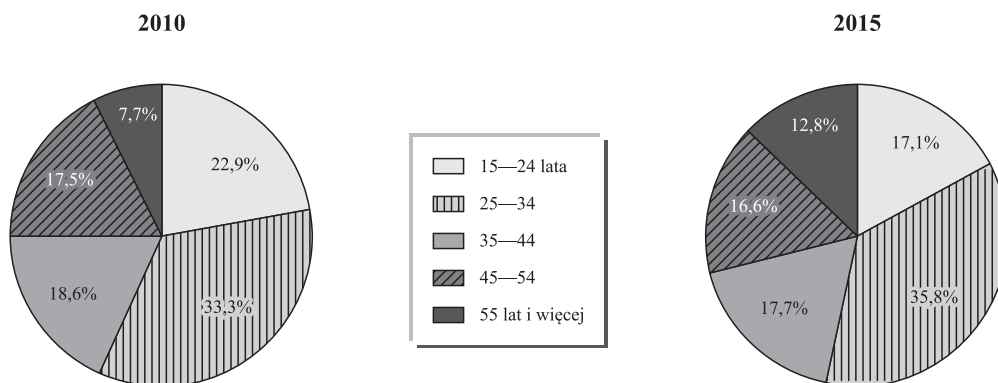
W województwie nadal wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn był wyraźnie wyższy niż dla kobiet (65,5% wobec 51,4%). W kraju wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 52,6% i zwiększył się o 0,9 p.proc. w odniesieniu do analogicznego kwartału poprzedniego roku.

W IV kwartale 2015 r. liczba bezrobotnych w województwie mazowieckim wyniosła 187 tys. osób i w skali roku zmniejszyła się o 4 tys. (tj. o 2,1%), przy czym spadek nastąpił wśród populacji kobiet (o 4,3%), a wśród mężczyzn wzrost (o 1,0%).

W omawianym kwartale wśród bezrobotnych najliczniejszą grupą były osoby w wieku 25–34 lata, które stanowiły 35,8% tej populacji w województwie. Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby w wieku 55 lat i więcej (12,8%). W stosunku do IV kwartału 2014 r. największe zmiany w strukturze bezrobotnych wystąpiły w grupie osób w wieku 25–34 lata (wzrost o 6,5 p.proc.) oraz w wieku 55 lat i więcej (spadek o 3,4 p.proc.).

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

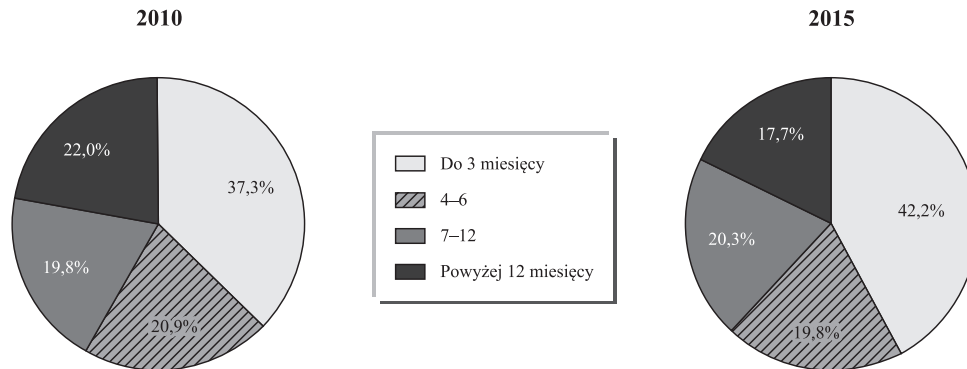
Wyk. 26. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie mazowieckim w IV kwartale**

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w województwie mazowieckim w IV kwartale 2015 r. wyniósł 8,8 miesiąca (w kraju – 11,8 miesiąca). W skali roku okres ten skrócił się o 0,8 miesiąca (w kraju – o 1,1 miesiąca). Kobiety poszukiwały pracy nieco dłużej niż mężczyźni (9,1 miesiąca wobec 8,5 miesiąca). W kraju przeciętny czas poszukiwania pracy był dłuższy dla mężczyzn niż dla kobiet (12,1 miesiąca wobec 11,4 miesiąca). W analizowanym kwartale w województwie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 33 tys. i stanowiła 17,7% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 24,7%). W kraju w IV kwartale 2015 r. osoby poszukujące pracy powyżej 12 miesięcy stanowiły 29,7% ogólnej liczby bezrobotnych (rok wcześniej 35,2%).

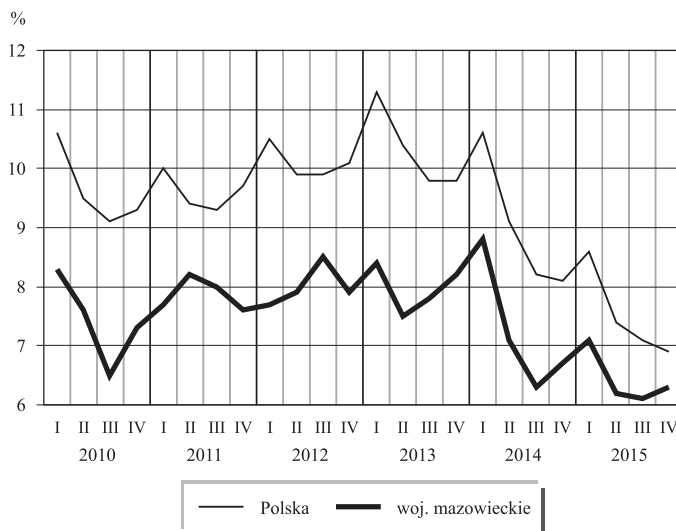
Wyk. 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie mazowieckim w IV kwartale**

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2015 r. w województwie mazowieckim wyniosła 6,3% (najmniejsza od 2010 r.) i należała do najniższych w kraju (średnia – 6,9%). W skali roku stopa bezrobocia w województwie zmniejszyła się o 0,4 p.proc. (w kraju – o 1,2 p.proc.). W IV kwartale 2015 r. w województwie stopa bezrobocia mężczyzn wyniosła 6,2% i była o 0,2 p.proc. niższa od notowanej rok wcześniej. Stopa bezrobocia kobiet ukształtowała się na poziomie 6,5% i była o 0,6 p.proc. niższa niż w IV kwartale 2014 r.

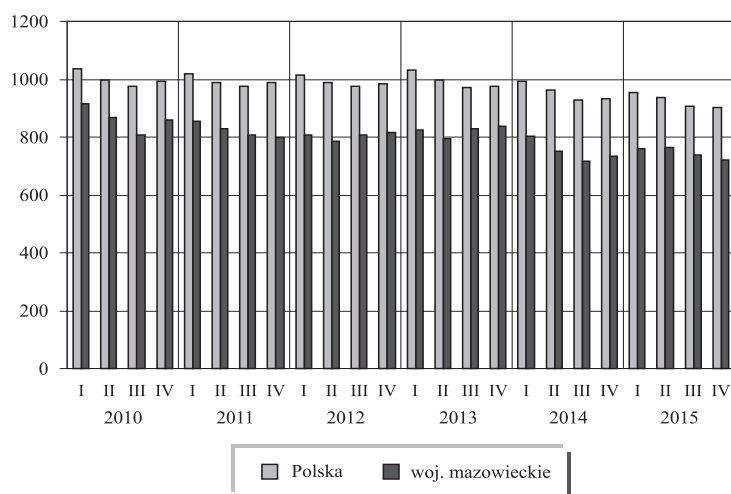
Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 28. **Stopa bezrobocia**

W IV kwartale 2015 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 1810 tys. osób i stanowiła 38,0% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju udział ten kształtował się na poziomie 43,5%). W ujęciu rocznym liczba biernych zawodowo w województwie zwiększyła się o 50,0 tys. osób, tj. o 2,8% (w kraju spadek o 0,5%). Wśród biernych zawodowo w województwie przeważały kobiety, których udział w IV kwartale 2015 r. wyniósł 62,1%.

Wyk. 29. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących

W wyniku zaistniałych zmian na wojewódzkim rynku pracy, zmniejszyło się obciążenie pracujących osobami niepracującymi. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 720 osób bezrobotnych i biernych zawodowo, podczas gdy w IV kwartale 2014 r. 735 osób. W kraju w analizowanym kwartale na 1000 osób pracujących przypadały 902 osoby niepracujące. W IV kwartale 2015 r., podobnie jak w latach poprzednich, obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi w województwie było mniejsze niż średnio w kraju.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,
  - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie mazowieckim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał w wersji elektronicznej,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

WYNAGRODZENIA

W 2015 r. w województwie mazowieckim przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w mniejszym stopniu niż przed rokiem. W porównaniu z 2014 r. zwiększył się również czas faktycznie przepracowany oraz przeciętne wynagrodzenie za godzinę pracy.

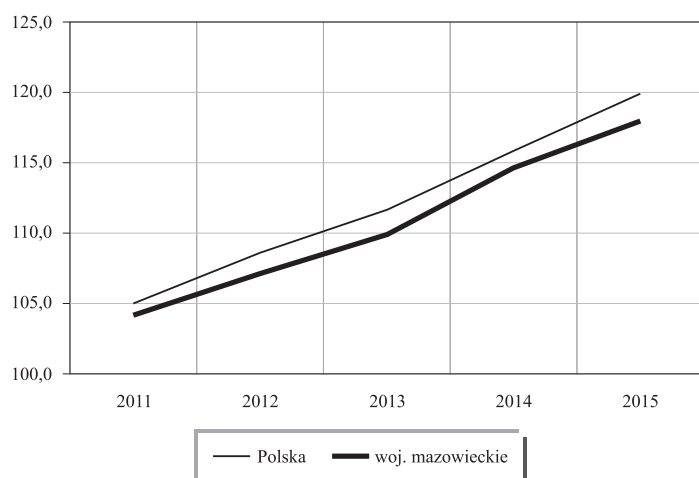
Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w złotych			2010 = 100	2014 = 100
Polska.....	3434,62	3980,24	4121,41	119,9	103,5
Mazowieckie	4227,93	4845,32	4991,77	118,0	103,0
M.st. Warszawa	4483,17	5171,46	5353,45	119,2	103,5

W 2015 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 4991,77 zł i było o 3,0% wyższe niż w 2014 r. (wobec wzrostu o 4,3% przed rokiem). W kraju przeciętne wynagrodzenie wyniosło 4121,41 zł i było o 3,5% większe od notowanego w roku poprzednim (wobec wzrostu o 3,7% w 2014 r.).

***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Wyk. 30. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

W województwie wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w skali roku odnotowano we wszystkich sekcjach, największy w zakwaterowaniu i gastronomii oraz obsłudze rynku nieruchomości (po 5,8%), budownictwie (o 4,3%), handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 4,2%), a najmniejszy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,7%).

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie mazowieckim**

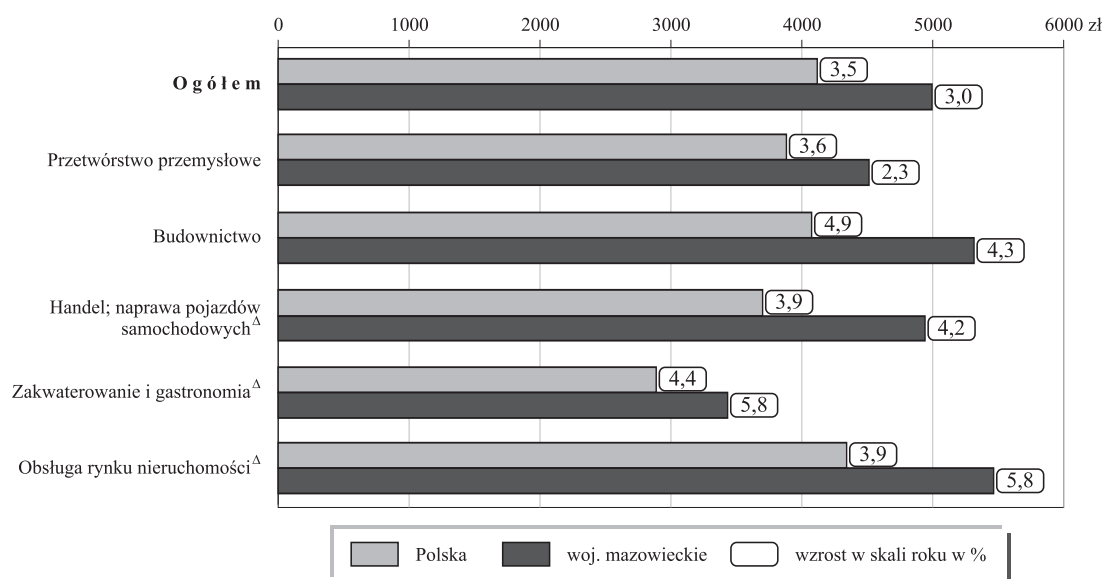
Sektory	2014				2015				w złotych
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	105,2	105,0	104,4	104,3	102,8	102,7	103,0	103,0	4991,77
w tym:									
Przemysł.....	103,4	104,5	103,5	103,6	102,9	101,7	101,3	101,8	4735,45
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe ...	102,2	103,8	102,7	103,3	102,8	102,1	102,4	102,3	4508,12
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	102,0	101,8	107,9	106,1	104,0	100,3	96,6	100,7	6502,17
Budownictwo	106,7	107,2	105,3	106,4	102,3	102,8	105,5	104,3	5312,62
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	103,8	104,8	104,7	104,5	105,8	104,1	104,5	104,2	4937,65
Transport i gospodarka magazynowa	111,8	107,8	106,9	105,7	97,2	100,0	101,3	101,4	4255,67
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	104,0	103,9	102,6	103,1	108,4	106,5	106,0	105,8	3433,55
Informacja i komunikacja	105,3	102,7	102,8	102,7	103,4	105,2	105,0	103,2	8064,16
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ..	101,6	104,4	103,8	103,4	104,7	104,2	105,9	105,8	5461,37
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	102,7	103,9	103,8	104,2	103,2	102,8	102,8	102,5	7573,98
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	103,2	103,3	103,7	103,6	105,9	104,6	103,6	103,7	3252,35

^a Nie obejmuje działań: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W omawianym roku najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie mazowieckim odnotowano w sekcjach informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – przekroczyły one odpowiednio o 61,5% i o 51,7% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia wystąpiły w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii i były odpowiednio niższe o 34,8% i o 31,2%.

W 2015 r. zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali łącznie 2396,6 mln godzin, tj. o 28,3 mln godzin (o 1,2%) więcej niż w roku poprzednim. Czas faktycznie przepracowany zwiększył się m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 12,0%), informacji i komunikacji (o 6,8%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,0%), przetwórstwie przemysłowym (o 2,0%), natomiast obniżył się w zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,7%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,6%), budownictwie (o 4,1%). W analizowanym roku największą liczbę godzin przepracowano w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 532,1 mln (22,2% ogólnej liczby), przetwórstwo przemysłowe – 519,1 mln (odpowiednio 21,7%) oraz transport i gospodarka magazynowa – 416,4 mln (17,4%).

Wyk. 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w wybranych sekcjach w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.**

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wyniósł 148 godzin (tak samo rok wcześniej). Największy spadek tego wskaźnika odnotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (o 3 godziny), a największy wzrost w budownictwie oraz zakwaterowaniu i gastronomii (po 2 godziny).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w tym okresie wyniosło 33,84 zł i w porównaniu z 2014 r. zwiększyło się o 3,2%. Wzrost obserwowano we wszystkich sekcjach, największy w obsłudze rynku nieruchomości (o 6,9%). W analizowanym roku najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymywali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 54,54 zł, a najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej – 20,95 zł.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2015 r. zanotowano niewielki wzrost w skali roku przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów, przy czym osób pobierających świadczenia z ZUS było więcej, natomiast świadczeniobiorców KRUS – nieco mniej niż w 2014 r. W ujęciu rocznym zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta wypłacana przez ZUS, jak i rolników indywidualnych.

W 2015 r. w województwie mazowieckim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 1122,4 tys. osób i była o 2,4 tys. osób (tj. o 0,2%) większa od notowanej przed rokiem i o 52,1 tys. osób (tj. o 4,6%) mniejsza niż w 2010 r.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w liczbach bezwzględnych		2010 = 100	2014 = 100	
POLSKA^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:					
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	7491,4	7255,6	7273,8	97,1	100,3
rolników indywidualnych	1374,7	1211,6	1203,2	87,6	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1922,92	1980,96	124,6	103,0
w tym emerytura	1698,35	2043,11	2096,55	123,4	102,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1144,73	1179,63	123,5	103,0
w tym emerytura	996,18	1176,46	1209,81	121,3	102,8
MAZOWIECKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	1174,5	1120,0	1122,4	95,4	100,2
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	966,9	936,4	939,4	97,1	100,3
rolników indywidualnych	207,6	183,6	183,0	88,1	99,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1637,58	1991,73	2047,16	125,0	102,8
w tym emerytura	1756,14	2129,67	2178,27	124,1	102,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	915,29	1106,84	1144,30	124,9	103,4
w tym emerytura	946,14	1128,34	1164,39	123,1	103,2

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W omawianym roku udział osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie mazowieckim w ogólnej ich zbiorowości w kraju wyniósł 12,9% i utrzymał się na poziomie sprzed roku. Świadczeniobiorcy KRUS w województwie stanowili najliczniejszą grupę w całej populacji w kraju (15,2%), a ich udział pozostał na poziomie sprzed roku.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE). Nie obejmują emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

W 2015 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 939,4 tys. osób, tj. o 3,0 tys. (o 0,3%) więcej niż przed rokiem i o 2,9% mniej niż w 2010 r. W porównaniu z rokiem poprzednim największy spadek liczby osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS zanotowano w przeciętnej liczbie osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy (o 4,6%). Zmniejszyła się również liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,3%).

Zwiększyła się natomiast liczba emerytów (o 1,2%). W 2015 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (74,0% tej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (10,8%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie mazowieckim

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.....	1124,2	1122,6	1120,8	1120,0	1119,5	1120,8	1121,8	1122,4
analogiczny okres poprzedniego roku = 100.....	98,7	98,7	98,8	98,8	99,6	99,8	100,1	100,2
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	938,9	937,8	936,6	936,4	937,6	938,5	939,0	939,4
analogiczny okres poprzedniego roku = 100.....	99,0	99,0	99,0	99,1	99,9	100,1	100,3	100,3
rolników indywidualnych.....	185,4	184,8	184,2	183,6	181,9	182,2	182,9	183,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100.....	97,2	97,3	97,4	97,4	98,1	98,6	99,3	99,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS.....	1954,70	1982,82	1989,41	1991,73	2017,94	2033,07	2040,60	2047,16
analogiczny okres poprzedniego roku = 100.....	104,3	104,4	104,2	104,0	103,2	102,5	102,6	102,8
rolników indywidualnych.....	1097,67	1103,08	1104,89	1106,84	1124,58	1141,88	1143,32	1144,30
analogiczny okres poprzedniego roku = 100.....	103,9	102,8	102,4	102,2	102,5	103,5	103,5	103,4

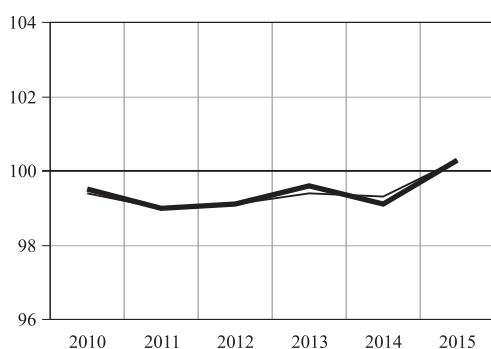
Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Nieco odmiennie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2015 r. pobierało 183,0 tys. osób, tj. o 0,6 tys. (o 0,3%) mniej niż w 2014 r. i 11,9% mniej w stosunku do 2010 r. W skali roku zmniejszyła

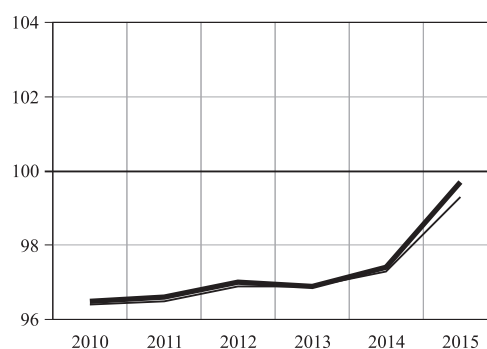
się liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 0,8%) oraz emerytów (o 0,3%), natomiast zwiększyła się liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,5%). Wśród świadczeniobiorców KRUS dominowali emeryci, którzy stanowili 81,2% tej zbiorowości. Najniższy natomiast udział miały osoby pobierające renty rodzinne (4,0%).

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — woj. mazowieckie

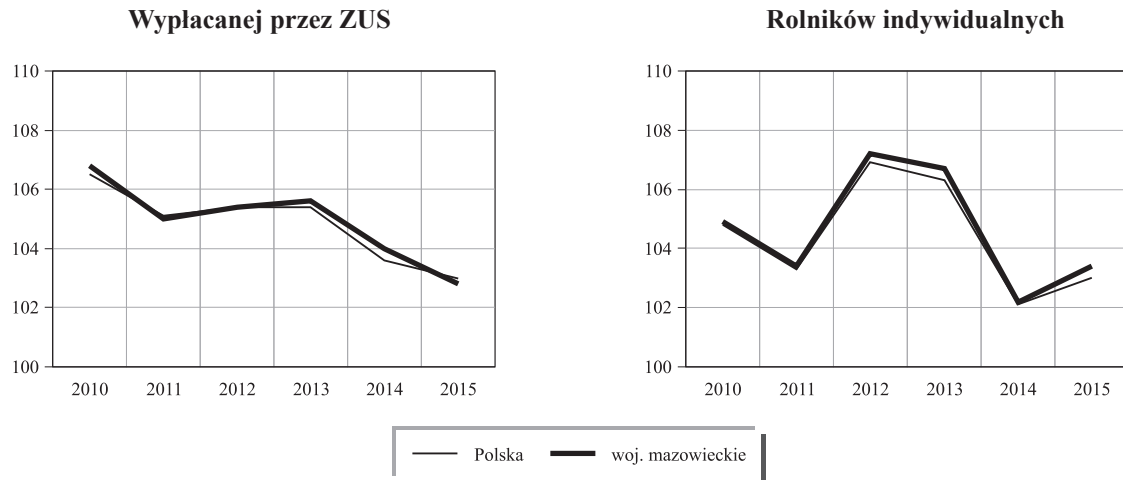
Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W 2015 r. w województwie mazowieckim przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2047,16 zł i była wyższa o 2,8% niż w roku poprzednim (w kraju wyższa o 3,0%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych ukształtowała się na poziomie 1144,30 zł i wzrosła w skali roku o 3,4% (w kraju o 3,0%).

Zarówno w województwie, jak i w kraju obserwowany wzrost dotyczył wszystkich kategorii świadczeń. Wśród świadczeń realizowanych przez ZUS relatywnie najbardziej w skali roku wzrosła renta z tytułu niezdolności do pracy – o 4,0% (w kraju o 3,5%). Renta rodzinna i emerytura zwiększyły się odpowiednio o 3,4% i o 2,3% (w kraju odpowiednio o 3,2% i o 2,6%). W przypadku KRUS w największym stopniu wzrosła renta z tytułu niezdolności do pracy – o 4,3% (w kraju o 4,1%). Renta rodzinna zwiększyła się o 4,0% (w kraju o 3,8%), a emerytura – o 3,2% (w kraju o 2,8%).

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Wyk. 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

W 2015 r. w województwie, podobnie jak w latach poprzednich, relacja wysokości świadczeń z ZUS do średniej krajowej kształtowała się odmiennie niż w przypadku KRUS. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS (103,3% średniej krajowej) mazowieckie zajmowało drugie miejsce w kraju, a analogiczne świadczenie wypłacane przez KRUS było jednym z najniższych i stanowiło 97,0% przeciętnej emerytury i renty rolniczej w Polsce. W przypadku świadczeń z ZUS tylko emerytura przewyższała średnią krajową (o 3,9%), niższa była natomiast renta z tytułu niezdolności do pracy (o 5,0%) oraz renta rodzinna (o 1,8%). W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS wysokość wszystkich świadczeń kształtowała się poniżej średniej krajowej, a odchylenia w poszczególnych kategoriach wahały się od 1,6% przy rentach z tytułu niezdolności do pracy do 3,8% przy emeryturach.

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie mazowieckim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego”, który co kwartał dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

CENY

W 2015 r. w województwie mazowieckim ceny towarów i usług konsumpcyjnych ogółem obniżyły się w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy spadek dotyczył cen w zakresie transportu, a największy wzrost – cen towarów i usług związanych z edukacją.

Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

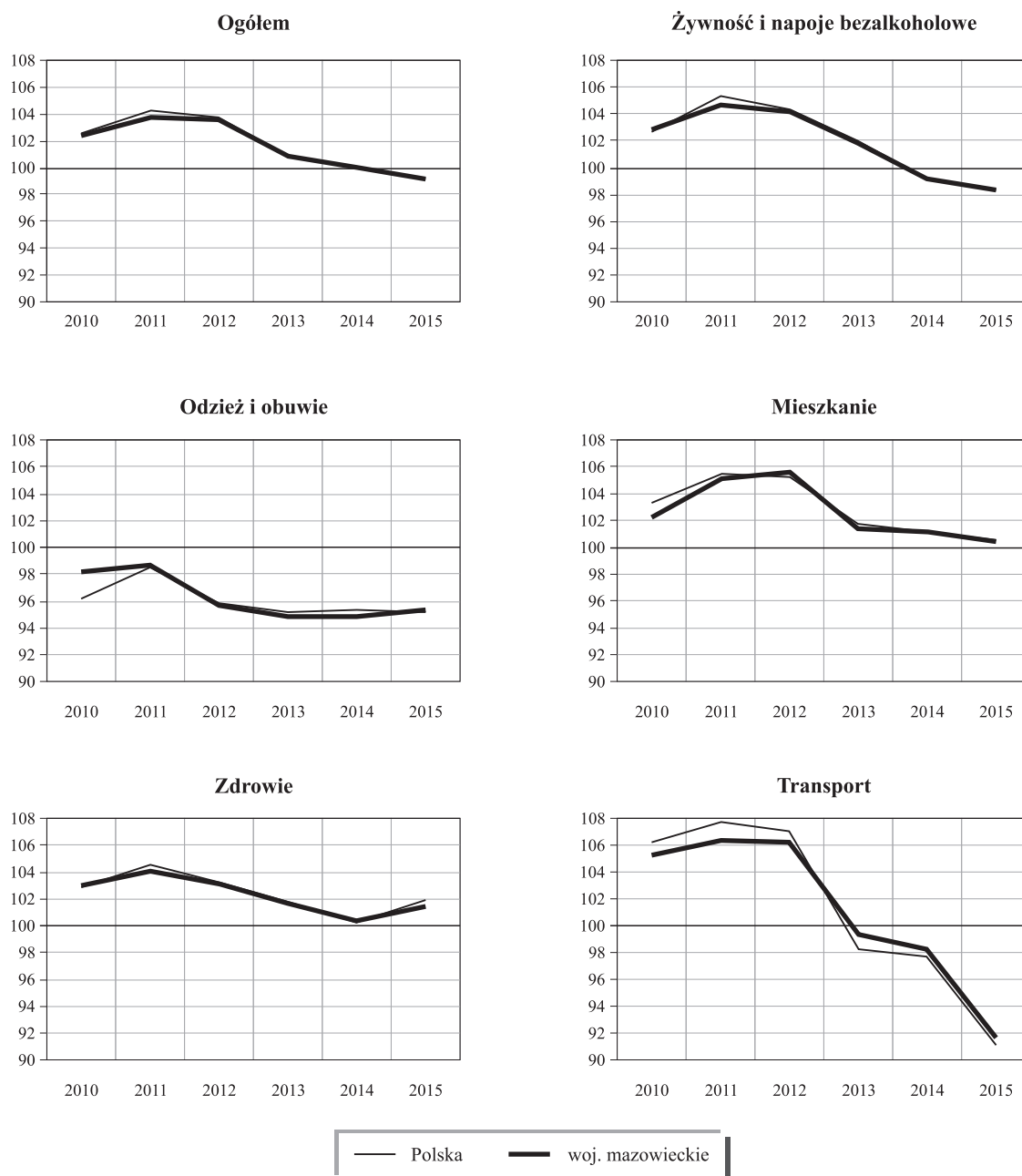
Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

W województwie mazowieckim w 2015 r. najgłębszy spadek cen odnotowano dla towarów i usług w zakresie transportu (o 8,3%). Utrzymał się trwający od lat spadek cen odzieży i obuwia, który w badanym roku wyniósł 4,6%; tańsze były także towary w grupie żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,6%). Wyższe niż rok wcześniej były ceny towarów i usług związanych z edukacją (o 1,5%), ze zdrowiem (o 1,4%), ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 1,3%), artykułów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 0,8%) oraz związanych z mieszkaniem (o 0,4%).

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	100,0	99,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	99,1	98,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	103,7	101,2
Odzież i obuwie	96,2	95,3	95,2
Mieszkanie	103,3	101,1	100,5
Zdrowie	102,9	100,2	101,9
Transport	106,2	97,7	91,1
Rekreacja i kultura	99,7	101,0	100,7
Edukacja	102,7	96,2	101,1
MAZOWIECKIE			
O g ó ł e m	102,4	100,0	99,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,9	99,1	98,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	104,9	104,0	101,3
Odzież i obuwie	98,2	94,8	95,4
Mieszkanie	102,2	101,1	100,4
Zdrowie	103,0	100,3	101,4
Transport	105,2	98,3	91,7
Rekreacja i kultura	100,9	101,0	100,8
Edukacja	101,6	96,2	101,5

Wyk. 34. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Rok poprzedni = 100

W każdym z kwartałów 2015 r. odnotowano spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Najbardziej znaczący miał miejsce w I kwartale (o 1,4%), w II kwartale wyniósł 0,9%, a w III i IV – po 0,6%. W każdym z okresów kwartalnych odnotowano spadek cen w zakresie transportu oraz cen odzieży i obuwia. W obu wymienionych grupach najgłębszy spadek cen miał miejsce w I kwartale (odpowiednio o 9,6% i o 5,1%). Największy wzrost cen w I kwartale badanego roku odnotowano dla napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 2,4%), w II kwartale najbardziej wzrosły ceny w edukacji (o 1,7%), a w III i IV – ceny towarów i usług związanych ze zdrowiem (odpowiednio o 1,9% i o 2,3%).

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie mazowieckim

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	100,4	100,2	99,9	99,4	98,6	99,1	99,4	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,6	99,8	98,1	97,1	95,9	97,6	99,5	100,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,5	104,1	104,2	104,0	102,4	101,2	101,0	100,8
Odzież i obuwie	94,4	94,8	94,4	95,6	94,9	95,1	96,2	95,3
Mieszkanie	101,5	101,4	100,8	100,6	100,5	100,6	100,4	100,2
Zdrowie	100,5	100,6	100,4	99,7	101,0	100,4	101,9	102,3
Transport	98,6	99,8	98,7	96,2	90,4	92,1	91,9	92,3
Rekreacja i kultura	101,9	100,7	100,8	100,7	101,5	101,3	100,7	99,8
Edukacja	93,6	93,7	96,3	101,7	101,9	101,7	101,6	100,9

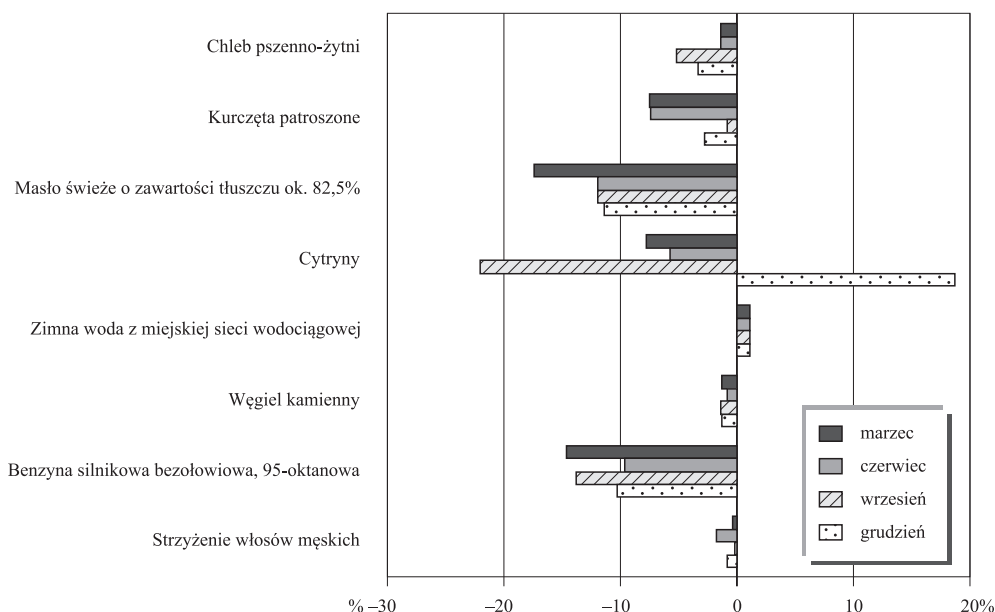
W grudniu 2015 r. ceny detaliczne większości wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w województwie mazowieckim były niższe od notowanych w analogicznym miesiącu poprzedniego roku.

Wśród artykułów żywnościowych najbardziej obniżyła się cena sera dojrzewającego (o 12,0%), masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 11,4%) oraz mleka krowiego spożywczego: o zawartości tłuszczu 2-2,5% i o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowanego (odpowiednio o 8,0% i o 6,0%), a także bułki pszennej (o 5,0%), sera twarogowego półtłustego (o 4,4%) i chleba pszenno-żytniego (o 3,3%). Najbardziej zdrożały ziemniaki (o 74,1%).

Spośród towarów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych największe obniżki cen (podobnie jak w grudniu 2014 r.) zanotowano dla oleju napędowego oraz benzyny silnikowej bezołowiowej, 95-oktanowej (odpowiednio o 11,8% i o 10,3%). Najbardziej wzrosła cena rajstop damskich gładkich, 15 den (o 10,8%) oraz opłata za centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych (o 4,7%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Wyk. 35. Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie mazowieckim w 2015 r.

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2010	2014	2015	
	w złotych			XII 2014 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg.....	2,08	2,20	2,21	100,5
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg.....	13,68	14,28	13,79	96,6
Kurczęta patroszone – za 1 kg.....	5,96	6,93	6,60	95,2
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg.....	21,65	24,12	24,01	99,5
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l.....	2,67	2,95	2,80	94,9
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g.....	4,27	4,37	3,98	91,1
Cebula – za 1 kg.....	2,25	1,54	2,20	142,9
Ziemniaki – za 1 kg.....	1,43	0,82	1,19	145,1
Cukier biały kryształ – za 1 kg.....	2,94	2,07	2,44	117,9
Sok jabłkowy – za 1 l.....	3,64	3,72	3,63	97,6
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny ^a – za 1 kpl.	467,17	473,67	662,30	x
Półbuty męskie skórzane na podszwie nieskórzanej – za 1 parę.....	164,09	191,53	197,64	103,2
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,34	21,68	101,6
Proszek do prania – za 280 g ^b	4,43	5,19	5,33	x
Wizyta u lekarza specjalisty.....	69,63	87,45	90,26	103,2
Bilet na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy.....	2,23	2,72	2,71	99,6
Bilet do kina.....	15,23	17,86	18,39	103,0
MAZOWIECKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg.....	1,94	2,11	2,04	96,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg.....	13,88	14,93	14,79	99,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg.....	6,27	7,02	6,82	97,2
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg.....	22,64	23,52	24,04	102,2
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l.....	2,91	2,99	2,81	94,0
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g.....	4,52	4,63	4,10	88,6
Cebula – za 1 kg.....	2,27	1,51	2,07	137,1
Ziemniaki – za 1 kg.....	1,42	0,81	1,41	174,1
Cukier biały kryształ – za 1 kg.....	3,05	2,21	2,51	113,6
Sok jabłkowy – za 1 l.....	3,73	3,67	3,64	99,2
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny ^a – za 1 kpl.	482,15	499,79	628,00	x
Półbuty męskie skórzane na podszwie nieskórzanej – za 1 parę.....	167,60	195,67	200,71	102,6
Ciepła woda – za 1 m ³	19,10	22,81	23,17	101,6
Proszek do prania – za 280 g ^b	4,58	5,16	5,11	x
Wizyta u lekarza specjalisty.....	75,83	96,67	99,92	103,4
Bilet na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy.....	2,60	3,29	3,29	100,0
Bilet do kina.....	16,67	19,53	19,87	101,7

^a W latach 2010 i 2014 – garnitur męski 2-częściowy, z elanowej. ^b W latach 2010 i 2014 – za 400 g.

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE od jesieni 2014 r. do jesieni 2015 r.

Siewy zbóż ozimych pod zbiory 2015 r. przeprowadzano na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych, jednak niewielka ilość opadów w miesiącach jesiennych (wrzesień, październik, listopad) nie sprzyjała wschodom i rozwojowi tych roślin. Lepsze wschody były na glebach lekkich (przepuszczalnych), gdzie rośliny były bardziej wyrównane i lepiej rozkrzewione, natomiast gorsze wschody – na glebach cięższych (bardziej zwięzłych), gdzie rośliny były słabsze, mało rozkrzewione i niskie. Dobowe wahania temperatury powietrza w listopadzie sprzyjały hartowaniu się roślin. Pomimo niedoborów wilgoci w okresie siewów i wschodów stan upraw ozimych przed wejściem w okres zimowego spoczynku oceniono jako dobry.

Miesiące zimowe (grudzień, styczeń, luty) charakteryzowały się wysokimi, jak na tę porę roku, temperaturami powietrza, co lokalnie powodowało zakłócenia w zimowym spoczynku upraw ozimych. Z badań polowych przeprowadzonych w marcu przez rzeczoznawców wojewódzkich wynika, że oziminy przezimowały nieco gorzej niż w roku poprzednim, dobrze natomiast przezimowały uprawy sadownicze i plantacje truskawek.

Ciepła pogoda w marcu sprzyjała przygotowaniu pól do siewu zbóż jarych i stanowisk do wysadzenia ziemniaków, a także wysiewaniu nawozów na oziminy i użytki zielone. Jedynym mankamentem był brak opadów deszczu i mała ilość wilgoci w glebie po zimie (spowodowana brakiem śniegu). Trzecia dekada marca przyniosła opady, które wpłynęły na poprawę uwilgotnienia gleby i stworzyły lepsze warunki do kiełkowania roślin. Siew zbóż jarych oraz rzepaku i rzepiku jarego przebiegał sprawnie – pod koniec miesiąca obsiano 85–95% powierzchni przeznaczonej pod te uprawy. Przebieg pogody w kwietniu sprzyjał szybkiemu wzrostowi i rozwojowi roślin, a występujące w maju opady deszczu, chociaż miejscami niewystarczające, wpłynęły na poprawę kondycji zbóż, rzepaku i roślin okopowych. Notowane w drugiej dekadzie miesiąca przygruntowe przymrozki nie spowodowały strat w uprawach polowych, sadowniczych i ogrodniczych (niewielkie straty wystąpiły jedynie na plantacjach truskawek).

W miesiącach letnich wystąpił znaczny niedobór opadów oraz rekordowo wysokie temperatury powietrza. W czerwcu, lipcu i sierpniu przeciętna miesięczna suma opadów stanowiła odpowiednio: 32%, 84% i 15% normy z wielolecia (tj. z lat 1971–2000), a temperatura powietrza dochodziła do 32–37°C. W większości gmin województwa wystąpiła susza rolnicza, tj. niedobór wody w glebie niekorzystnie wpływający na wzrost, rozwój i plony roślin. Zbiór rzepaku oraz zbóż ozimych i jarych rozpoczęto na przełomie drugiej i trzeciej dekady lipca, a zakończono pod koniec sierpnia. Przeprowadzanie uprawek późniejszych było bardzo utrudnione, a siew poplonów prawie niemożliwy.

W pierwszej dekadzie września przeszły długo oczekiwane opady deszczu. Nie były to opady zbyt obfite, jednak poprawiły stan uwilgotnienia gleby i pozwoliły na wykonanie podorywek i orki siewnej. Przebieg pogody w październiku sprawił, że wzeszły – posiane z opóźnieniem – zboża ozime i rzepak. Pogoda sprzyjała zbiorom kukurydzy na kiszonkę oraz ziemniaków, buraków cukrowych i roślin okopowych.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa ^a

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	35,1	40,8	36,7
rzepak i rzepik	23,6	34,4	28,5
ziemniaki ^b	219	278	210
buraki cukrowe	484	683	520
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) ^c w szt.:			
bydło	38,6	40,7	41,0
trzoda chlewna	102,6	80,5	80,0
owce	1,8	1,5	1,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1031,5	892,0	1004,6
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^d za 1 dt	59,84	68,36	66,83
ziarno żyta ^d za 1 dt	42,12	53,34	51,42
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,99	51,15
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	5,96	6,02
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,82	4,30
mleko krowie za 1 l	1,07	1,37	1,13
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	84,97	75,59
ziarno żyta za 1 dt	48,58	63,91	58,67
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	100,19	82,04
prosię na chów za 1 szt.	130,20	164,52	154,03
MAZOWIECKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	27,4	32,1	27,1
rzepak i rzepik	18,8	31,8	23,0
ziemniaki ^b	222	246	180
buraki cukrowe	449	626	562
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) ^c w szt.:			
bydło	54,4	60,8	58,8
trzoda chlewna	74,0	53,3	50,4
owce	0,5	0,3	0,3
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1347,0	1370,7	1482,4
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^d za 1 dt	60,86	70,95	67,52
ziarno żyta ^d za 1 dt	42,41	52,61	50,10
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	66,19	51,91	56,16
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,35	5,75	5,56
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,92	4,83	4,29
mleko krowie za 1 l	1,06	1,34	1,12
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	63,54	84,71	75,44
ziarno żyta za 1 dt	41,09	55,90	53,67
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	97,76	99,51	84,73
prosię na chów za 1 szt.	123,15	149,21	135,48

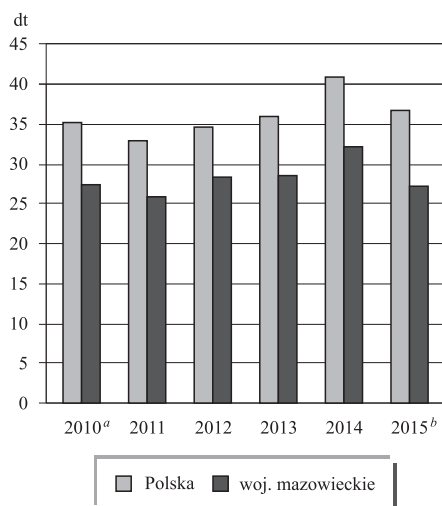
^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11. ^b Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych; w 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Bez ziarna siewnego.

■ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2015 r. w województwie mazowieckim powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków była większa od ubiegłorocznej, natomiast powierzchnia uprawy buraków cukrowych – mniejsza. Niekorzystne warunki w okresie wegetacji i dojrzewania roślin, spowodowane długotrwałą suszą, istotnie wpłynęły na obniżenie plonowania, a co za tym idzie także na spadek produkcji.

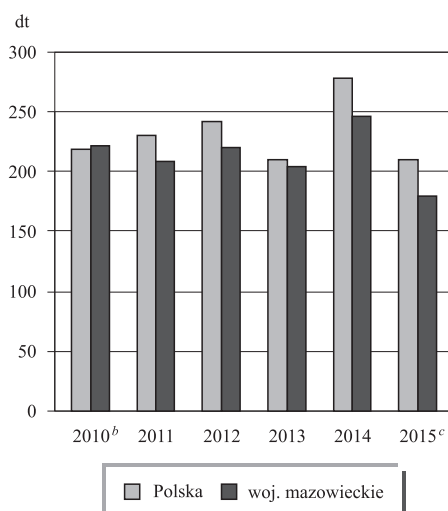
Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych (dane nieostateczne) w 2015 r. powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 861,7 tys. ha i była o 6,0% większa od notowanej przed rokiem. Plony zbóż uzyskane z jednostki powierzchni (27,1 dt/ha) były niższe od ubiegłorocznych o 15,6%, a zbiory – oszacowane na 2333,3 tys. ton – o 10,6%. Udział powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie w ogólnej powierzchni tych upraw w kraju wynosił 12,8%, natomiast udział zbiorów – 9,4%. Plony były niższe niż przeciętne w kraju o 9,6 dt z 1 ha (o 26,2%).

Wyk. 36. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11. ^b Dane nieostateczne.

Wyk. 37. **Plony ziemniaków^a z 1 ha**

^a Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych; w 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11. ^c Dane nieostateczne.

W 2015 r. powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku wyniosła 42,8 tys. ha i była o 9,5% większa niż przed rokiem. Plony wyniosły 23,0 dt z 1 ha, a zbiory 98,5 tys. ton i w odniesieniu do 2014 r. były odpowiednio niższe o 27,7% i o 20,7%. Udział wojewódzkiego areалу rzepaku i rzepiku w krajowej powierzchni tych upraw wyniósł 4,5%, natomiast udział zbiorów – 3,6%; średnie plony były niższe o 5,5 dt z 1 ha (o 19,3%).

Powierzchnia uprawy ziemniaków (łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych) w 2015 r. wyniosła 36,6 tys. ha, co w skali roku oznacza wzrost o 6,4%. Szacuje się, że rolnicy z naszego województwa zebrali 658,4 tys. ton ziemniaków, tj. o 22,4% mniej niż rok wcześniej. Plony były niższe niż przeciętne w kraju – średnio z 1 ha wyniosły 180 dt wobec 210 dt. Zbiory ziemniaków stanowiły 10,4% zbiorów ogólnokrajowych.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2015 r. wyniosła 11,0 tys. ha i była mniejsza o 7,2% niż przed rokiem, a uzyskane z 1 ha powierzchni plony – 562 dt – były niższe o 10,2%. Zbiory buraków cukrowych (620,8 tys. ton) były mniejsze o 16,8% niż w 2014 r. Udział województwa w krajowej produkcji buraków cukrowych stanowił 6,6%; plony były wyższe niż przeciętne w kraju o 42 dt z 1 ha, tj. o 8,1%.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2015 r. wyniosła 11,0 tys. ha i była mniejsza o 7,2% niż przed rokiem, a uzyskane z 1 ha powierzchni plony – 562 dt – były niższe o 10,2%. Zbiory buraków cukrowych (620,8 tys. ton) były mniejsze o 16,8% niż w 2014 r. Udział województwa w krajowej produkcji buraków cukrowych stanowił 6,6%; plony były wyższe niż przeciętne w kraju o 42 dt z 1 ha, tj. o 8,1%.

■ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie mazowieckim w czerwcu 2015 r. odnotowano spadek w skali roku pogłowia bydła i trzody chlewnej, natomiast wzrost pogłowia owiec i drobiu.

W czerwcu 2015 r. pogłowie bydła w województwie mazowieckim liczyło 1135,2 tys. szt., stanowiąc 19,0% tego pogłowia w kraju. Liczebność stada, po notowanych w latach 2010–2014 wzrostach w skali roku, zmniejszyła się o 0,9% (tj. o 10,9 tys. szt.), a jego udział w ogólnym pogłowie bydła w kraju – o 0,4 p.proc. W strukturze stada bydła ogółem 45,0% stanowiły krowy, tj. o 1,8 p.proc. mniej niż przed rokiem; udział krów mlecznych zmniejszył się z 45,0% do 43,2%. Wśród 16 województw mazowieckie zajmuje drugą lokatę w krajowej produkcji żywca wołowego i pierwszą lokatę w produkcji mleka (w 2014 r.).

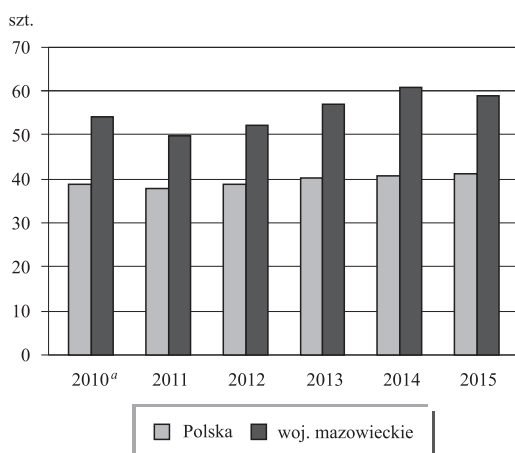
W latach 2010–2015 (z wyjątkiem 2014 r.) obserwowano redukcję pogłowia świń, przy czym największy spadek (o 23,1%) odnotowano w 2012 r. W czerwcu 2015 r. wojewódzkie pogłowie trzody chlewnej wynosiło 973,6 tys. szt. i było mniejsze o 31,8 tys. szt. (tj. o 3,2%) niż rok wcześniej. Zmniejszył się również udział województwa w krajowym pogłowie tych zwierząt – z 8,6% do 8,4%.

W czerwcu 2015 r. pogłowie owiec wyniosło 5,6 tys. szt. i było większe o 0,8 tys. szt. niż w 2014 r. W ujęciu względnym wzrost wyniósł 15,4%, wobec spadku o 36,3% przed rokiem. Udział województwa w krajowym pogłowie owiec zwiększył się w skali roku o 0,3 p.proc. (do 2,5%).

Rok 2015 był drugim z kolei, w którym odnotowano wzrost w ujęciu rocznym pogłowia drobiu ogółem. O ile w 2014 r. jego liczebność wynosiła 27,3 mln szt., to rok później – 30,1 mln szt., stanowiąc 18,4% krajowego stada. W porównaniu z 2014 r. udział województwa w krajowym pogłowie drobiu zmniejszył się o 0,2 p.proc. (wobec wzrostu o 5,0 p.proc. przed rokiem). Należy dodać, że w strukturze pogłowia drobiu ogółem największy udział (95,0%) ma drób kurzy.

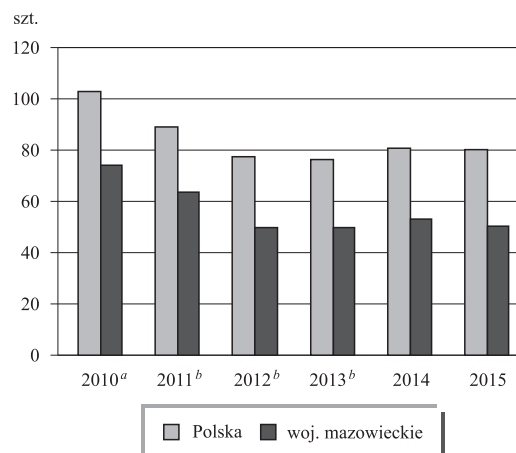
Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła, owiec i drobiu oraz produkcji zwierzęcej związanej z tymi gatunkami – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11.

Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

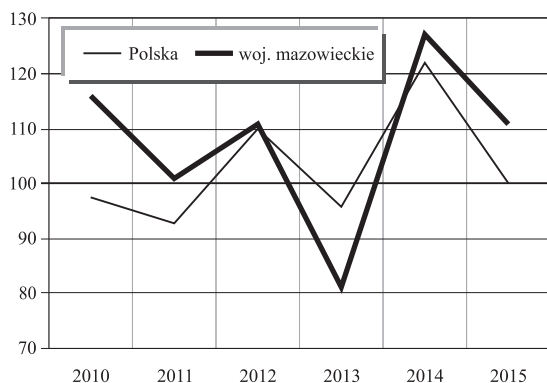
^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11. ^b Stan w końcu lipca.

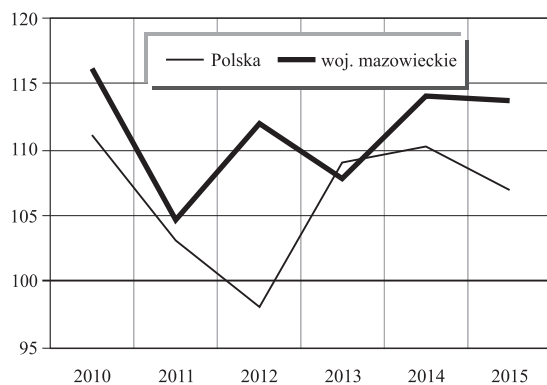
■ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2015 r. producenci z województwa mazowieckiego dostarczyli do skupu więcej niż przed rokiem pszenicy, żywca rzeźnego oraz mleka. Mniejsza była podaż żyta i ziemniaków. W kraju obserwowano podobne zmiany, przy czym skup pszenicy był mniejszy.

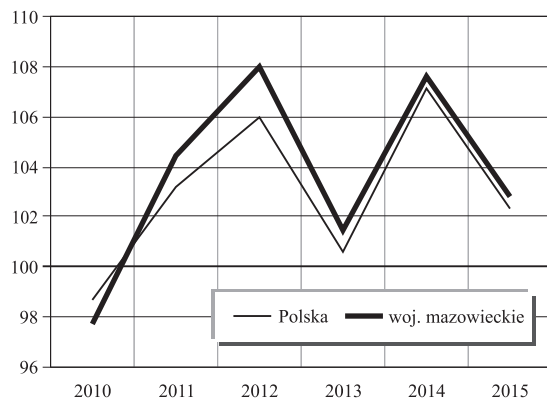
Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 41. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 42. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w 2015 r. wyniósł 586,4 tys. ton i był większy o 10,8% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 27,9% w porównaniu z 2010 r. Ziarna pszenicy skupiono 412,2 tys. ton, tj. stosownie więcej o 17,8% i o 36,8%, a ziarna żyta – 54,5 tys. ton, tj. odpowiednio mniej o 28,5% i o 24,5%. W latach 2010–2015 udział skupu zbóż ogółem od producentów z województwa mazowieckiego stanowił średnio 5,7% skupu krajowego; w 2015 r. – 6,0%. Skup pszenicy w omawianym przedziale czasowym stanowił przeciętnie 5,7% ogólnopolskiego skupu tego ziarna, a skup żyta – 7,3%; w ostatnim roku analizy udział skupu pszenicy i żyta wyniósł odpowiednio 6,1% i 6,2%.

W 2015 r. producenci z województwa mazowieckiego dostarczyli do skupu 47,8 tys. ton ziemniaków, tj. o 19,2% mniej niż przed rokiem i o 13,1% mniej niż przed pięciu laty. W latach 2010–2015 przeciętny udział skupu ziemniaków w krajowym skupie tego surowca wyniósł 3,8%, przy czym w 2015 r. – 3,1%.

W ciągu 2015 r. skupiono 1031,2 tys. ton żywca rzeźnego (w wadze żywej), czyli więcej o 13,7% niż w 2014 r. i o 64,2% niż w 2010 r. Podaż żywca wieprzowego wyniosła 225,3 tys. ton i była większa w skali roku o 13,7%, a w skali pięciu lat – o 7,6%. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 146,4 tys. ton i był stosownie większy o 40,3% i o 47,8%. Żywca drobiowego skupiono 650,9 tys. ton, tj. więcej o 9,1% w ujęciu rocznym i o 108,9% w porównaniu z 2010 r. Z analizy danych za lata 2010–2015 wynika, że dostarczony do skupu przez producentów z województwa mazowieckiego żywiec rzeźny ogółem stanowił przeciętnie 15,9% skupu krajowego, w tym wieprzowy – 10,1% krajowego skupu tego surowca, wołowy – 16,6%, drobiowy – 20,9%. W 2015 r. udział skupu żywca rzeźnego ogółem wyniósł 17,8%, a omawianych gatunków żywca odpowiednio – 10,0%, 17,6%, 24,3%.

Skup mleka krowiego w 2015 r. (2241,4 mln litrów) był większy o 2,8% niż rok wcześniej i o 26,6% niż pięć lat wcześniej. W latach 2010–2015 dostawy mleka do skupu od mazowieckich producentów stanowiły co roku ponad 20% ogólnokrajowego skupu tego surowca, przy czym udział ten z roku na rok zwiększał się (z 20,2% do 21,2%).

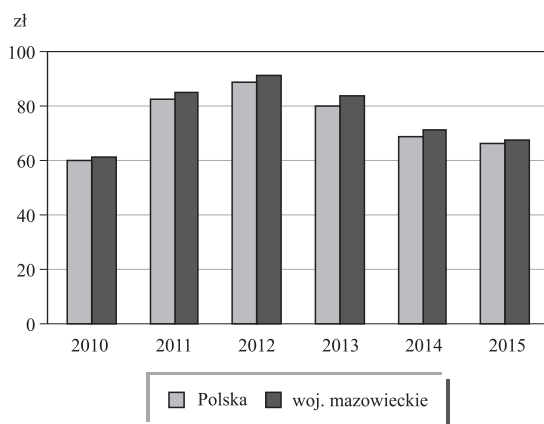
■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

Na rynku rolnym w 2015 r., podobnie jak przed rokiem, średnie ceny pszenicy, żyta, ziemniaków (na targowiskach) oraz produktów pochodzenia zwierzęcego były niższe niż w 2014 r.

W 2015 r. przeciętna cena pszenicy w skupie wyniosła 67,52 zł/dt, a w obrocie targowiskowym – 75,44 zł/dt i była odpowiednio wyższa o 1,0% i niższa o 0,2% od przeciętnej w kraju. W ujęciu rocznym cena skupu pszenicy obniżyła się o 4,8%, a cena targowiskowa o 10,9%. Przyjmując za podstawę analizy rok 2010 należy stwierdzić, że na obu rynkach ceny tego ziarna wzrosły: w skupie – o 10,9%, na targowiskach – o 18,7%.

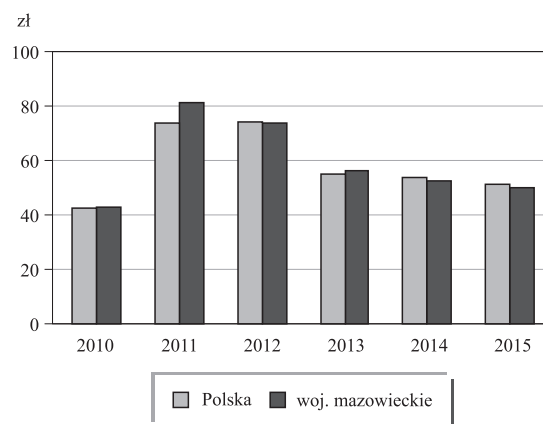
Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Wyk. 43. Cena skupu pszenicy^a za 1 dt

^a Bez ziarna siewnego.

Wyk. 44. Cena skupu żyta^a za 1 dt

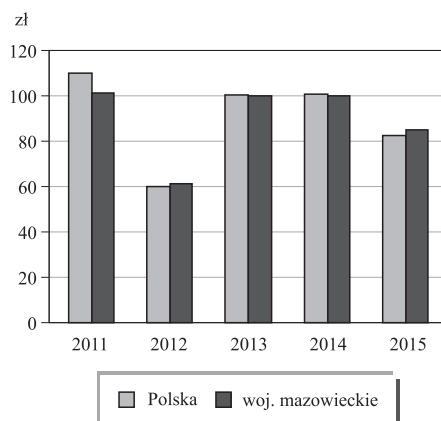

^a Bez ziarna siewnego.

Średnia cena skupu żyta w 2015 r. ukształtowała się na poziomie 50,10 zł/dt, natomiast cena targowiskowa osiągnęła poziom 53,67 zł/dt. W odniesieniu do średniej krajowej cena żyta w skupie była niższa o 2,6%, a na targowiskach – o 8,5%. Na obu rynkach ceny tego ziarna były niższe niż w 2014 r. (w skupie o 4,8%; na targowiskach o 4,0%), jednak znacznie wyższe niż w 2010 r. (odpowiednio o 18,1% i o 30,6%).

W 2015 r. za 1 dt ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) w skupie płacono 56,16 zł, a na targowiskach – 84,73 zł, tj. więcej niż przeciętnie w kraju odpowiednio o 9,8% i o 3,3%. W ujęciu rocznym cena skupu tego surowca była wyższa o 8,2%, a cena targowiskowa – niższa o 14,9%.

Wyk. 45. Cena targowiskowa ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt

W okresie styczeń–grudzień 2015 r. zarówno w skupie, jak i na targowiskach ceny trzody chlewnej ulegały sezonowym wzrostom i spadkom. W ujęciu rocznym natomiast nieprzerwanie utrzymywała się tendencja spadkowa cen tego surowca. W skupie za 1 kg żywca wieprzowego płacono średnio 4,29 zł, a w obrocie targowiskowym 4,36 zł, tj. mniej niż w 2014 r. odpowiednio o 11,2% i o 12,8% oraz więcej niż w 2010 r. stosownie o 9,3% i o 16,0%. Na obu rynkach przeciętne ceny żywca wieprzowego były niższe od średnich cen w kraju (w skupie o 0,1%; na targowiskach o 4,0%).

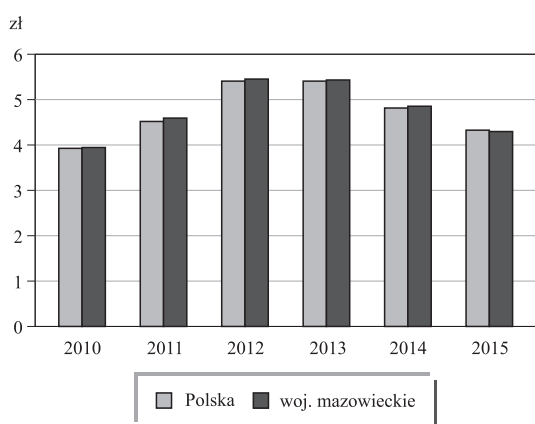
Od lipca 2015 r. obserwowano stały spadek wskaźnika ilustrującego rentowność produkcji trzody chlewnej. O ile w czerwcu za 1 kg żywca wieprzowego w skupie można było kupić 8,8 kg żyta na targowiskach, to w lipcu – 8,6 kg, a w grudniu już tylko 7,0 kg.

Oplącalność tuczu trzody chlewnej była gorsza zarówno w odniesieniu do 2014 r., jak i do 2010 r. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen żyta w 2015 r. ukształtowała się na poziomie 8,0 wobec 8,6 rok wcześniej i 9,6 pięć lat wcześniej. Relacja cen żywca wieprzowego do cen jęczmienia była nieznacznie wyższa niż przed rokiem (6,1 wobec 6,0), jednak nadal niższa niż w 2010 r. (7,0). W latach 2010–2015 najniższe wskaźniki oplącalności tuczu trzody chlewnej notowano w 2011 r.; wówczas omawiane mierniki wyniosły odpowiednio 6,2 i 5,2.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2015 r. przeciętna cena prosiąt do dalszego chowu (ok. 135 zł/szt.) była o 9,2% niższa niż przed rokiem, ale o 10,0% wyższa niż przed pięcioma laty. Targowiskowa cena prosiąt w województwie była o 12,0% niższa od średniej krajowej.

Wyk. 46. **Cena skupu żywca wieprzowego za 1 kg**

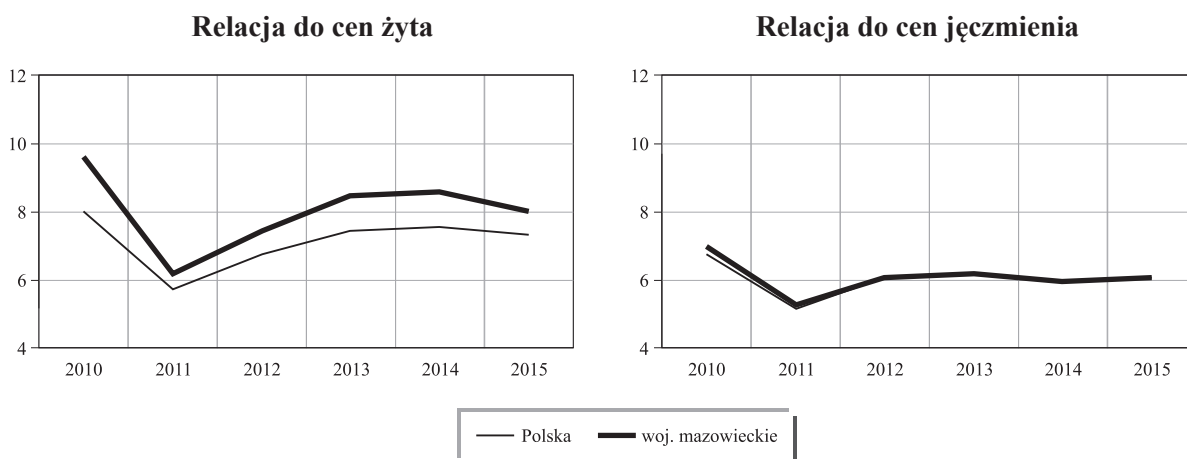
Od stycznia do września 2015 r. obserwowano spadek cen skupu bydła rzeźnego w ujęciu rocznym, a w kolejnych trzech miesiącach – wzrost. Średnia cena żywca wołowego wyniosła 5,56 zł/kg i była o 3,3% niższa niż w 2014 r., ale o 28,0% wyższa niż w 2010 r. Cena skupu tego surowca w województwie mazowieckim była o 7,6% niższa od przeciętnej w kraju.

W każdym miesiącu 2015 r. dostawy żywca drobiowego do skupu były większe niż przed rokiem, natomiast ceny (z wyjątkiem stycznia) – niższe. Przeciętna roczna cena drobiu rzeźnego (3,64 zł/kg) w porównaniu z 2014 r. obniżyła się o 2,4%, a w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 13,3%. Cena 1 kg żywca drobiowego dostarczonego do skupu przez producentów z województwa mazowieckiego była o 7,5% niższa od średniej w kraju.

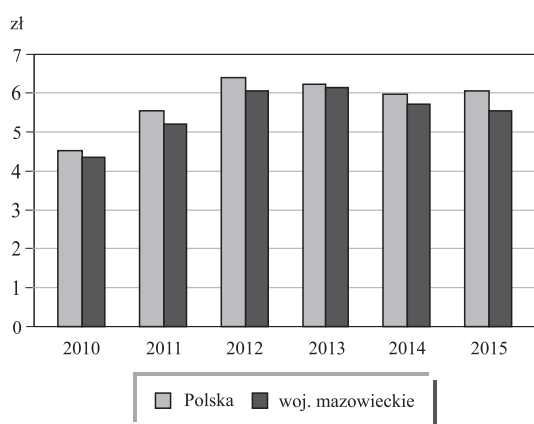
W każdym miesiącu 2015 r. dostawy żywca drobiowego do skupu były większe niż przed rokiem, natomiast ceny (z wyjątkiem stycznia) – niższe. Przeciętna roczna cena drobiu rzeźnego

W okresie styczeń–grudzień 2015 r. (z wyjątkiem marca) podaż mleka krowiego do skupu utrzymywała się na poziomie wyższym niż przed rokiem, natomiast ceny (w każdym miesiącu) były niższe. Średnia roczna cena mleka krowiego wyniosła 111,69 zł za 100 litrów (w kraju – 113,40 zł). W odniesieniu do 2014 r. mleko w skupie było tańsze o 16,9%, a w porównaniu z 2010 r. – droższe o 5,5%.

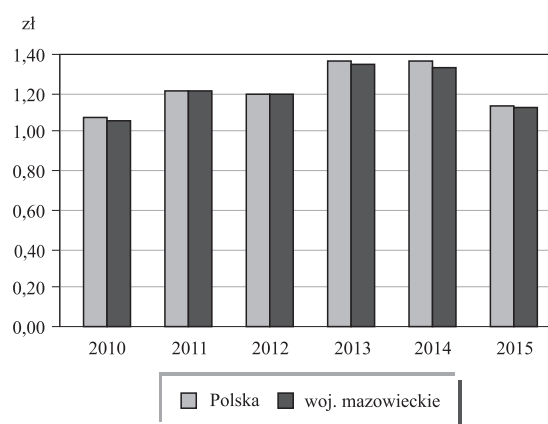
Wyk. 47. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia**

Wyk. 48. Cena skupu żywca wołowego za 1 kg

Wyk. 49. Cena skupu mleka za 1 l

■ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

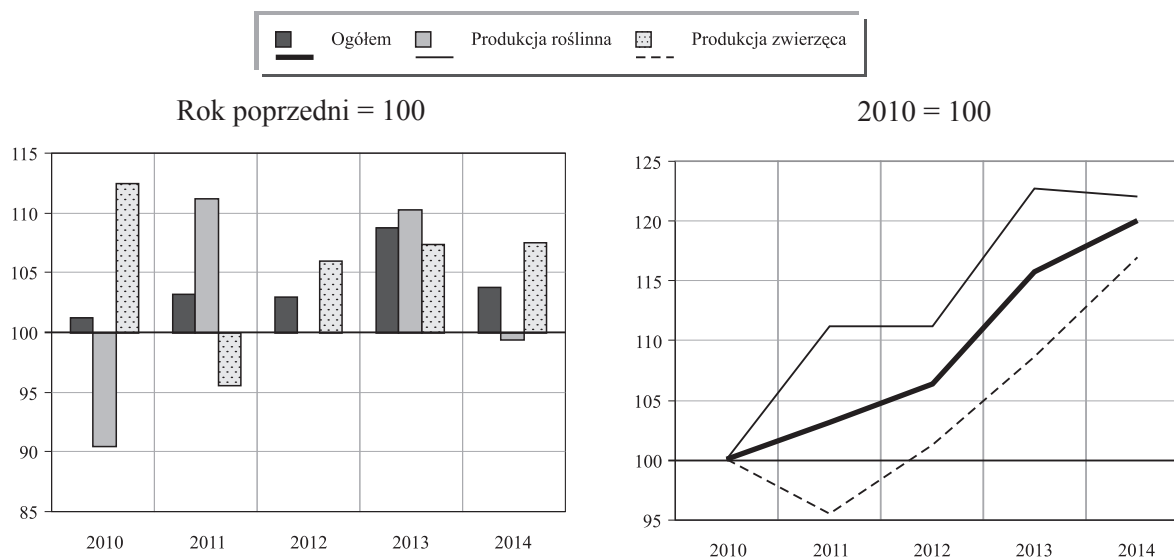
W województwie mazowieckim w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się zarówno globalna, końcowa, jak i towarowa produkcja rolnicza (w cenach stałych). Odnotowano wzrost produkcji zwierzęcej i spadek produkcji roślinnej.

Globalna produkcja rolnicza w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, była większa (w cenach stałych) o 3,7%, przy czym produkcja zwierzęca zwiększyła się o 7,5%, a produkcja roślinna zmniejszyła się o 0,6%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wartość omawianej produkcji wyniosła 9443 zł (przed rokiem 8980 zł). O możliwościach produkcyjnych rolnictwa stanowiły gospodarstwa indywidualne, bowiem wytworzyły blisko 98% wojewódzkiej globalnej produkcji rolniczej.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Wyk. 50. Dynamika globalnej produkcji rolniczej (ceny stałe roku poprzedniego)

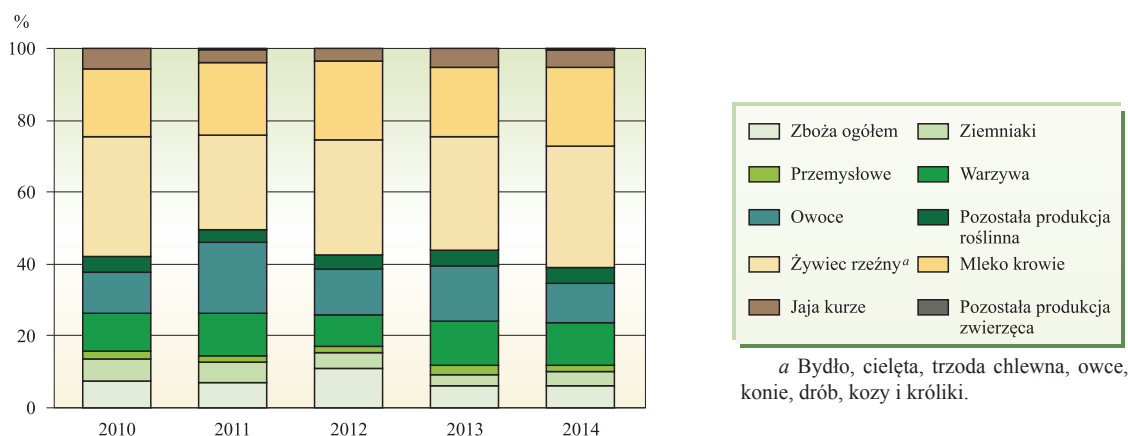
Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

na w cenach stałych była większa o 2,9% od uzyskanej w 2013 r. i o 24,3% od uzyskanej w 2010 r. Skup produktów rolnych zwiększył się odpowiednio o 9,0% i o 39,7%, natomiast sprzedaż produktów rolnych w obrocie targowiskowym była mniejsza stosownie o 12,6% i o 10,5%. W 2014 r. w wewnętrznej strukturze towarowej produkcji rolniczej udział produkcji roślinnej wyniósł 39,2% i był o 4,5 p.proc. mniejszy niż przed rokiem. Odnotowano m.in. spadek udziału owoców (o 4,4 p.proc.), upraw przemysłowych (o 0,8 p.proc.), warzyw (o 0,3 p.proc.) i zbóż (o 0,1 p.proc.), przy wzroście udziału ziemniaków (o 0,7 p.proc.). Na wzrost udziału towarowej produkcji zwierzęcejłożyło się zwiększenie udziału produkcji mleka krowiego (o 2,6 p.proc.) i żywca rzeźnego (o 2,2 p.proc.), przy spadku udziału jaj kurzych (o 0,5 p.proc.).

Wyk. 51. **Struktura towarowej produkcji rolniczej według produktów (ceny stałe roku poprzedniego)**

Dane prezentujące rolnictwo w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

PRZEMYSŁ

W 2015 r. w województwie mazowieckim produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem. W porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost wydajności pracy, mierzonej wielkością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego oraz wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2015 r. w województwie osiągnęła wartość 237394,7 mln zł (w cenach bieżących) i była o 1,7% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w 2014 r. W skali kraju produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zwiększyła się o 4,9% (wobec wzrostu o 3,3% w 2014 r.). W województwie w kolejnych kwartalnych okresach narastających w 2015 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku odpowiednio: w I kwartale – o 0,9%, w I półroczu – o 0,5%, a w okresie trzech kwartałów – o 1,7%.

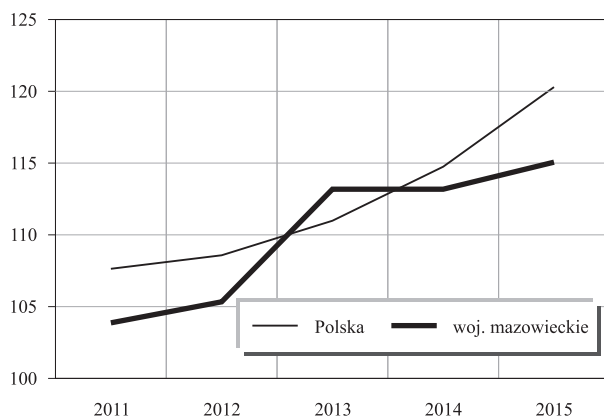
*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:*

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 17. **Przemysł**

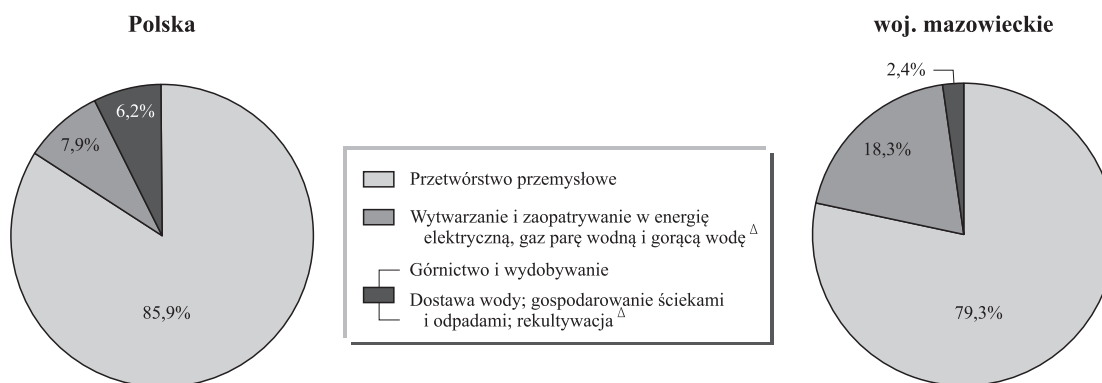
Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1166591,0	1197028,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,4	85,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2472,9	2510,7
MAZOWIECKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	194035,5	245834,4	237394,7
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	79,2	78,3	79,3
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	321,3	347,3	348,9
m.st. WARSZAWA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	86736,6	112018,4	108884,3
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	65,2	62,9	66,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	150,7	172,3	170,5

Wyk. 52. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)**
2010 = 100

W województwie mazowieckim w produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) największy udział ma przetwórstwo przemysłowe, a następnie wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Łącznie obydwie te sekcje w 2015 r. stanowiły prawie 98% produkcji przemysłowej w województwie.

Wyk. 53. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD w 2015 r. (ceny bieżące)**

Wzrost wielkości produkcji sprzedanej przemysłu w 2015 r., w stosunku do 2014 r., był wynikiem zwiększenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (o 4,4%). W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę wystąpił spadek (o 8,8%).

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego wyższa niż przed rokiem była produkcja m.in.: chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 14,7%), urządzeń elektrycznych (o 12,6%), napojów (o 6,7%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,7%). Natomiast w skali roku obniżyła się produkcja maszyn i urządzeń (o 6,1%), wyrobów z metali (o 2,9%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,7%).

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

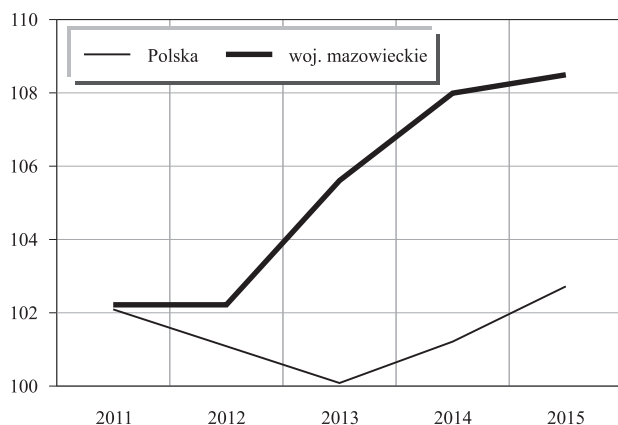

Tabl. 18. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie mazowieckim (ceny stałe)

Sektory i działy	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	106,8	103,5	100,0	100,0	100,9	100,5	101,7	101,7
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	105,2	103,0	100,9	101,5	106,9	104,9	105,6	104,4
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych.....	104,3	104,7	99,6	98,0	101,7	96,2	101,9	102,3
Produkcja napojów.....	102,2	101,8	100,8	103,6	112,9	105,4	107,8	106,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	113,5	111,2	110,5	111,0	110,3	106,7	104,4	103,5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	96,0	93,3	89,2	88,6	99,8	103,0	111,6	114,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	107,2	105,8	100,8	105,8	108,8	107,9	108,5	104,7
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.....	115,6	110,3	105,1	103,5	102,7	101,3	101,4	101,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ..	105,6	103,4	102,1	105,9	106,1	102,7	101,2	97,1
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych.....	92,7	103,0	109,8	121,1	140,7	125,2	116,7	97,3
Produkcja urządzeń elektrycznych	119,6	113,2	112,0	111,3	117,3	118,0	111,3	112,6
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ ..	121,1	115,6	108,4	113,5	102,3	99,2	99,2	93,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	113,2	104,7	95,6	93,3	83,1	84,6	86,4	91,2

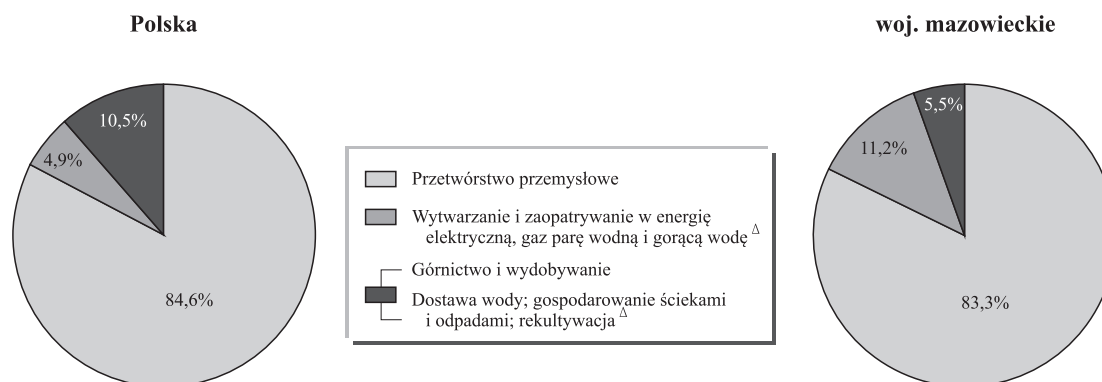
W 2015 r. w województwie mazowieckim w strukturze przeciętnego zatrudnienia w przemyśle nadal największy udział stanowili zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (83,3%), a w następnej kolejności zatrudnieni w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (11,2%).

Wyk. 54. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
2010 = 100

W 2015 r. w województwie przeciętne zatrudnienie w przemyśle wyniosło 348,9 tys. osób i było o 0,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,3% w 2014 r.). W przetwórstwie przemysłowym przeciętne zatrudnienie zwiększyło się o 1,4%, natomiast obniżyło się w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,6%). W kraju w 2015 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle było o 1,5% większe niż w 2014 r.

Wyk. 55. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD w 2015 r.**

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2015 r. w województwie mazowieckim była (w cenach stałych) o 1,2% wyższa niż przed rokiem (wobec spadku o 2,3% w 2014 r.). W kraju w 2015 r. wydajność pracy w przemyśle była o 3,3% większa niż w 2014 r.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemyśle w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO

W 2015 r. w województwie mazowieckim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Wyższa niż przed rokiem była produkcja budowlano-montażowa. Zwiększyła się wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, natomiast zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie.

W 2015 r. w województwie mazowieckim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 55323,2 mln zł i zwiększyła się o 2,9% w porównaniu z rokiem poprzednim (wobec wzrostu o 10,1% w 2014 r.). W kraju produkcja sprzedana budownictwa była o 1,3% wyższa od notowanej w roku poprzednim (wobec wzrostu o 7,0% w 2014 r.).

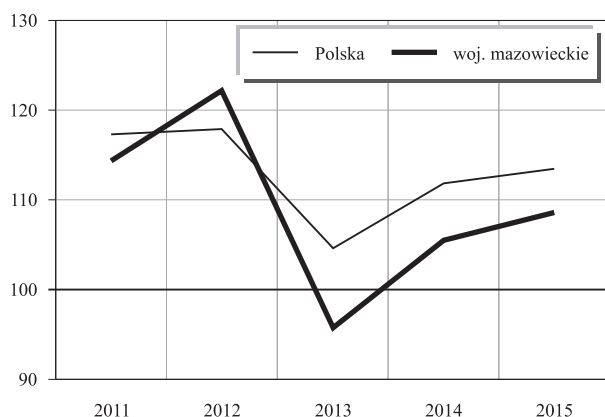
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- *wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty);*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

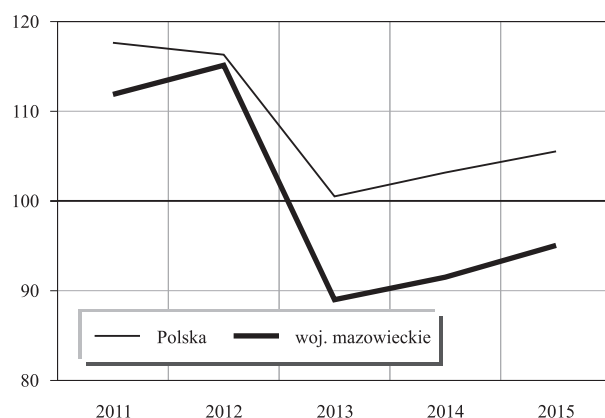
Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	179569,5	181990,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %.....	51,5	47,4	47,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	409,9	386,0
MAZOWIECKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	50996,7	53768,8	55323,2
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %.....	40,5	35,1	35,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	85,5	85,6	81,0
m.st. WARSZAWA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	32862,1	37256,6	37367,6
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %.....	37,0	31,2	30,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	50,7	53,0	49,9

Wyk. 56. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**
2010 = 100

Wyk. 57. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)**
2010 = 100

W województwie produkcja budowlano-montażowa w 2015 r. wyniosła 19610,0 mln zł (35,4% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się w skali roku o 3,8% (wobec wzrostu o 2,8% w 2014 r.). W kraju produkcja budowlano-montażowa była o 2,3% wyższa niż w 2014 r. (wobec wzrostu o 2,6% przed rokiem).

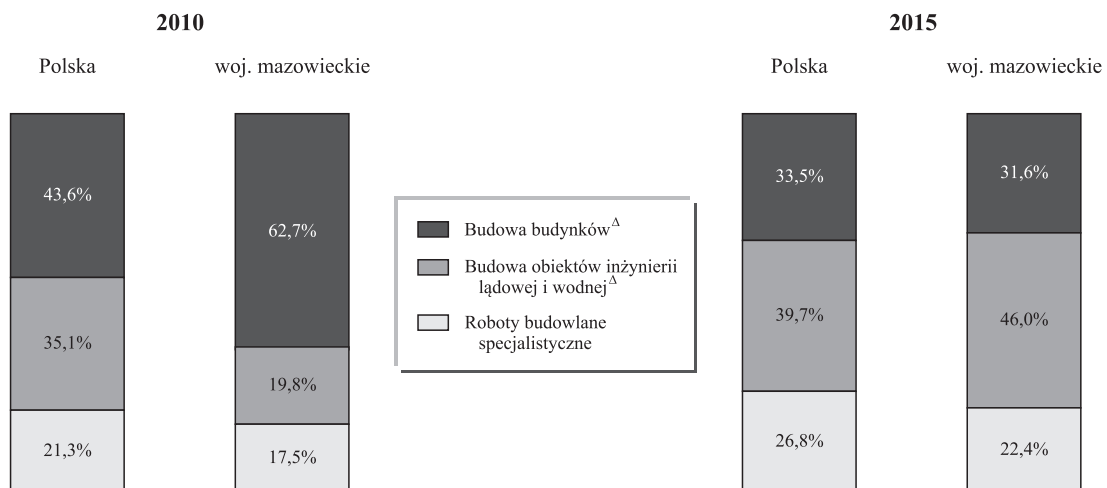
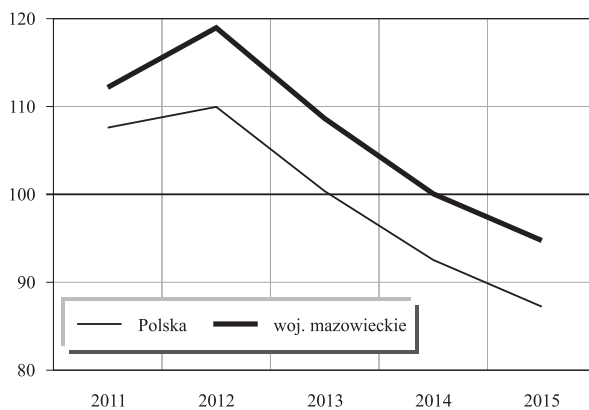
W 2015 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano jedynie w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 18,6%). Zmniejszyła się natomiast produkcja w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków (o 7,3%) oraz w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 4,8%).

W 2015 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zwiększył się udział przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 5,7 p.proc.). Zmniejszył się natomiast udział przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków (o 3,7 p.proc.) oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (o 2,0 p.proc.).

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie mazowieckim (ceny bieżące)**

Działy	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	113,5	103,3	104,9	102,8	90,0	94,2	93,2	103,8
Budowa budynków ^Δ	111,1	91,6	93,1	93,8	83,1	96,5	92,0	92,7
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	89,8	107,4	117,5	115,8	114,3	101,2	91,9	118,6
Roboty budowlane specjalistyczne	151,2	115,6	107,5	98,2	77,4	83,3	96,7	95,2

Wyk. 58. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)

Wyk. 59. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
2010 = 100

Zarówno w województwie, jak i w kraju zwiększeniu produkcji sprzedanej budownictwa w omawianym roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie odpowiednio o 5,4% i o 5,8%.

W 2015 r. w województwie mazowieckim wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, była o 8,7% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 19,4% w 2014 r.).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2015 r. w województwie mazowieckim oddano do użytkowania mniej mieszkań niż rok wcześniej. Zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania była nieznacznie większa niż w 2014 r.

Mieszkania wybudowane w województwie w 2015 r. stanowią 19,8% efektów budownictwa mieszkaniowego w kraju (rok wcześniej 21,4%).

Udział mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym ukształtował się na poziomie 22,2%, a mieszkań rozpoczętych – 20,8% (rok wcześniej odpowiednio 22,7% i 22,4%).

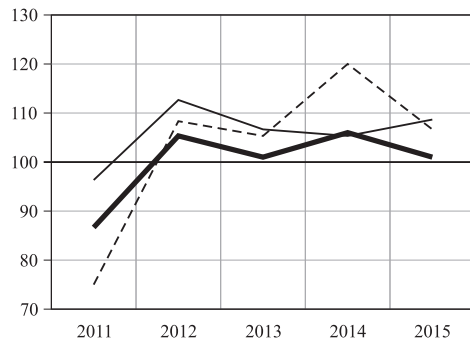
*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności.....	3,5	3,7	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	100,9	99,8
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności.....	4,5	4,1	4,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,8	4,4
MAZOWIECKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności.....	5,5	5,8	5,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	102,3	91,6	91,8
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności.....	5,9	6,7	7,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	6,0	6,2	6,5
m.st. WARSZAWA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności.....	7,3	8,7	7,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	73,8	66,1	64,1
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności.....	6,3	11,0	13,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	8,2	10,6	11,6

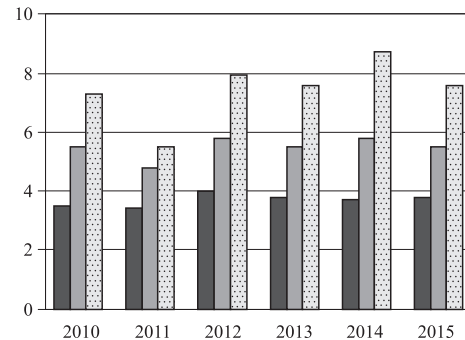

Wyk. 60. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100

— Polska — woj. mazowieckie - - - m.st. Warszawa

Wyk. 61. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

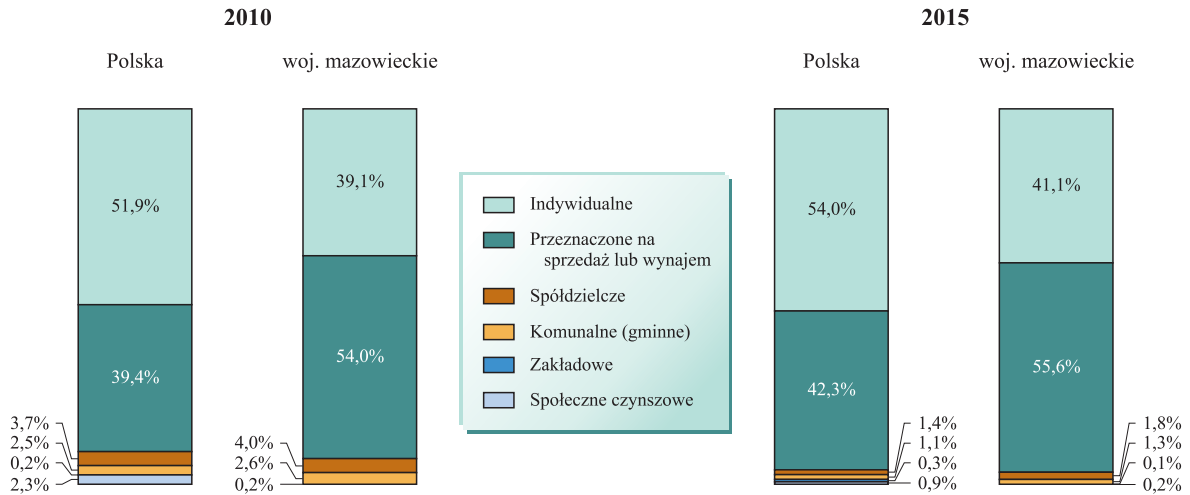
■ Polska ■ woj. mazowieckie ■ m.st. Warszawa

W 2015 r. oddano do użytkowania 29227 mieszkań, tj. o 4,7% mniej niż przed rokiem i o 16,4% więcej niż w 2011 r., kiedy to efekty budownictwa mieszkaniowego były najmniejsze od 2010 r. W 2015 r. głębszy niż w województwie mazowieckim spadek liczby wybudowanych mieszkań w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w dwóch województwach, w dziewięciu natomiast przekazano do użytkowania więcej mieszkań niż w 2014 r. (w kraju w tym samym czasie wzrost wyniósł 3,2%). W województwie mazowieckim w większości form budownictwa liczba mieszkań oddanych do użytkowania była mniejsza niż rok wcześniej; wzrost miał miejsce jedynie w budownictwie indywidualnym (o 6,7%).

Tabl. 22. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie mazowieckim**

Wyszczególnienie	2014				2015			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	30670	100,0	104,9	91,6	29227	100,0	95,3	91,8
Indywidualne.....	11272	36,8	89,3	145,3	12023	41,1	106,7	137,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	17167	56,0	113,3	60,7	16247	55,6	94,6	60,0
Spółdzielcze	1345	4,4	133,7	62,5	528	1,8	39,3	57,2
Komunalne (gminne)	759	2,5	218,7	47,9	366	1,3	48,2	46,3
Zakładowe.....	76	0,2	ok. 15 razy	57,6	18	0,1	23,7	54,4
Spoleczne czynszowe.....	51	0,2	54,3	73,6	45	0,2	88,2	43,5

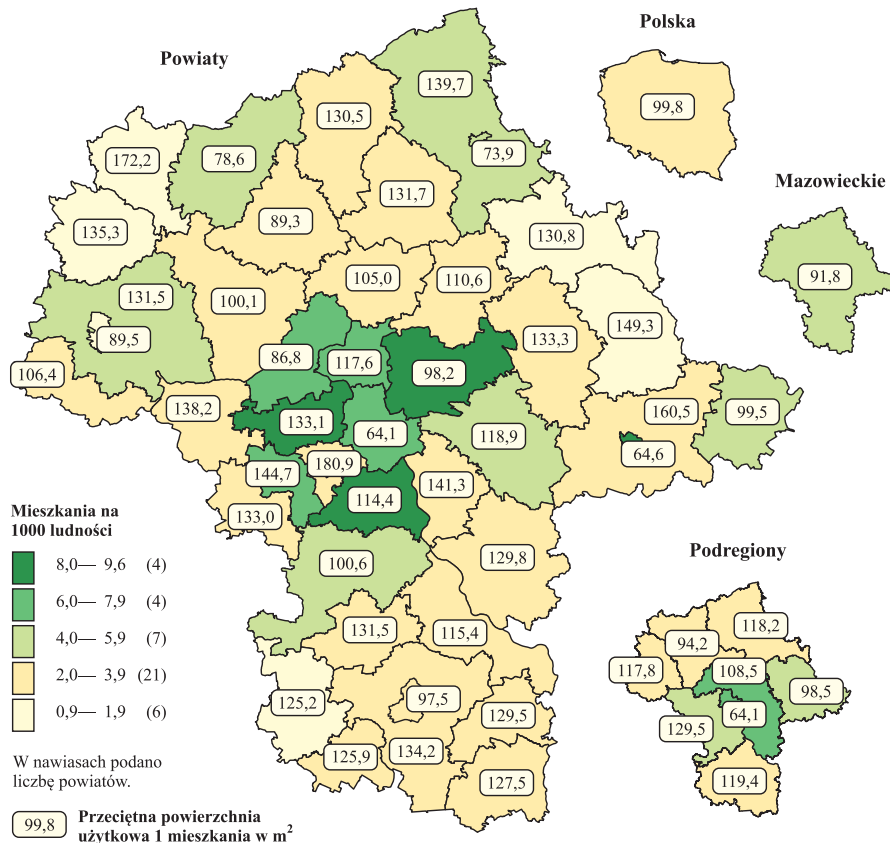
Wyk. 62. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

W 2015 r. w 27 powiatach liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim; relatywnie najbardziej w powiecie łosickim – o 170,0%, a najmniej w wyszkowskim – o 0,4%. Najgłębszy spadek miał miejsce w powiecie żuromińskim – o 70,6%.

W m.st. Warszawie w 2015 r. oddano do użytkowania 13306 mieszkań (tj. o 11,1% mniej niż w roku poprzednim). Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w 2015 r. w województwie, mierzone liczbą oddanych mieszkań, w 70,0% skoncentrowane były w m.st. Warszawie i siedmiu graniczących z nią powiatach; rok wcześniej wskaźnik ten wyniósł 71,5%.

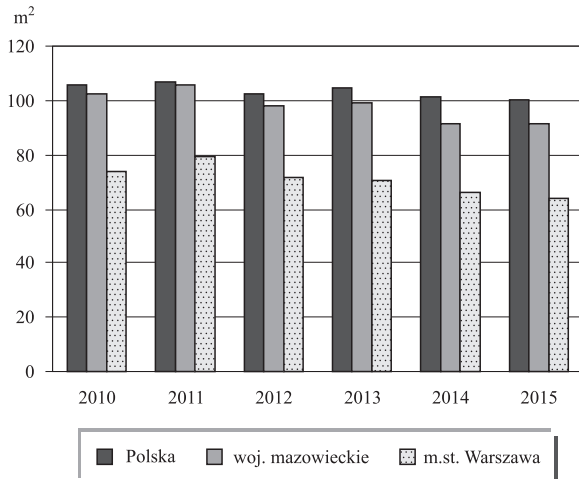
Wyk. 63. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2015 r.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

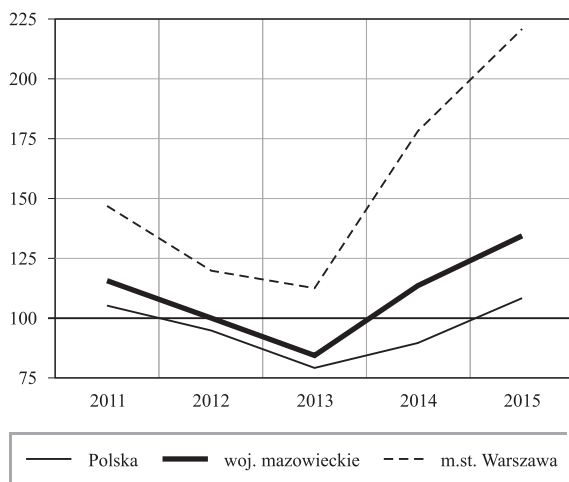
W 2015 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 91,8 m². Było to więcej o 0,2 m² niż rok wcześniej, ale mniej o 14,3 m² w porównaniu z rokiem 2011, kiedy to przyjęła wartość największą w badanym okresie sześciu lat.

Wyk. 64. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

Mieszkania o największej powierzchni użytkowej powstały w powiatach pruskowskim (180,9 m²), żuromińskim (172,2 m²) i siedleckim (160,5 m²). Najmniejsze, podobnie jak przed rokiem, wybudowano w m.st. Warszawie oraz w m. Siedlcach (odpowiednio 64,1 m² i 64,6 m²).

Wyk. 65. **Dynamika liczby mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym**
2010 = 100

Największe mieszkania budują inwestorzy indywidualni. W 2015 r. mieszkanie w budownictwie indywidualnym miało średnio 137,9 m², co oznacza spadek w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,4 m². Najmniejsze były mieszkania społeczne czynszowe – średnia powierzchnia takiego mieszkania wyniosła 43,5 m²; przed rokiem najmniejsze mieszkania (o powierzchni 47,9 m²) powstały w budownictwie komunalnym.

Przeciętna powierzchnia mieszkania wybudowanego w 2015 r. w województwie była o 8,0 m² mniejsza niż w kraju. Jednak mieszkania oddane w dominujących formach budownictwa były większe w województwie mazowieckim niż średnio w kraju: przeznaczone na sprzedaż lub wynajem o 1,5 m², a indywidualne o 2,4 m² (w poprzednim roku odpowiednio o 1,1 m² i o 7,3 m²).

W ciągu 2015 r. w województwie liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 41922 i była największa od 2010 r. Wzrost w porównaniu z 2014 r. wyniósł 17,8% (w kraju – 20,5%), a w porównaniu z 2013 r., kiedy to wspomnianych mieszkań było najmniej – 58,4%.

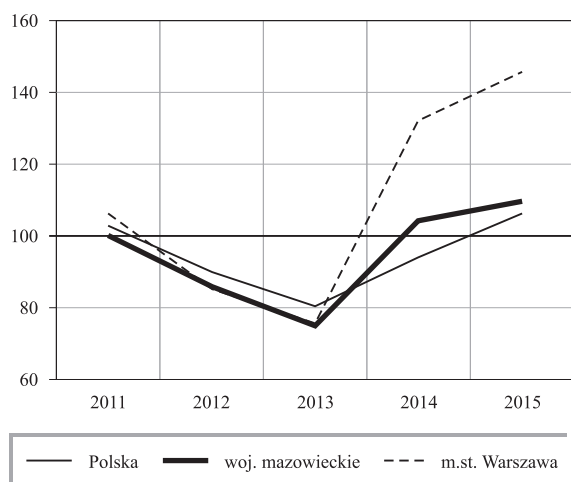
W województwie mazowieckim w 2015 r. najwięcej mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (68,7% ogólnej ich liczby) oraz indywidualnym (29,4%). Wzrost w porównaniu z 2014 r. dotyczył mieszkań budowanych przez deweloperów (o 21,2%) oraz mieszkań budowanych przez inwestorów indywidualnych (o 11,6%).

Większą niż przed rokiem liczbę omawianych mieszkań odnotowano w 22 powiatach. Relatywnie największy wzrost wystąpił w m. Ostrołęce (ponad sześciokrotny), a ponadto w powiecie przasnyskim (o 123,9%), m. Radomiu (o 110,6%) oraz w powiecie lipskim (o 106,8%). Najgłębszy spadek stwierdzono w powiatach: nowodworskim (o 58,5%), żuromińskim (o 48,6%) i łosickim (o 47,1%). W m.st. Warszawie liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 23518, co oznacza wzrost w skali roku o 24,2%.

Tabl. 23. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie mazowieckim**

Wyszczególnienie	2014			2015		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = = 100
O g ó ł e m	35578	100,0	134,4	41922	100,0	117,8
Indywidualne.....	11055	31,1	102,7	12334	29,4	111,6
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	23777	66,8	161,9	28811	68,7	121,2
Spółdzielcze	416	1,2	85,4	404	1,0	97,1
Komunalne (gminne)	330	0,9	67,5	326	0,8	98,8
Zakładowe.....	—	—	x	47	0,1	x
Spółeczne czynszowe.....	—	—	x	—	—	x

Wyk. 66. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

W 2015 r. w województwie mazowieckim rozpoczęto budowę 34964 mieszkań, tj. najwięcej w badanym okresie sześciu lat. Wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 5,6%, a w porównaniu z 2013 r. (kiedy to liczba mieszkań rozpoczętych była najmniejsza od 2010 r.) – ukształtował się na poziomie 46,8%. W kraju mieszkań rozpoczętych było więcej niż rok wcześniej o 13,7%.

W województwie mazowieckim najwięcej mieszkań rozpoczęli deweloperzy – 24082 (wzrost w skali roku o 8,1%) oraz inwestorzy indywidualni – 10717 (wzrost o 1,5%). W budownictwie komunalnym i spółdzielczym odnotowano spadek w porównaniu z rokiem poprzednim liczby mieszkań rozpoczętych. W wojewódz-

twie mazowieckim w stosunku do 2014 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto zaobserwowano w 25 powiatach; największy – w m. Radomiu (o 94,4%) oraz w powiatach przasnyskim (o 74,7%) i grójeckim (o 63,6%). Relatywnie największy spadek odnotowano w powiecie nowodworskim (o 64,6%), a także ciechanowskim (o 39,3%) oraz w m. Ostrołęce i powiecie łosickim (odpowiednio o 35,7% i o 35,1%). W m.st. Warszawie w 2015 r. rozpoczęto budowę 20156 mieszkań, tj. więcej o 9,9% niż rok wcześniej.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie mazowieckim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku, jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2015 r. w województwie mazowieckim sprzedaż detaliczna zmniejszyła się w skali roku, po wzroście w 2014 r. Wyższa niż przed rokiem była sprzedaż hurtowa, przy czym jej wzrost był mniejszy niż w czterech poprzednich latach.

W województwie sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe w 2015 r. zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 4,4% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 0,9% wyższym od notowanego w 2014 r.).

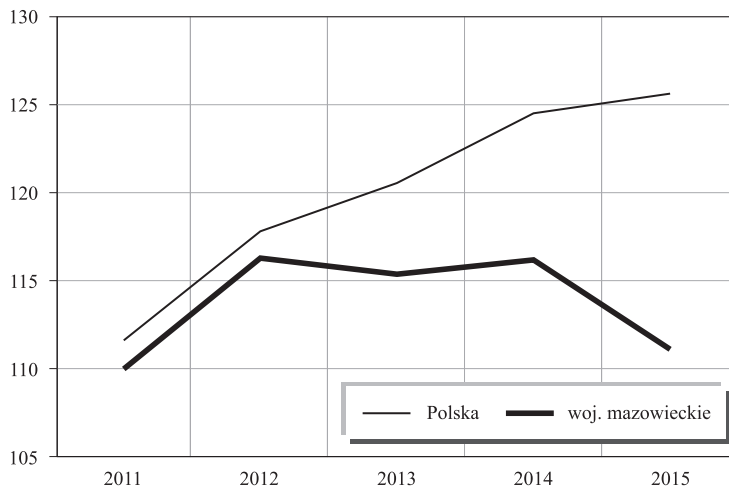
Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	103,3	100,9
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	101,8	108,4
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	95,9	89,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	104,9	102,3
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	106,1	109,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	109,7	106,3
Tekstylia, odzież, obuwie	113,1	111,9	108,2
Meble, RTV, AGD	123,0	101,2	104,3
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	104,4	115,9
Pozostałe	95,9	103,3	87,7
MAZOWIECKIE			
O g ó ł e m	100,8	100,7	95,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	99,2	102,6	102,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	111,8	91,9	84,0
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	87,9	104,9	103,3
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	101,2	96,6	83,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	118,6	108,6	83,6
Tekstylia, odzież, obuwie	118,1	100,4	102,6
Meble, RTV, AGD	151,2	106,5	107,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	67,8	109,3	110,6
Pozostałe	91,2	104,7	94,5

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Wyk. 67. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)**
2010 = 100

W województwie, w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2015 r. dynamika sprzedaży detalicznej była niższa niż w analogicznych okresach poprzedniego roku.

Wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży ogółem wzrost w ujęciu rocznym notowano w przedsiębiorstwach handlujących meblami, RTV, AGD (o 7,7%) oraz żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 3,3%). Pogłębił się obserwowany przed rokiem spadek sprzedaży

w przedsiębiorstwach zajmujących się handlem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (o 16,0% wobec 8,1%). Niższa niż przed rokiem była sprzedaż w grupie „pozostałe” (o 5,5%, po wzroście przed rokiem).

Wśród grup o mniejszym udziale w ogólnej wartości sprzedaży największy wzrost zanotowano w jednostkach prowadzących sprzedaż prasy, książek oraz pozostałą sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 10,6%). Rok 2015 był trzecim z kolei, w którym obserwowano spadek sprzedaży w grupie „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 16,9%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie mazowieckim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	103,6	102,6	100,7	100,7	96,7	97,4	96,5	95,6
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	118,3	110,7	106,0	102,6	94,4	99,4	101,2	102,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	94,4	94,7	92,2	91,9	81,7	85,2	86,3	84,0
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	100,0	102,4	103,0	104,9	109,5	106,8	103,8	103,3
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	93,6	94,4	96,5	96,6	87,3	87,5	84,2	83,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	107,8	105,8	106,1	108,6	90,8	90,2	84,3	83,6
Tekstylnia, odzież, obuwie	106,4	101,2	100,3	100,4	99,7	100,1	101,7	102,6
Meble, RTV, AGD	109,3	106,7	106,7	106,5	112,8	107,7	107,3	107,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	113,8	112,4	109,0	109,3	111,1	112,2	113,5	110,6
Pozostałe	118,3	113,9	106,8	104,7	98,2	100,2	95,8	94,5

^a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 77.

W 2015 r. w województwie w ogólnej wartości sprzedaży detalicznej największy udział miały przedsiębiorstwa zajmujące się handlem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi – 25,6% (o 3,6 p.proc. mniej niż przed rokiem), handlujące żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi – 17,3% (odpowiednio o 1,2 p.proc. więcej), przedsiębiorstwa z grupy „meble, RTV, AGD” – 16,3% (o 1,9 p.proc. więcej) oraz z grupy „pozostałe” – 12,4% (o 0,1 p.proc. mniej).

W województwie mazowieckim w 2015 r. sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych ukształtowała się na poziomie o 2,0% wyższym niż w roku poprzednim, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 0,5% (wobec odpowiednio wzrostu o 2,7% i o 2,4% w 2014 r.). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była o 4,9% wyższa niż 2014 r., a w jednostkach hurtowych – większa o 4,1%. W województwie wśród grup o znaczącym udziale w ogólnej sprzedaży przedsiębiorstw hurtowych największy wzrost w odniesieniu do 2014 r. notowano w grupie „narzędzia technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyny, urządzenia i dodatkowe wyposażenie” (o 22,2%). Znaczące wzrosty zanotowano także w grupach „żywność” (o 8,8%) oraz „kosmetyki i wyroby farmaceutyczne” (o 3,7%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej.
-
-

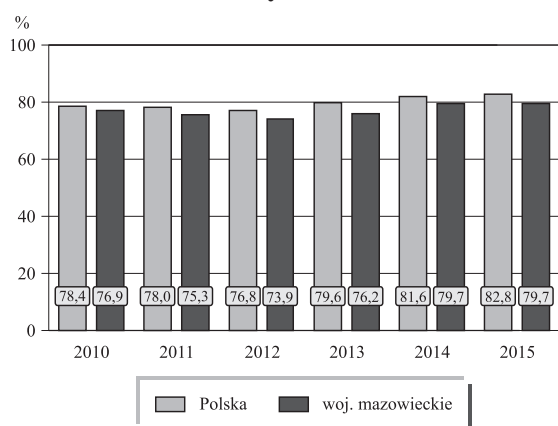
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2015 r. w województwie mazowieckim wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były wyższe niż uzyskane rok wcześniej, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych. Odnotowano przyrost zysku netto i znacznie większe ograniczenie straty netto. Poprawił się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Przychody ze sprzedaży na eksport były niższe niż przed rokiem. Zmniejszył się także ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów.

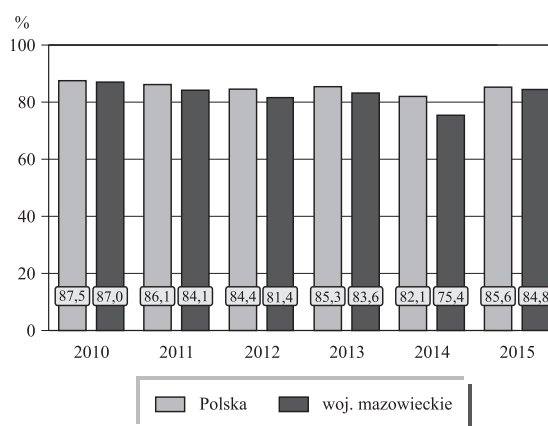
Rok 2015 był drugim z kolei, w którym znacząco wzrósł wynik finansowy na sprzedaży produktów, towarów i materiałów uzyskany przez przedsiębiorstwa z województwa mazowieckiego. Nieco wyższy niż przed rokiem był wynik na pozostałej działalności operacyjnej, natomiast wynik na operacjach finansowych – niższy. W rezultacie wynik na działalności gospodarczej oraz wyniki finansowe brutto i netto były (w ujęciu wartościowym) wyższe niż przed rokiem, ale nadal mniej korzystne zarówno w odniesieniu do roku 2010, jak i 2011. Niewielką poprawę sytuacji finansowej zaobserwowano dla ogółu przedsiębiorstw w kraju – wyniki finansowe brutto i netto były nieco wyższe od notowanych w 2014 r.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Wyk. 68. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Wyk. 69. Udział przychodów przedsiębiorstw niefinansowych wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

Zysk netto w 2015 r. wykazało 79,7% badanych przedsiębiorstw, tj. tyle samo co przed rokiem i o 5,8 p.proc. więcej niż trzy lata temu, kiedy to omawiany odsetek był najniższy. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności osiągnął 84,8% i był o 9,4 p.proc. większy niż rok wcześniej, ale o 2,2 p.proc. mniejszy niż w 2010 r.

Przychody z całokształtu działalności mazowieckich przedsiębiorstw ukształtowały się w 2015 r. na poziomie 835276,3 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były niższe o 0,2%, natomiast koszty uzyskania tych przychodów wyniosły 799758,9 mln zł i zmniejszyły się o 0,8%. Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów, który w skali roku obniżył się o 0,7 p.proc. (do 95,7%). W znacznym stopniu poprawił się wskaźnik poziomu kosztów w przetwórstwie przemysłowym (o 3,1 p.proc.; do 95,6%), a w dalszej kolejności w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,7 p.proc.; do 89,1%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,6 p.proc.; do 92,1%) oraz w informacji i komunikacji (o 1,5 p.proc.; do 93,1%).

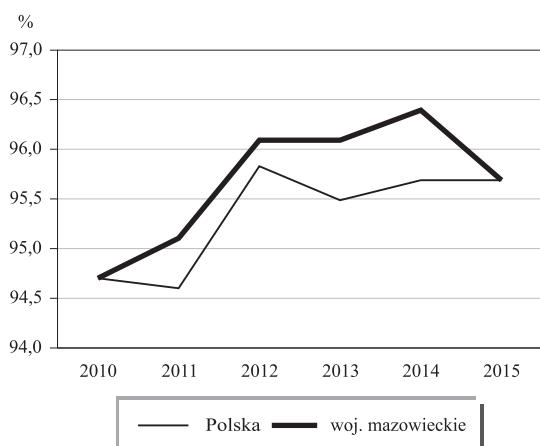
W 2015 r. przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 807735,5 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 0,9%, natomiast koszty uzyskania tych przychodów wyniosły 770042,9 mln zł i były wyższe o 0,2%. Wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów odnotowano w większości sekcji, przy czym największy wzrost (w ujęciu wartościowym) miał miejsce w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w informacji i komunikacji. Zmniejszył się poziom przychodów ze sprzedaży na eksport (o 3,6%) oraz ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów (z 17,1% do 16,4%).

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 37692,6 mln zł, co w odniesieniu do 2014 r. oznacza wzrost o 18,4%. Poprawił się również wynik na pozostałej działalności operacyjnej, który wzrósł o 22,8% (do 1375,1 mln zł). Znacznie gorszy niż przed rokiem był natomiast wynik na operacjach finansowych (strata 3550,2 mln zł wobec straty 2831,1 mln zł), co było następstwem szybszego spadku przychodów finansowych (o 41,1%) niż kosztów finansowych (o 33,6%). W rezultacie, wynik na działalności gospodarczej ukształtował się na poziomie 35517,4 mln zł i był o 17,9% wyższy od zanotowanego w roku poprzednim. Po uwzględnieniu wyniku zdarzeń nadzwyczajnych w kwocie 90,6 mln zł wynik finansowy brutto osiągnął wartość 35608,0 mln zł, tj. o 18,1% większą niż w 2014 r. Obciążenia wyniku finansowego brutto zwiększyły się w skali roku o 18,0% (do 5947,0 mln zł). Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 29661,1 mln zł i był wyższy o 4551,2 mln zł (tj. o 18,1%) od wyniku osiągniętego rok wcześniej; zysk netto zwiększył się o 2,8%, a strata netto zmniejszyła się o 30,1%. Poprawę wyniku finansowego netto odnotowano m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 288,8%) oraz w informacji i komunikacji (o 35,9%). Z kolei pogorszenie wyniku finansowego netto zaobserwowano m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (spadek o 33,1%).

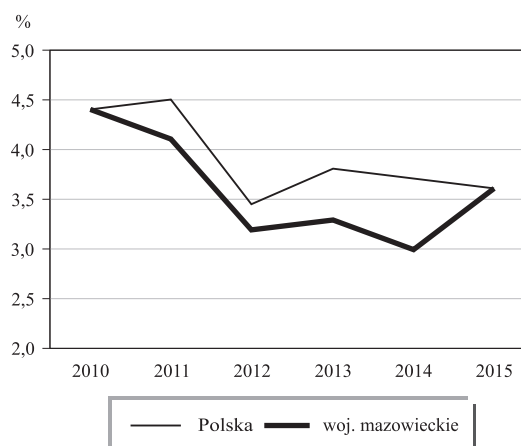
Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a od 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wyk. 70. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 71. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- *wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;*
- *wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;*
- *wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.*

W województwie mazowieckim w skali roku odnotowano poprawę wskaźników rentowności badanych przedsiębiorstw; w kraju wskaźniki te pozostały na zbliżonym poziomie. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był o 0,7 p.proc. wyższy niż rok wcześniej i o 0,1 p.proc. wyższy niż w 2010 r. Wskaźniki rentowności obrotu brutto i obrotu netto były wyższe odpowiednio o 0,7 i o 0,6 p.proc. niż w 2014 r., ale niższe stosownie o 1,0 i o 0,8 p.proc. niż przed pięcioma laty. Poprawa wskaźnika rentowności obrotu netto w porównaniu z 2014 r. miała miejsce w 10 spośród 16 sekcji, przy czym największy wzrost dotyczył przetwórstwa przemysłowego (o 2,9 p.proc.). Najbardziej opłacalnym rodzajem działalności w 2015 r. okazała się dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – wskaźnik rentowności obrotu netto wyniósł 10,3%. Nieco mniej opłacalna była obsługa rynku nieruchomości (wskaźnik 8,6%).

Wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia spadły w skali roku odpowiednio o 1,9 i o 3,9 p.proc.;

były nieznacznie niższe niż uzyskane pięć lat wcześniej – o 1,1 i o 1,5 p.proc. W kraju w porównaniu z poprzednim rokiem obserwowano podobne tendencje, jednak skala zmian była nieco mniejsza.

W latach 2010–2015 rentowność mazowieckich przedsiębiorstw była na ogół niższa niż średnio w kraju, natomiast płynność finansowa w całym omawianym okresie była wyższa.

Tabl. 26. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto.....	4,4	3,7	3,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia.....	39,7	38,9	38,3
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	105,5	102,5	101,0
MAZOWIECKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	96,4	95,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,6	4,0	4,7
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	3,6	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto.....	4,4	3,0	3,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia.....	50,3	51,1	49,2
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	114,3	116,7	112,8

Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu ukształtowała się w końcu 2015 r. na poziomie niższym niż rok wcześniej (96,4% wobec 97,5%). Wartość zobowiązań niższą od wartości należności odnotowano m.in. w obsłudze rynku nieruchomości oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji.

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty w 2015 r. były o 1,5% wyższe niż przed rokiem. W strukturze rodzajowej tych kosztów zwiększył się udział usług obcych (o 0,9 p.proc.; do 31,0%), wynagrodzeń brutto (o 0,6 p.proc.; do 14,6%), amortyzacji (o 0,2 p.proc.; do 6,3%), kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,1 p.proc.; do 3,3%), a także pozostałych kosztów rodzajowych (o 0,1 p.proc.; do 4,4%). Zmniejszył się natomiast udział zużycia materiałów i energii (o 1,8 p.proc.; do 34,0%) oraz podatków i opłat (o 0,1 p.proc.; do 6,4%).

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw na koniec 2015 r. wyniosła 275091,4 mln zł i była o 3,6% wyższa niż przed rokiem, przy czym zapasy były wyższe o 6,7%, należności krótkoterminowe – o 3,3%, inwestycje krótkoterminowe – o 2,4%, a krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 0,6%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział zapasów (z 22,0% do 22,6%), obniżył się zaś udział inwestycji krótkoterminowych (z 32,8% do 32,4%), należności krótkoterminowych (z 42,1% do 42,0%) i krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 3,1% do 3,0%). W strukturze zapasów zmniejszył się udział produktów gotowych (z 14,4% do 13,4%), towarów (z 45,3% do 45,0%), półproduktów i produktów w toku (z 11,6% do 11,3%) oraz materiałów (z 25,6% do 25,5%).

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, których udział w pokryciu finansowym tych aktywów stanowił 66,0% wobec 64,2% przed rokiem.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec 2015 r. wyniosły 316119,8 mln zł i były o 3,1% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 42,6% ogółu zobowiązań (wobec 44,4% rok wcześniej). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 134687,2 mln zł i była o 1,1% mniejsza niż w grudniu 2014 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 181432,6 mln zł i w skali roku były wyższe o 6,4%, w tym zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 6,9%, a z tytułu dostaw i usług – o 0,1%.

W porównaniu z 2014 r. nie odnotowano istotnych zmian w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Cykl rotacji zapasów uległ wydłużeniu o 2 dni (do 28 dni), natomiast cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług pozostały na poziomie sprzed roku i wyniosły odpowiednio 41 i 42 dni.

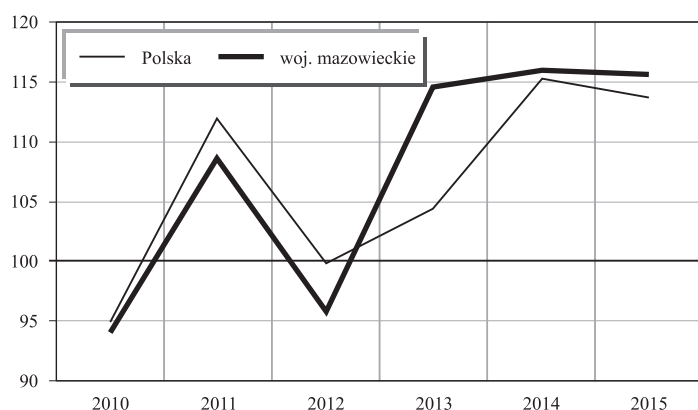
Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

NAKLĄDY INWESTYCYJNE

Rok 2015 był trzecim z kolei, w którym odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw w województwie mazowieckim (po spadku w 2012 r.). W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły nakłady poniesione na budynki i budowle oraz na zakupy. Zmniejszyła się natomiast wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych, przy czym ich liczba była wyższa niż przed rokiem.

Wyk. 72. **Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)**
Rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2015 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa mazowieckiego, wyniosły 47791,1 mln zł i były (w cenach bieżących) o 15,6% wyższe od zrealizowanych rok wcześniej. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych – licząc w cenach bieżących – wzrosła w skali roku o 13,7%.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Ogółem w mln zł.....	89236,8	119982,2	136474,6
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle.....	42,1	40,8	39,3
Zakupy.....	56,8	57,9	59,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi.....	45,5	45,9	46,4
środków transportu.....	11,3	12,0	13,0
MAZOWIECKIE			
Ogółem w mln zł.....	29917,4	41345,5	47791,1
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle.....	47,8	44,5	42,3
Zakupy.....	51,2	54,6	57,0
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi.....	39,8	40,1	39,6
środków transportu.....	11,4	14,5	17,4

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabywaniu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W omawianym roku z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez mazowieckie przedsiębiorstwa na budynki i budowle wydatkowano 20222,2 mln zł (o 9,9% więcej niż w 2014 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 18914,2 mln zł (o 14,1% więcej), a na środki transportu – 8321,5 mln zł (o 38,6% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 27235,7 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim była wyższa o 20,6%; udział zakupów w nakładach ogółem zwiększył się w skali roku o 2,4 p.proc.

W porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost nakładów m.in. w budownictwie (o 76,8%), w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 25,5%), w informacji i ko-

munikacji (o 15,8%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 13,6%). Spadek nakładów miał miejsce m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 10,8%).

W 2015 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej (na które przypadało 30,7% ogółu poniesionych nakładów), w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (19,5%) oraz przetwórstwa przemysłowego (17,1%). W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,5 p.proc.), natomiast najbardziej zmniejszył się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (o 2,4 p.proc.).

Inwestorzy z województwa mazowieckiego w 2015 r. rozpoczęli realizację 95809 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 18676,2 mln zł; w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza to odpowiednio: wzrost o 20,6% i spadek o 5,3%. W kraju w omawianym okresie liczba inwestycji rozpoczętych była większa o 7,6%, ale ich wartość kosztorysowa była niższa o 0,1%. W województwie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 39,1% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (rok wcześniej 37,9%). W porównaniu z 2014 r. znacznie zmniejszyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 42,6%), w zakwaterowaniu i gastronomii (o 42,2%) oraz w budownictwie (o 24,2%). Wzrost wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych notowano m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 182,4%).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie mazowieckim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa mazowieckiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

ANEKS
APPENDIX

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Ludność ^{ab} w tys.	5158	5267	5286	5302	5317	5335	5349	Population ^{ab} in thous.
Na 1000 ludności ^b :								Per 1000 population ^b :
małżeństwa zawarte.....	5,40	5,80	5,22	5,09	4,55	4,68	4,83	marriages contracted
urodzenia żywe.....	9,73	11,56	10,86	10,82	10,44	10,73	10,76	live births
zgony.....	10,07	10,16	10,06	10,29	10,22	10,05	10,30	deaths
przyrost naturalny.....	-0,34	1,40	0,79	0,53	0,21	0,68	0,45	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.....	2,94	2,54	2,72	2,51	2,52	2,46	2,31 ^e	internal and international net mi- gration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^d w tys.	1145,4	1299,1	1327,0	1331,3	1327,0	1335,0	1353,9	Average paid employment in the enterprise sector ^d in thous.
rok poprzedni = 100.....	.	100,9	102,1	100,3	99,7	100,6	101,4	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	332,5	238,3	246,7	271,9	283,2	249,8	216,5	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	13,8	9,7	9,8	10,7	11,1	9,6 ^e	8,4	Registered unemployment rate ^a in %
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobot- nych ^a w %	86,8	83,6	83,9	83,4	86,2	86,9	86,4	Unemployed persons without benefit rights in total number of unem- ployed persons ^a in %
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	162	110	119	114	101	62	42	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^f w %	56,1	58,0	59,5	60,2	59,7	61,5	61,2	Activity rate by LFS ^f in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^f w %.....	47,8	53,7	54,9	55,4	54,9	57,1	57,3	Employment rate by LFS ^f in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^f w %	14,8	7,4	7,9	8,0	8,0	7,2	6,4	Unemployment rate by LFS ^f in %

^a Stan w końcu roku. ^b Od 2010 r. dane opracowano na podstawie wyników NSP 2011. ^c W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. ^d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^e Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu. ^f Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r.

^a As of the end of the year. ^b Since 2010 data was prepared on the basis of the results of NSP 2011. ^c In case of the international migration – data for 2014. ^d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^e Data were revised in relation to previous edition of Report. ^f Annual average; data are not fully comparable with the results from years preceding 2010.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM (cd.)
SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł.....	3170,04	4227,93	4407,27	4530,27	4647,18	4845,32	4991,77	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector^a in zł</i>
rok poprzedni = 100.....	.	101,2	104,2	102,8	102,6	104,3	103,0	<i>previous year = 100</i>
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	.	1174,5	1158,0	1143,1	1133,1	1120,0	1122,4	<i>Average monthly number of retirees and pensioners in thous.</i>
rok poprzedni = 100.....	.	99,0	98,6	98,7	99,1	98,8	100,2	<i>previous year = 100</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	.	1637,58	1719,97	1813,14	1915,22	1991,73	2047,16	<i>Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in zł</i>
rok poprzedni = 100.....	.	106,8	105,0	105,4	105,6	104,0	102,8	<i>previous year = 100</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł.....	.	915,29	946,81	1014,74	1082,59	1106,84	1144,30	<i>Average monthly gross retirement pay and pension for farmers in zł</i>
rok poprzedni = 100.....	.	104,9	103,4	107,2	106,7	102,2	103,4	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):								<i>Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)</i>
ogółem	102,1	102,4	103,7	103,5	100,8	100,0	99,1	<i>total</i>
żywność i napoje bezalkoholowe	102,6	102,9	104,7	104,1	101,9	99,1	98,4	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
odzież i obuwie.....	97,2	98,2	98,6	95,7	94,9	94,8	95,4	<i>clothing and footwear</i>
mieszkanie	102,7	102,2	105,1	105,6	101,4	101,1	100,4	<i>dwelling</i>
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) ^b z 1 ha w dt	26,4	27,4	25,9	28,3	28,4	32,1	27,1	<i>Basic cereals (including cereal mixed) yields^b per 1 ha in dt</i>
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w szt.:								<i>Livestock per 100 ha of agricultural land (as of June)^b in heads:</i>
bydło	44,7	54,4 ^c	49,7	52,2	57,0	60,8	58,8	<i>cattle</i>
trzoda chlewna ^d	94,9	74,0 ^c	63,6	49,7	50,0	53,3	50,4	<i>pigs^d</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11. ^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^d W latach 2005–2013 stan w końcu lipca.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b See general notes, item 11 on page 11. ^c Data of the Agricultural Census as of 30 June. ^d In 2005–2013 as of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM (cd.)
SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):								<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż ^a (bez siewnego).....	75,1	125,5	150,8	104,0	88,8	85,8	95,2	<i>cereal grain^a (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt).....	119,3	99,8	120,8	115,5	101,5	93,4	96,7	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego.....	91,1	85,5	116,5	118,4	99,9	89,3	88,8	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^b 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:								<i>Procurement price^b per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	13,2	9,6	6,2	7,4	8,5	8,6	8,0	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia.....	8,9	7,0	5,2	6,1	6,2	6,0	6,1	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^c (rok poprzedni = 100; ceny stałe ^d)	.	106,4	103,9	101,3	107,5	100,0	101,7	<i>Sold production of industry^c (previous year = 100; constant prices^d)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^c w tys.	295,2	321,3	328,6	328,5	339,3	347,3	348,9	<i>Average paid employment in industry^c in thous.</i>
rok poprzedni = 100.....	.	100,9	102,2	100,0	103,3	102,3	100,5	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^c (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	103,0	114,3	106,9	78,4	110,1	102,9	<i>Sold production of construction^c (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^c (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	99,6	111,9	102,9	77,3	102,8	103,8	<i>Construction and assembly production^c (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^c w tys.	77,5	85,5	96,0	101,7	92,9	85,6	81,0	<i>Average paid employment in construction^c in thous.</i>
rok poprzedni = 100.....	.	97,5	112,2	106,0	91,3	92,2	94,6	<i>previous year = 100</i>

a Podstawowych łącznie z mieszkankami zbożowymi. *b* Ceny bieżące bez VAT. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *d* W 2010 r. – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.), od 2011 r. – ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

a Basic including cereal mixed. *b* Current prices excluding VAT. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *d* In 2010 – 2005 constant prices (2005 average current prices), since 2011 – 2010 constant prices (2010 average current prices).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM (dok.)
SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Mieszkania oddane do użytkowania ...	28241	28961	25114	30554	29233	30670	29227	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100.....	118,4	74,3	86,7	121,7	95,7	104,9	95,3	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności.....	5,5	5,5	4,8	5,8	5,5	5,8	5,5	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	93,7	102,3	106,1	97,7	98,9	91,6	91,8	<i>average usable floor space per dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	100,8	110,0	105,7	99,2	100,7	95,6	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^{bc}	601721	681012	675099	699212	724997	742172	766030	<i>Entities of the national economy^{bc}</i>
rok poprzedni = 100	102,8	105,3	99,1	103,6	103,7	102,4	103,2	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe.....	63588	89319	95912	104836	116949	127823	142530	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100.....	105,3	108,0	107,4	109,3	111,6	109,3	111,5	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagra- nicznego.....	19104	25594	26920	28770	30911	33332	33919	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100.....	105,9	105,2	105,2	106,9	107,4	107,8	101,8	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^d w %	.	94,7	95,1	96,1	96,1	96,4	95,7	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^d in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^d w %:								<i>Turnover profitability rate in non- financial enterprises^d in %:</i>
brutto.....	.	5,3	4,9	3,9	3,9	3,6	4,3	<i>gross</i>
netto	.	4,4	4,1	3,2	3,3	3,0	3,6	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne przedsię- biorstw ^d (ceny bieżące) w mln zł....	20680,3	29917,4	32508,0	31135,6	35672,4	41345,5	47791,1	<i>Investment outlays of enterprises^d (current prices) in mln zł</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	94,1	108,7	95,8	114,6	115,9	115,6	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. ^c Od 2014 r. bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. ^d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. ^c Since 2014 excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. ^d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Ludność ^a w tys. .... <i>Population^a in thous.</i>	A	.	.	5320	.	.	5325	.	.	5331	.	.	5335
	B	.	.	.	.	.	5341	.	.	.	.	.	5349
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b w tys. <i>Average paid employment in the enterprise sector^b in thous.</i>	A	1328,0	1326,7	1327,4	1325,8	1327,7	1331,4	1336,4	1336,7	1337,7	1340,8	1345,3	1346,5
	B	1346,7	1341,8	1341,2	1341,4	1342,8	1343,4	1346,7	1350,3	1351,8	1354,0	1359,2	1365,5
poprzedni miesiąc = 100..... <i>previous month = 100</i>	A	100,1	99,9	100,1	99,9	100,1	100,3	100,4	100,0	100,1	100,2	100,3	100,1
	B	100,0	99,6	100,0	100,0	100,1	100,0	100,2	100,3	100,1	100,2	100,4	100,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 .... <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	100,8	100,8	101,1	101,6	101,8	101,7	101,3	101,2	101,2	100,9	101,2	101,5
	B	101,4	101,1	101,0	101,2	101,1	100,9	100,8	101,0	101,1	101,0	101,0	101,4
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys. .... <i>Registered unemployed persons^a in thous.</i>	A	295,3	295,4	287,4	276,8	268,3	261,7	259,6	258,0	254,6	248,6	248,6	249,8
	B	260,3	259,6	252,1	244,5	236,4	227,7	224,9	223,5	220,9	216,3	216,1	216,5
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %..... <i>Registered unemployment rate^a in %</i>	A	11,5	11,5	11,2	10,8	10,5	10,3	10,2	10,1	10,0	9,8	9,8	9,6 ^c
	B	10,0	10,0	9,7	9,4	9,1	8,8	8,7	8,7	8,6	8,4	8,4	8,4
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca..... <i>Job offers declared during a month</i>	A	9970	12768	12655	12920	12325	9485	10548	9993	12937	11725	8507	7062
	B	9475	12027	13775	13232	13995	16429	14374	13574	14969	14696	12032	9747
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a ..... <i>Registered unemployed persons per job offer^a</i>	A	54	41	39	35	36	34	32	36	29	32	44	62
	B	48	43	38	28	29	20	21	22	20	21	26	42
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł <i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector^b in zł</i>	A	4655,22	4743,85	5107,18	4887,10	4798,29	4762,79	4817,70	4707,48	4686,69	4883,44	4788,89	5033,20
	B	4802,14	4911,96	5202,65	5038,11	4916,77	4864,46	4911,13	4858,65	4875,99	5023,09	4933,94	5235,49
poprzedni miesiąc = 100..... <i>previous month = 100</i>	A	95,2	101,9	107,7	95,7	98,2	99,3	101,2	97,7	99,6	104,2	98,1	105,1
	B	95,4	102,3	105,9	96,8	97,6	98,9	101,0	98,9	100,4	103,0	98,2	106,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 .... <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	103,2	104,7	106,9	103,0	106,7	103,7	104,6	102,9	103,3	103,3	103,2	102,9
	B	103,2	103,5	101,9	103,1	102,5	102,1	101,9	103,2	104,0	102,9	103,0	104,0

a Stan w końcu okresu. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.
a As of the end of the period. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* Data were revised in relation do previous edition of Report.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 .... corresponding period of previous year = 100	A	.	.	100,4 ^a	.	.	100,2 ^b	.	.	99,9 ^c	.	.	99,4 ^d
	B	.	.	98,6 ^a	.	.	99,1 ^b	.	.	99,4 ^c	.	.	99,4 ^d
skupu ziarna zbóż ^e : procurement of cereal grain ^e :													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,2	94,4	105,3	100,9	98,6	94,8	85,7	102,8	98,4	96,8	101,3	107,4
previous month = 100	B	103,9	100,0	96,6	96,6	98,4	100,5	100,9	96,5	101,2	105,1	102,2	103,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	76,6	73,6	82,9	81,7	81,9	82,7	84,6	99,4	93,5	88,3	83,1	86,5
	B	88,9	94,2	86,5	82,8	82,6	87,6	103,1	96,8	99,6	108,1	109,1	105,3
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,0	99,4	97,6	103,2	97,0	100,0	96,4	103,3	100,6	90,6	100,1	96,7
previous month = 100	B	108,1	97,9	103,2	98,9	100,3	101,9	93,3	99,2	99,9	102,5	102,0	102,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	94,3	91,8	94,7	96,1	96,0	96,4	96,3	98,4	96,1	88,4	88,9	86,2
	B	92,3	90,9	96,1	92,1	95,3	97,1	94,0	90,2	89,6	101,4	103,3	108,9
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	94,3	91,7	104,0	105,3	100,4	105,4	100,2	97,1	95,6	93,5	96,8	92,6
previous month = 100	B	96,5	110,0	98,9	101,3	96,7	104,0	99,7	99,6	105,5	94,6	88,3	100,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	97,6	87,9	89,6	94,5	98,7	95,7	92,5	88,0	83,5	81,2	79,5	78,1
	B	79,9	95,9	91,2	87,7	84,5	83,3	82,9	85,1	93,8	94,9	86,6	94,1

a-d Dane dotyczą okresów (miesiące): a – I-III, b – IV-VI, c – VII-IX, d – X-XII. e Podstawowych łącznie z mieszankami zbożowymi (bez ziarna siewnego).

a-d Data concern periods (months): a – I-III, b – IV-VI, c – VII-IX, d – X-XII. e Basic including creal mixed (excluding sowing seed).

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	8,5	7,7	8,4	8,5	8,5	9,2	9,2	9,8	9,7	8,9	8,8	7,8
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	7,4	8,2	8,1	8,2	8,3	8,8	8,6	8,3	8,1	8,0	7,1	7,0
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100.....	A	100,2	94,9	108,7	94,1	95,4	101,3	100,9	98,0	108,8	107,8	94,8	101,7
<i>previous month = 100</i>	B	93,0	99,1	109,9	89,9	98,7	102,0	100,5	97,8	111,4	101,7	102,2	98,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	106,8	106,9	106,6	103,9	102,2	101,7	98,7	96,2	98,9	98,5	98,4	105,3
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	97,7	102,0	103,1	98,5	102,0	102,7	102,3	102,1	104,6	98,6	106,3	102,7
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100.....	A	49,1	138,0	120,4	92,5	119,9	110,3	118,9	80,2	119,3	120,9	78,0	108,4
<i>previous month = 100</i>	B	37,5	149,7	104,7	144,0	87,3	109,6	114,1	93,7	93,7	129,0	93,1	124,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	82,6	137,5	117,3	98,9	105,9	100,5	116,9	90,7	116,1	107,0	85,5	116,0
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	88,6	96,1	83,6	130,2	94,8	94,2	90,4	105,6	83,0	88,5	105,6	121,6
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	2615	5204	6922	9962	12245	14488	17428	19279	22272	25503	27667	30670
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	2733	4450	6306	8606	10528	13218	15556	17484	20932	23633	26160	29227
analogiczny okres poprzedniego roku = 100.....	A	92,1	108,8	86,0	102,6	111,1	111,0	110,6	108,7	112,7	109,5	107,7	104,9
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	104,5	85,5	91,1	86,4	86,0	91,2	89,3	90,7	94,0	92,7	94,6	95,3

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON MAZOWIECKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100..... previous month = 100	A	75,7	97,6	113,6	101,6	100,6	97,5	104,0	100,0	98,0	104,6	93,2	120,3
	B	73,2	96,4	116,6	99,7	103,0	99,8	100,5	97,7	98,6	104,4	93,4	125,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 .... corresponding month of previous year = 100	A	101,5	104,0	103,1	103,4	103,6	98,5	98,7	100,5	97,3	99,9	97,8	100,0
	B	96,6	95,5	98,0	96,1	98,5	100,8	97,4	95,2	95,8	95,6	95,8	100,3
Podmioty gospodarki narodowej ^{bc} ..... Entities of the national economy ^{bc}	A	725828	727390	729186	728316	729831	731269	731704	732657	735412	737685	740098	742172
	B	742815	744924	746388	749200	751641	754598	756743	759394	762479	765227	765435	766030
w tym spółki handlowe ..... of which commercial companies	A	117820	118646	119602	120428	121363	122144	122919	123699	124676	125732	126673	127823
	B	128632	129979	131060	132382	133572	134636	135523	136594	138021	139499	141077	142530
w tym z udziałem kapitału zagranicznego ..... of which with foreign capital participation	A	31083	31252	31476	31697	31880	32090	32290	32485	32704	32988	33156	33332
	B	33374	33289	33288	33459	33543	33584	33569	33721	33906	33900	33911	33919
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d : Profitability rate of turnover in non-financial enter- prises ^d :													
brutto w % ..... gross in %	A	.	.	3,6	.	.	2,9	.	.	4,0	.	.	3,6
	B	.	.	4,6	.	.	5,3	.	.	5,0	.	.	4,3
netto w % ..... net in %	A	.	.	2,8	.	.	2,2	.	.	3,3	.	.	3,0
	B	.	.	3,7	.	.	4,5	.	.	4,2	.	.	3,6
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw ^d (ceny bieżące) w mln zł Investment outlays of enterprises ^d (current prices) in mln zł	A	.	.	6085,7	.	.	15660,1	.	.	25663,2	.	.	41345,5
	B	.	.	7448,7	.	.	16700,3	.	.	28497,5	.	.	47791,1
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące) corresponding period of previous year = 100 (current prices)	A	.	.	118,0	.	.	115,3	.	.	112,5	.	.	115,9
	B	.	.	122,4	.	.	106,6	.	.	111,0	.	.	115,6

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. c Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period. c Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.